

MINISTERSTWO PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

**TRÓJSTRONNA KOMISJA
DO SPRAW
SPOŁECZNO-GOSPODARCZYCH**

Informator za rok 2011

Biblioteka
Dialogu
Społecznego

WARSZAWA 2012

dialog

MINISTERSTWO PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ
Departament Dialogu i Partnerstwa Społecznego

TRÓJSTRONNA KOMISJA DO SPRAW SPOŁECZNO-GOSPODARCZYCH

Informator za rok 2011

Warszawa, 2012

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
Departament Dialogu i Partnerstwa Społecznego

Opracowano w Wydziale Dialogu Krajowego i Regionalnego
Departamentu Dialogu i Partnerstwa Społecznego MPiPS

Łamanie i druk: ZWP MPiPS. Zam. 144/2012.

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	9
I. Prawne podstawy działania – kompetencje i zadania TK	11
II. Skład TK	15
III. Organizacja pracy TK	23
IV. Działalność TK	28
V. Prace zespołów problemowych TK	33
VI. Zadania i współpraca z TK wojewódzkich komisji dialogu społecznego	50
VII. Geneza i historia TK w latach 1994–2001	54
Podsumowanie	63
ZAŁĄCZNIKI:	65
1. Ustawa o Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych	67
2. Regulamin działania TK	83
3. Zakresy prac zespołów problemowych TK	91
4. Kalendarium prac ustawowych TK	97
5. Informacja o organizacjach wchodzących w skład TK i biorących udział w pracach	102
6. Ustawa o związkach zawodowych	109
7. Ustawa o organizacjach pracodawców	125

Szanowni Państwo,

Przez cztery lata miałem zaszczyt przewodniczyć Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych. Był to okres ważnych wydarzeń politycznych, społecznych i ekonomicznych, rozgrywających się zarówno w Polsce, jak i na świecie.

Dzięki zaangażowaniu wszystkich partnerów udało się wypracować w ramach Komisji wiele niezwykle istotnych dla polskiej gospodarki rozwiązań. Należał do nich z pewnością pakiet działań antykry-

zysowych. Jeżeli nawet nie wszystkie projekty w pełni zadowalały wszystkie strony, to prace Komisji i tak należy potraktować jako sztukę osiągnięcia kompromisu w imię dobra wspólnego.

Pomimo różnych ocen rozwiązań zawartych w pakiecie antykryzysowym, dawały one firmom możliwość sięgania po nowe instrumenty, podtrzymujące produkcję bez konieczności redukcji zatrudnienia, zapewniając pracownikom stabilną pracę. Zapisy pakietu były na tyle ważne dla partnerów społecznych, iż rozważali oni możliwość przedłużenia postanowień niektórych z nich. To dowód na sprawdzenie się pakietu antykryzysowego w praktyce.

Jak pokazuje doświadczenie kompromis nie zawsze jest możliwy, jak w przypadku negocjacji nad emeryturami pomostowymi. Tym nie mniej pamiętać należy, że wymiana doświadczeń i stanowisk sprzyja znajdowaniu najlepszych rozwiązań. I choć nie zostało zawarte całościowe porozumienie w sprawie emerytur, to wiele propozycji partnerów społecznych znalazło się w zapisach nowej ustawy.

Z perspektywy tych lat chciałbym podkreślić zaangażowanie wszystkich uczestników dialogu w budowanie porozumienia opartego na rzetelnej argumentacji, wymianie stanowisk i gotowości do zrozumienia racji każdej ze stron. Komisja Trójstronna to istotne narzędzie w kształtowaniu przyszłych rozwiązań, najpełniej akceptowanych i rozwojowych, ale jednocześnie

uwzględniających potrzeby społeczne i sytuację Państwa. Właściwie prowadzony dialog społeczny jest zatem niezmiernie ważnym instrumentem w kształtowaniu przeobrażeń społeczno-gospodarczych, łagodzeniu doraźnych konfliktów oraz uzgadnianiu sprzecznych interesów poszczególnych grup społecznych.

Przed nami okres kolejnych wyzwań, z nowym Przewodniczącym, Ministrem Pracy i Polityki Społecznej Władysławem Kosiniak-Kamyszem. Dziękując za współpracę przez ostatnie cztery lata życzę Państwu, aby Wasza praca przynosiła społeczeństwu wymierne korzyści, a dialog społeczny jak najpełniej realizował swoje zadania i skupiał się wokół wspólnych wartości, w poczuciu zaufania i odpowiedzialności za Państwo.

Szanowni Państwo,

Śledząc historię prac Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych nasuwa się jeden podstawowy wniosek: dialog społeczny na każdym etapie przeobrażeń społeczno-gospodarczych w naszym kraju miał niebagatelną rolę w kształtowaniu właściwych relacji w stosunkach gospodarczych, dając gwarancje szerokiej akceptacji wprowadzanych zmian oraz zachowania pokoju społecznego. Zmieniał się jego charakter, ale cel pozostawał zawsze ten sam. Tak było po podpisaniu paktu o przedsiębiorstwie państwowym, przy podejmowaniu prac nad paktami społecznymi, wprowadzaniu szeregu reform, rozwiązywaniu doraźnych problemów, tak też miało miejsce w ostatnich czterech latach, kiedy podjęto szereg wyzwań o dużym znaczeniu społecznym.

Podobna ocena musi być w przypadku nawet tak krótkiego okresu, do jakiego odnosi się obecna publikacja, czyli do jednego roku. Pomimo szeregu trudności jakie towarzyszą prowadzeniu negocjacji, należy zauważyć, że i ta cezura czasowa pokazuje, że efekty dialogu znajdują swoje odbicie w aktach legislacyjnych, nawet jeśli Komisja nie zawsze doszła do pełnego porozumienia. Wiele problemów zgłoszonych w toku prac nadal jest aktualnych i stwarzają one płaszczyznę do dalszych negocjacji i rozmów. Do wielu decyzji musimy się jednak przekonać rzeczowymi argumentami, mając na uwadze interes wspólny.

Myślę, że kierowana do Państwa tegoroczna edycja Informatora Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych, będącego kompendium informacji o pracy Komisji i jej Zespołów Problemowych w 2011 roku, kiedy przewodniczył jej Wiceprezes Rady Ministrów, Minister Gospodarki – Pan Waldemar Pawlak, dowodzi wyżej wymienionym argumentom.

Przed nami również bardzo ważny okres, w którym planowane są zmiany o dużym znaczeniu społecznym i gospodarczym. Wierzę, że nasz potencjał tkwi we współdziałaniu jako twórczym procesie dochodzenia do konsensusu, bez którego nie byłyby możliwe przeobrażenia, jakie udało się przeprowadzić. Mam nadzieję, że wspólnie sprostamy nowym wyzwaniom, a ze swej strony liczę na wsparcie i zaangażowanie partnerów społecznych, aby dialog społeczny prowadzony był efektywnie, a współpraca stron była konstruktywna i satysfakcjonująca, by w konsekwencji dialog społeczny w pełni służył celom, jakie zostały mu przypisane.

Władysław Kosiniak-Kamysz

Wprowadzenie

Ranga dialogu społecznego podkreślona jest w Preambule polskiej Konstytucji, gdzie został uznany za jeden z filarów wspierających „prawa podstawowe dla państwa”. Na dialogu i współpracy partnerów społecznych opiera się – zgodnie z Konstytucją RP – społeczna gospodarka rynkowa. Dialog społeczny prowadzony jest w celu zapewnienia spójności prowadzonych polityk państwa poprzez uspołecznianie decyzji jego organów i stanowi drogę do uzyskania legitymizacji podejmowanych działań w ważnych sprawach społeczno-gospodarczych.

W Polsce dialog społeczny stał się istotnym elementem konstrukcyjnym ustroju państwa po roku 1989, w okresie budowania gospodarki rynkowej i demokracji politycznej. Urealniając harmonijny przebieg zmian, metoda dialogu społecznego stała się istotnym narzędziem w budowaniu nowoczesnych struktur państwowych, bowiem jej istotą jest łagodzenie zaistniałych konfliktów i zapobieganie powstawaniu nowych.

Dialog społeczny w Polsce na szczeblu centralnym występuje w układzie trójstronnym i obejmuje kwestie o znaczeniu ogólnokrajowym. Centralną instytucją dialogu społecznego jest działająca od 1994 r. Trójstronna Komisja ds. Społeczno-Gospodarczych (TK). Wynikające z ustawowych regulacji uprawnienia i kompetencje Komisji w ramach porządku prawno-ustrojowego państwa, w tym szeroki zakres przedmiotowy działania Komisji i jej zespołów problemowych, jak również prawne możliwości wnoszenia pod obrady spraw o dużym znaczeniu społecznym lub gospodarczym czynią z niej najważniejsze, i zarazem najbardziej efektywne forum dialogu społecznego w Polsce. Celem działalności Komisji jest dążenie do osiągnięcia i zachowania pokoju społecznego poprzez godzenie interesów pracowników, interesów pracodawców oraz dobra publicznego.

Nad przebiegiem prac TK w 2011 r. zaważyła zarówno polska Prezydencja w Radzie Unii Europejskiej, jak i wybory parlamentarne w Polsce. Oba te wydarzenia miały wpływ na dynamikę prac Komisji.

Należy przypomnieć, że TK w roku 2009 wynegocjowała rozwiązania łagodzące skutki światowego kryzysu ekonomicznego, a specjalnie powołany w związku z tym zespół monitorował rezultaty ich wdrożenia. Podsumowanie wygaśłych 31 grudnia 2011 r. ustawowych regulacji pokazuje, że wprowadzone „narzędzia antykryzysowe” były wykorzystywane w dobie spowol-

nienia gospodarczego w Polsce. Część z nich – jak rozwiązania z zakresu prawa pracy – odegrały na tyle znaczącą rolę w kształtowaniu sytuacji społeczno-gospodarczej, że strona rządowa przygotowała propozycje prac legislacyjnych, które skierowała do negocjacji z partnerami społecznymi. Ich stanowisko w tej kwestii wpłynie na przebieg dalszych rozmów i zakres osiągniętego porozumienia w tej ważnej materii. Jest bowiem oczywiste, że bez silnego partnerstwa społecznego nie można dziś dokonać nowoczesnych reform w państwie.

Niniejsze opracowanie zawiera najistotniejsze informacje na temat działalności Trójstronnej Komisji w 2011 r. oraz fakty i dane statystyczne dotyczące Komisji i jej prac od momentu wejścia w życie Ustawy z dnia 6 lipca o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego (Dz.U. z 2011 r. Nr 100, poz. 1080 z późn. zm.). W informatorze ujęte zostały dane dotyczące prac Prezydium, Zespołów Problemowych i posiedzeń plenarnych TK.

Uzupełnieniem dokumentacji są: ustawy – o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego, o związkach zawodowych, o organizacjach pracodawców, regulamin działania TK, zakres prac Zespołów i kalendarium prac ustawowych TK oraz informacja o organizacjach partnerów społecznych będących członkami TK, i innych biorących udział w jej pracach.

Opracowanie służyć ma zarówno bezpośrednim uczestnikom dialogu społecznego w Polsce, jak i zainteresowanym obserwatorom reprezentującym różne środowiska – świat nauki, mediów czy administracji.

I. Prawne podstawy działania – kompetencje i zadania TK

Umocowanie prawne Trójstronnej Komisji nadała ustawa z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego, opublikowana w Dzienniku Ustaw Nr 100, poz. 1080 z dnia 18 września 2001 r. z późn. zm., (*Załącznik nr 1*), która określa skład, organizację, kompetencje i zadania Trójstronnej Komisji. Zgodnie z ustawą Trójstronna Komisja do Spraw Społeczno-Gospodarczych stanowi forum dialogu społecznego prowadzonego dla godzenia interesów pracowników, interesów pracodawców oraz dobra publicznego. Celem działalności Komisji jest dążenie do osiągnięcia i zachowania pokoju społecznego.

Szczegółowe zasady i tryb pracy Komisji, Prezydium oraz stałych i doraźnych zespołów problemowych, a także uprawnienia i obowiązki członków Komisji i członków zespołów, związanych z udziałem w ich pracach, określa regulamin Komisji.

W dniu 6 marca 2002 r. (na podstawie art. 13 ustawy o TK) Komisja Trójstronna przyjęła Uchwałę Nr 2 w sprawie regulaminu Komisji (*Załącznik nr 2*). Zapisy regulaminu zostały uzupełnione uchwałą nr 6 Komisji z 26 czerwca 2002 r., uchwałą nr 13 z dnia 13 grudnia 2002 r., uchwałą nr 15 z 20 lutego 2003 r. oraz uchwałą nr 36 z dnia 26 lutego 2010 r.

Do kompetencji Komisji należy:

1. Prowadzenie dialogu społecznego w sprawach wynagrodzeń i świadczeń społecznych oraz w innych sprawach społecznych lub gospodarczych.
2. Rozpatrywanie sprawy o dużym znaczeniu społecznym lub gospodarczym wniesionych pod obrady Komisji przez jedną ze stron, jeżeli uzna, że jej rozwiązanie jest istotne dla zachowania pokoju społecznego.
3. Zawieranie wspólnych porozumień, których przedmiotem są wzajemne zobowiązania stron służące godzeniu interesów pracowników, pracodawców i dobra publicznego oraz osiągnięciu i zachowaniu pokoju społecznego.
4. Udział w pracach nad projektem ustawy budżetowej – poprzez możliwość opiniowania przez stronę pracowników i stronę pracodawców

w Komisji – wybranych wielkości makroekonomicznych stanowiących podstawę do opracowania projektu budżetu państwa, a następnie założeń i projektu budżetu państwa na kolejny rok oraz poprzez możliwość przedstawienia propozycji wzrostu w następnym roku: wynagrodzeń w gospodarce narodowej, w tym w państwowej sferze budżetowej oraz u przedsiębiorców, a także minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz emerytur i rent z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

5. Realizacja zadań określonych w pięciu ustawach:

- ustawa z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. z 1999 r. Nr 110, poz. 1255 z późn. zm.);
  - uzgadnianie wysokości średniorocznych wskaźników wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej na rok następny;
- ustawa z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz.U. z 2002 r. Nr 200, poz. 1679 z późn. zm.);
  - uzgadnianie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę na rok następny;
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2004 r. Nr 64, poz. 593 z późn. zm.);
  - Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego przedkłada corocznie Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych informację o wysokości minimum egzystencji ustalonego przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych;
  - jeśli w danym roku kalendarzowym kwota kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej i kwota kryterium dochodowego na osobę w rodzinie będzie równa lub niższa niż minimum egzystencji Trójstronna Komisja do Spraw Społeczno-Gospodarczych może wystąpić do Rady Ministrów z wnioskiem o zweryfikowanie kryteriów dochodowych;
  - kryteria dochodowe podlegają weryfikacji co 3 lata, z uwzględnieniem wyniku badań progu interwencji socjalnej. Badania progu interwencji socjalnej dokonuje Instytut Pracy i Spraw Socjalnych. W roku, w którym przeprowadza się weryfikację kryteriów dochodowych Trójstronna Komisja do Spraw Społeczno-Gospodarczych po przekazaniu przez Radę Ministrów propozycji kwot kryteriów dochodowych oraz innych informacji wskazanych w ustawie uzgadnia kryteria dochodowe;

- ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 1998 r. Nr 162, poz. 1118 z późn. zm.);
  - uzgadnianie zwiększenia wskaźnika waloryzacji emerytur i rent na rok następny;
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2003 r. Nr 228, poz. 2255, z późn. zm.);
  - uzgadnianie wysokości kwot zasiłków rodzinnych oraz wysokości świadczeń rodzinnych.

Prace ustawowe Komisji odbywają się według ściśle określonych harmonogramów dla poszczególnych aktów prawnych i są prowadzone w trybie konsultacji bądź negocjacji.

6. Ustawa o Trójstronnej Komisji przewiduje również uprawnienia dla każdej ze stron Komisji:
- prawo wniesienia pod obrady Komisji spraw o dużym znaczeniu społecznym lub gospodarczym, jeżeli uzna, że jej rozwiązanie jest istotne dla zachowania pokoju społecznego – szczegółowe procedury określa § 20 Regulaminu Komisji,
  - możliwość zajęcia, również wspólnie z inną stroną Komisji, stanowiska w każdej sprawie dotyczącej polityki społecznej lub gospodarczej,
  - możliwość wezwania innej strony Komisji do zajęcia stanowiska w sprawie, którą uzna za mającą duże znaczenie społeczne lub gospodarcze.

Ponadto strona pracowników i strona pracodawców Komisji mogą zawierać ponadzakładowe układy zbiorowe pracy, obejmujące ogół pracodawców zrzeszonych w reprezentowanych w Komisji organizacjach, lub grupę tych pracodawców oraz pracowników zatrudnionych przez tych pracodawców, a także porozumienia określające wzajemne zobowiązania tych stron.

7. Ustawa o Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych... przewiduje również możliwość tworzenia wojewódzkich komisji dialogu społecznego (wkds) – instytucji dialogu regionalnego, nie podlegających TK, ale z nią współpracujących.

Zgodnie z przewidzianą w ustawie o TK zasadą funkcjonowania Komisja może przekazywać sprawy o zasięgu wojewódzkim – wojewódzkiej

komisji dialogu społecznego oraz w przypadku gdy sprawa, oprócz lokalnego charakteru, będzie dotyczyć dialogu społecznego w zakresie wynagrodzeń i świadczeń społecznych, innych spraw społecznych i gospodarczych. Ponadto może zostać im również przekazana sprawa o dużym znaczeniu społecznym lub gospodarczym wniesiona przez jedną ze stron Trójstronnej Komisji, o ile Komisja uzna, że jej rozwiązanie jest istotne dla zachowania pokoju społecznego w regionie.

Ustawa o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych wprowadziła od dnia 1 lipca 2002 r. zmiany w przepisach ustaw ustanawiających inne ciała dialogu społecznego. Zmiany te dotyczyły:

1. Rady Ochrony Pracy – powołanej ustawą z dnia 6 marca 1981 r. o Państwowej Inspekcji Pracy;
2. Naczelnej Rady Zatrudnienia, wojewódzkich rad zatrudnienia, powiatowych rad zatrudnienia – powołanych ustawą z dnia 14 grudnia 1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu;
3. Rady Statystyki – powołanej ustawą z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej;
4. Rady Nadzorczej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych – powołanej ustawą z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych;
5. Krajowej Rady Konsultacyjnej do Spraw Osób Niepełnosprawnych, Rady Nadzorczej Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych – powołanych ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
6. Rady Narodowego Funduszu Zdrowia – powołanej ustawą z dnia 23 stycznia 2003 r. o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia.

W każdej z ww. Rad członkami są przedstawiciele organizacji pracodawców i związków zawodowych reprezentatywnych w rozumieniu ustawy o TK.

W latach 2003–2004 do kompetencji Komisji, zgodnie z ustawą z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 1998 r. Nr 162, poz. 1118 z późn. zm.), należało uzgadnianie wskaźnika waloryzacji emerytur i rent na dany rok. Kompetencja ta zniesiona została nowelą ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 16 lipca 2004 r. Obecnie, zgodnie z znowelizowaną ustawą o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, przedmiotem negocjacji w ramach Komisji jest zwiększenie wskaźnika waloryzacji rent i emerytur z FUS.

II. Skład TK

W skład Trójstronnej Komisji wchodzi przedstawiciele strony rządowej, strony pracowników oraz strony pracodawców.

Stronę rządową w Komisji reprezentują przedstawiciele Rady Ministrów wskazani przez Prezesa Rady Ministrów. Do składu Komisji zostali powołani przedstawiciele: Ministerstwa Gospodarki, Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwa Infrastruktury, Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Finansów, Ministerstwa Skarbu Państwa, Ministerstwa Edukacji Narodowej, Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

Stronę pracowników w Komisji reprezentują przedstawiciele reprezentatywnych organizacji związkowych. Za reprezentatywne organizacje związkowe uznaje się: ogólnokrajowe związki zawodowe, ogólnokrajowe zrzeszenia (federacje) związków zawodowych i ogólnokrajowe organizacje międzyzwiązkowe (konfederacje), które spełniają łącznie następujące kryteria:

1. zrzeszają (z zastrzeżeniem pkt 3) więcej niż 300.000 członków będących pracownikami;
2. działają w podmiotach gospodarki narodowej, których podstawowy rodzaj działalności jest określony w więcej niż w połowie sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD), o której mowa w przepisach o statystyce publicznej;
3. przy ustalaniu kryterium liczebności, (o którym mowa w pkt 1) uwzględnia się nie więcej niż po 100.000 członków organizacji związkowej będących pracownikami zatrudnionymi w podmiotach gospodarki narodowej, których podstawowy rodzaj działalności jest określony w jednej sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD). Organizacja związkowa, ubiegająca się o uznanie jej za reprezentatywną organizację związkową, przy ustalaniu liczby pracowników nie uwzględnia pracowników zrzeszonych w tych spośród jej organizacji członkowskich, które są lub – w okresie roku przed złożeniem wniosku o stwierdzenie reprezentatywności – były zrzeszone w reprezentatywnej organizacji związkowej mającej przedstawicieli w składzie Komisji.

Ustawa z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego

uznała z mocy prawa za reprezentatywne – po stronie pracowników – Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność” i Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych. Przedstawiciele FZZ zostali powołani do składu Trójstronnej Komisji 7 marca 2003 r., w wyniku orzeczenia sądu stwierdzającego jego reprezentatywność.

Stronę pracodawców w Komisji reprezentują przedstawiciele reprezentatywnych organizacji pracodawców. Za reprezentatywne uznaje się organizacje pracodawców, które spełniają łącznie następujące kryteria:

1. zrzeszają pracodawców zatrudniających (z zastrzeżeniem pkt 4) więcej niż 300.000 pracowników;
2. mają zasięg ogólnokrajowy;
3. działają w podmiotach gospodarki narodowej, których podstawowy rodzaj działalności określony jest w więcej niż w połowie sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD);
4. przy ustalaniu kryterium liczebności, (o którym mowa w pkt 1) uwzględnia się nie więcej niż po 100.000 pracowników zatrudnionych przez pracodawców zrzeszonych w organizacji pracodawców, których podstawowy rodzaj działalności określony jest w jednej sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności. Organizacja pracodawców, ubiegająca się o uznanie jej za reprezentatywną organizację pracodawców, przy ustalaniu liczby pracowników nie uwzględnia pracowników zatrudnionych przez tych spośród zrzeszonych pracodawców, którzy są lub w okresie roku przed złożeniem wniosku o stwierdzenie reprezentatywności byli zrzeszeni w reprezentatywnej organizacji pracodawców mającej przedstawicieli w składzie Komisji.

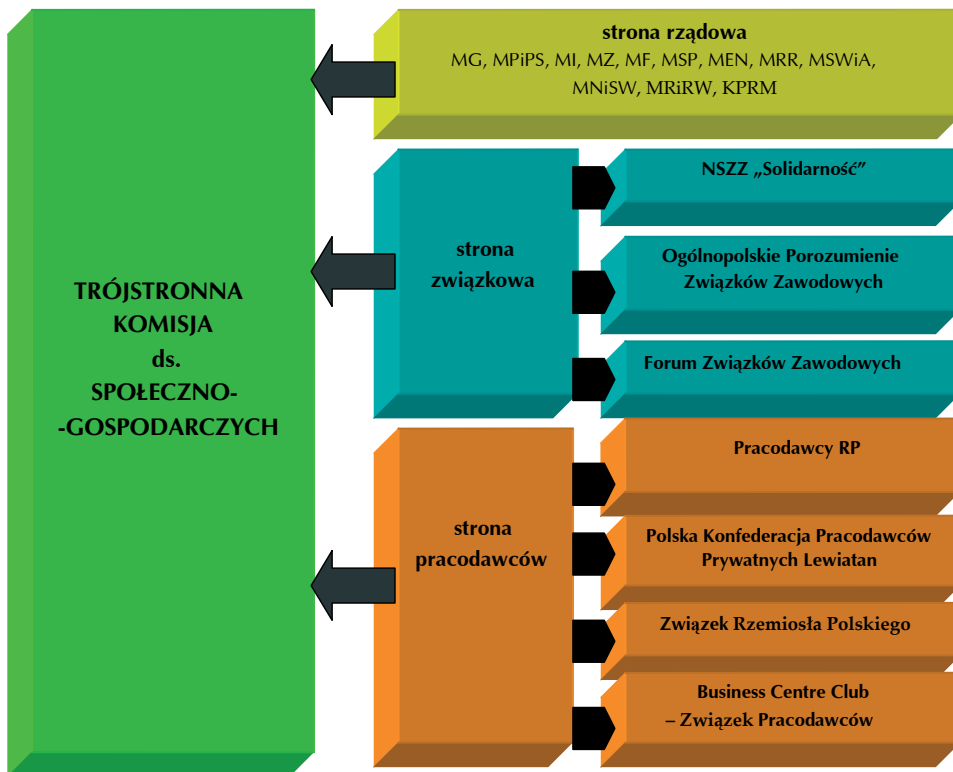
Pierwotnie ustawa za reprezentatywne organizacje pracodawców uznała: Konfederację Pracodawców Polskich, Polską Konfederację Pracodawców Prywatnych i Związek Rzemiosła Polskiego.

Ustawowe kryteria reprezentatywności spełnił Business Centre Club – Związek Pracodawców. Postanowieniem Sądu Okręgowego w Warszawie uznano go za organizację reprezentatywną i z dniem 17 czerwca 2002 r. przedstawiciele tej organizacji zostali powołani do składu Trójstronnej Komisji.

Wnioski organizacji związkowych oraz organizacji pracodawców o stwierdzenie ich reprezentatywności rozpatruje sąd okręgowy w Warszawie, który wydaje w tej sprawie orzeczenie w ciągu 30 dni od dnia złożenia

wniosku, w trybie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu nieprocesowym.

Schemat strukturalny Komisji w 2011

Ustawa zakłada, że z wnioskami o stwierdzenie reprezentatywności, organizacje związkowe i organizacje pracodawców występują co 4 lata. Okres 4 lat liczy się od dnia uprawomocnienia się uprzednio wydanego orzeczenia. Z upływem 4 lat od uprawomocnienia się orzeczenia o stwierdzeniu reprezentatywności, organizacja związkowa i organizacja pracodawców traci uprawnienia organizacji reprezentatywnej w rozumieniu ustawy, chyba że udokumentuje Prezydium Komisji złożenie wniosku o ponowne stwierdzenie reprezentatywności. W takim przypadku organizacja ta zachowuje status organizacji reprezentatywnej do czasu uprawomocnienia się orzeczenia sądu o ponownym stwierdzeniu reprezentatywności.

Oprócz reprezentantów strony rządowej i partnerów społecznych w pracach Komisji uczestniczą, z głosem doradczym, przedstawiciele: Głównego Urzędu Statystycznego, Narodowego Banku Polskiego, jak również przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego (także z głosem doradczym), w zakresie dotyczącym wykonywania zadań publicznych przez samorząd terytorialny, delegowani przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego.

W 2008 r., zgodnie z art. 5 ust. 2 ustawy o TK do prac Trójstronnej Komisji został doproszony, z głosem doradczym, przedstawiciel organizacji pozarządowych, reprezentujący Radę Działalności Pożytku Publicznego.

Należy dodać, że każda z trzech stron Komisji może zapraszać do udziału w jej pracach (z głosem doradczym) przedstawicieli organizacji społecznych i zawodowych oraz odpowiednio: strona rządowa – przedstawiciele administracji rządowej i samorządowej, strona pracowników – przedstawiciele związków zawodowych i organizacji związkowych nie spełniających kryteriów reprezentatywności oraz strona pracodawców – przedstawiciele organizacji pracodawców nie spełniających kryteriów reprezentatywności. Z prawa takiego skorzystała, między innymi, strona rządowa zapraszając do udziału w pracach Komisji z głosem doradczym: Krajową Radę Spółdzielczą, Stowarzyszenie na rzecz Forum Inicjatyw Pozarządowych, Federację Konsumentów i Ogólnopolskie Porozumienie Organizacji Bezrobotnych, poszerzając w ten sposób grono organizacji i instytucji dialogu obywatelskiego.

Od 2008 r., za zgodą członków Prezydium Trójstronnej Komisji, na zasadzie obserwatora zapraszany był na posiedzenia plenarne Komisji przedstawiciel Prezydenta RP.

Osoby powołane do składu Komisji albo do udziału w jej pracach uczestniczą osobiście w pracach Komisji.

Zgodnie z art. 33 ust. 1 ustawy o TK, do pierwszego składu Komisji Prezes Rady Ministrów powołał po pięciu przedstawicieli każdej organizacji związkowej i organizacji pracodawców.

W dniu 15 lipca 2002 r. Trójstronna Komisja przyjęła uchwałę w sprawie liczby przedstawicieli reprezentatywnych organizacji związkowych i reprezentatywnych organizacji pracodawców w składzie Komisji. Uzgodniono, że każda z organizacji strony społecznej reprezentowana jest przez 7 przedstawicieli.

Jednak w związku z poszerzaniem składu Komisji o kolejne organizacje spełniające kryteria reprezentatywności, organizacje pracodawców uży-

skwały większą liczbę członków niż organizacje związkowe. Dlatego też, strony uzgodniły między sobą, że każda organizacja związków zawodowych będzie miała po 7 przedstawicieli w składzie Komisji, a każda z organizacji pracodawców zachowa liczbę pięciu swoich reprezentantów.

Skład personalny Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych

Strona rządowa

- Przewodniczący Komisji   Wiceprezes Rady Ministrów,
Waldemar Pawlak   Minister Gospodarki

- Członkowie:
Jolanta Fedak   Minister Pracy i Polityki Społecznej
Aleksander Grad   Minister Skarbu Państwa
Jan Vincent-Rostowski   Minister Finansów
Michał Boni   Minister – członek Rady Ministrów,
Przewodniczący Stałego Komitetu
Rady Ministrów
Maria Elżbieta Orłowska   Sekretarz Stanu, Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego
Włodzimierz Karpiński   Sekretarz Stanu, Ministerstwo Spraw
Wewnętrznych i Administracji
Lilla Jaroń   Podsekretarz Stanu,
Ministerstwo Edukacji Narodowej
Rafał Baniak   Podsekretarz Stanu,
Ministerstwo Gospodarki
Cezary Rzemek   Podsekretarz Stanu,
Ministerstwo Zdrowia
Janusz Żbik   Podsekretarz Stanu,
Ministerstwo Infrastruktury
Tadeusz Nalewajk   Podsekretarz Stanu,
Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Marceli Niezgoda   Podsekretarz Stanu,
Ministerstwo Rozwoju Regionalnego

Strona związkowa

- **Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność”:**
Piotr Duda – Wiceprzewodniczący Komisji
Wojciech Ilnicki
Zbigniew Kruszyński
Janusz Łaznowski
Henryk Nakonieczny
Janusz Śniadek
Leszek Walczak
- **Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych:**
Jan Guz – Wiceprzewodniczący Komisji
Sławomir Broniarz
Stanisław Janas
Urszula Michalska
Leszek Miętek
Sławomir Redmer
Józef Woźny
- **Forum Związków Zawodowych:**
Tadeusz Chwałka – Wiceprzewodniczący Komisji
Antoni Duda
Dorota Gardias
Janusz Jaworski
Zygmunt Mierzejewski
Stanisław Stolorz
Dariusz Trzcionka

Strona pracodawców

- **Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej:**
Andrzej Malinowski – Wiceprzewodniczący Komisji
Jan Feliks Buczek
Michał Kuszyk
Marian Osuch
Andrzej Węglarz
- **Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych – Lewiatan:**
Henryka Bochniarz – Wiceprzewodnicząca Komisji
Jacek Męcina
Jeremi Mordasewicz

Małgorzata Starczewska-Krzysztozek
Andrzej Stępniewski

- **Business Centre Club – Związek Pracodawców:**

Wojciech Warski – Wiceprzewodniczący Komisji

Miroslaw Barszcz

Maciej Grelowski

Grażyna Majcher-Magdziak

Zbigniew Żurek

- **Związek Rzemiosła Polskiego:**

Jerzy Bartnik – Wiceprzewodniczący Komisji

Leszek Janowski

Jan Klimek

Tadeusz Kliś

Paweł Saar

Przedstawiciele z głosem doradczym:

Witold Koziński   Narodowy Bank Polski Główny

Janusz Witkowski   Urząd Statystyczny

Przedstawiciele samorządu terytorialnego wskazani przez stronę samorządową Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego:

Tomasz Bystroński   Związek Gmin Wiejskich RP

Hanna Zych-Cisoń   Związek Województw RP

Andrzej Jakubiak   Związek Powiatów Polskich i Unii Metropolii Polskich

Janusz Żmurkiewicz   Związek Miast Polskich

Skład Prezydium Trójstronnej Komisji:

Waldemar Pawlak   Przewodniczący Komisji

Jerzy Bartnik   Wiceprzewodniczący Komisji (ZRP)

Henryka Bochniarz   Wiceprzewodnicząca Komisji (PKPP – Lewiatan)

Tadeusz Chwałka   Wiceprzewodniczący Komisji (FZZ)

Piotr Duda   Wiceprzewodniczący Komisji (NSZZ „Solidarność”)

Jan Guz   Wiceprzewodniczący Komisji (OPZZ)

Andrzej Malinowski   Wiceprzewodniczący Komisji (Pracodawcy RP)

Wojciech Warski   Wiceprzewodniczący Komisji (BCC – ZP)

Sekretarze Prezydium:

Adam Ambrozik

Włodzimierz Biniek

Janusz Gołąb

Zbigniew Kruszyński

Jacek Męcina

Waldemar Lutkowski

Marek Waleśkiewicz

Zbigniew Żurek

Sekretarz (Pracodawcy RP)

Sekretarz (ZRP)

Sekretarz (OPZZ)

Sekretarz (NSZZ „Solidarność”)

Sekretarz (PKPP – Lewiatan)

Sekretarz (FZZ)

Sekretarz (MPiPS)

Sekretarz (BCC – ZP).

III. Organizacja pracy TK

Organizacja pracy Komisji wynika z ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego (Dz.U. z 2001 r. Nr 100, poz. 1080 z późn. zm.) oraz z Uchwały nr 2 z dnia 6 marca 2002 r. w sprawie Regulaminu Komisji.

Przewodniczący Komisji

Przewodniczącego Komisji wyznacza Prezes Rady Ministrów spośród członków Rady Ministrów, będących przedstawicielami Rady Ministrów w składzie Komisji. W dniu 18 grudnia 2007 r. Prezes Rady Ministrów – Donald Tusk powierzył funkcję Przewodniczącego Komisji, Waldemarowi Pawlakowi – Wiceprezesowi Rady Ministrów, Ministrowi Gospodarki.

Posiedzenia plenarne Komisji oraz posiedzenia Prezydium Komisji zwołuje przewodniczący Komisji: z własnej inicjatywy lub na wniosek co najmniej jednego z wiceprzewodniczących Komisji, po ustaleniu porządku posiedzenia Komisji. Przewodniczący Komisji może w wyjątkowym przypadku upoważnić pisemnie jednego z wiceprzewodniczących Komisji do zwołania posiedzenia plenarnego Komisji lub posiedzenia Prezydium Komisji. Przewodniczący Komisji, na wniosek co najmniej jednej ze stron Komisji, zawieszca posiedzenie Komisji.

Prezydium Komisji

Pracami Komisji kieruje Prezydium, w skład którego wchodzi przewodniczący i wiceprzewodniczący Komisji. Przedstawiciele każdej z organizacji pracowników i pracodawców mają po jednym wiceprzewodniczącym Komisji, których obecnie jest siedmiu. Prezydium Komisji ustala działania i harmonogram prac oraz porządek posiedzenia Komisji.

Do zadań Prezydium Komisji należy:

1. ustalanie programu działania i harmonogramu prac Komisji, uwzględniającego pilność spraw będących przedmiotem jej działania;
2. ustalanie porządku posiedzenia Komisji przy uwzględnieniu charakteru i rodzaju spraw przewidzianych do rozpatrzenia, za wyjątkiem spraw, o których mowa w § 20 Regulaminu Komisji;

3. przedstawianie propozycji ustaleń w sprawach organizacyjnych;
4. sporządzanie komunikatu z posiedzenia Komisji;
5. zlecanie wykonania ekspertyz na rzecz Komisji oraz zespołów problemowych;
6. przekazywanie uchwał i stanowisk Komisji organom władzy państwowej;
7. występowanie na zewnątrz w sprawach dotyczących działalności Komisji;
8. określanie zasad informowania opinii publicznej o pracach zespołów;
9. rozpatrywanie spraw przekazanych przez Komisję, z wyjątkiem zadań, których realizacja przez Komisję wynika z odrębnych ustaw;
10. wykonywanie innych zadań określonych przez Komisję.

Sekretarze Prezydium

Prezydium Komisji przy wykonywaniu zadań korzysta z pomocy sekretarzy Prezydium Komisji. Każdy z członków Prezydium wyznacza po jednym sekretarzu. Do zadań sekretarzy Prezydium Komisji należy:

1. zapewnienie współpracy między członkami Prezydium i członkami Komisji;
2. przedstawianie propozycji ustaleń w sprawach organizacyjnych;
3. sporządzanie projektu komunikatu z posiedzenia Komisji;
4. monitorowanie realizacji uchwał Komisji i decyzji Prezydium Komisji;
5. organizowanie spraw proceduralnych oraz przepływu informacji w związku z działalnością Komisji i Prezydium Komisji;
6. przedstawianie wniosków dotyczących funkcjonowania Sekretariatu Komisji;
7. wykonywanie innych zadań zleconych przez Komisję.

Sekretarze Prezydium Komisji mają prawo do udziału w posiedzeniach Komisji.

Posiedzenia plenarne

Komisja obraduje na posiedzeniach plenarnych, które odbywają się w zależności od potrzeb, nie rzadziej jednak niż raz na 2 miesiące. Na posiedzeniach plenarnych Komisja może podejmować uchwały, jeżeli w głosowaniu bierze udział przedstawiciel: Rady Ministrów, co najmniej jednej z organizacji pracodawców reprezentowanych w Komisji i co najmniej jeden z organizacji pracowników reprezentowanych w Komisji. Podjęcie uchwały przez Komisję wymaga zgody wszystkich ww. biorących udział w głosowaniu.

Zgodnie z nowelą ustawy z dnia 8 października 2004 r. (Dz.U. z 2004 r. Nr 240, poz. 2407) Komisja może zdecydować o podjęciu uchwały w danej sprawie w drodze korespondencyjnego głosowania strony rządowej oraz każdej

z organizacji pracowników i pracodawców. Głosowanie korespondencyjne jest ważne, jeżeli wzięty w nim udział wszystkie organizacje pracowników i pracodawców oraz strona rządowa. Podjęcie uchwały w drodze korespondencyjnego głosowania wymaga zgody wszystkich biorących udział w głosowaniu. Ponadto Komisja, w drodze uchwały, może przekazać Prezydium Komisji rozpatrzenie sprawy należącej do jej kompetencji, z wyjątkiem zadań, których realizacja przez Komisję wynika z odrębnych ustaw.

Komisja może w drodze uchwały powoływać stałe i doraźne zespoły problemowe. Uchwała o powołaniu zespołu określa zadania zespołu oraz jego skład albo sposób ustalenia tego składu.

Członkowie Komisji i Prezydium Komisji mogą korzystać na posiedzeniu Komisji oraz Prezydium Komisji z pomocy zaproszonych przez siebie doradców. Przedstawiciele każdej z organizacji oraz strona rządowa mogą korzystać z pomocy jednego doradcy w sprawie objętej porządkiem obrad.

Komisja uchwała regulamin Komisji, który określa szczegółowe zasady i tryb pracy Komisji, Prezydium oraz zespołów, a także uprawnienia członków Komisji związane z udziałem w jej pracach. Na aktualny Regulamin TK składają się zapisy z pięciu podjętych w tej sprawie Uchwał.

Z posiedzeń Komisji sporządza się komunikat, którego formę i sposób udostępniania określa regulamin Komisji. Zawiera on w szczególności uchwały Komisji i stanowiska stron Komisji. Przebieg posiedzenia Komisji i zespołów problemowych rejestruje się na nośniku magnetycznym (taśma magnetofonowa lub CD). Z posiedzeń Komisji i jej zespołów Sekretariat Komisji sporządza protokoły.

Sekretariat Komisji

Obsługę Komisji zapewnia sekretariat Komisji złożony z pracowników Departamentu Dialogu i Partnerstwa Społecznego Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. Do zadań Sekretariatu należy zapewnienie obsługi administracyjno-biurowej, między innymi: przesyłanie zawiadomień o terminach posiedzeń oraz niezbędnych materiałów, opracowywanie protokołów z posiedzeń plenarnych Komisji oraz spotkań zespołów problemowych, informacji z posiedzeń Prezydium, monitorowanie wykonania (stanu realizacji) ustaleń Komisji i zespołów. Sekretariat udostępnia członkom Komisji i innym zainteresowanym dokumentację dotyczącą Komisji, udziela wyjaśnień i odpowiedzi na pytania dotyczące podstaw prawnych, składu i bieżącej działalności Komisji oraz przygotowuje informacje zbiorcze.

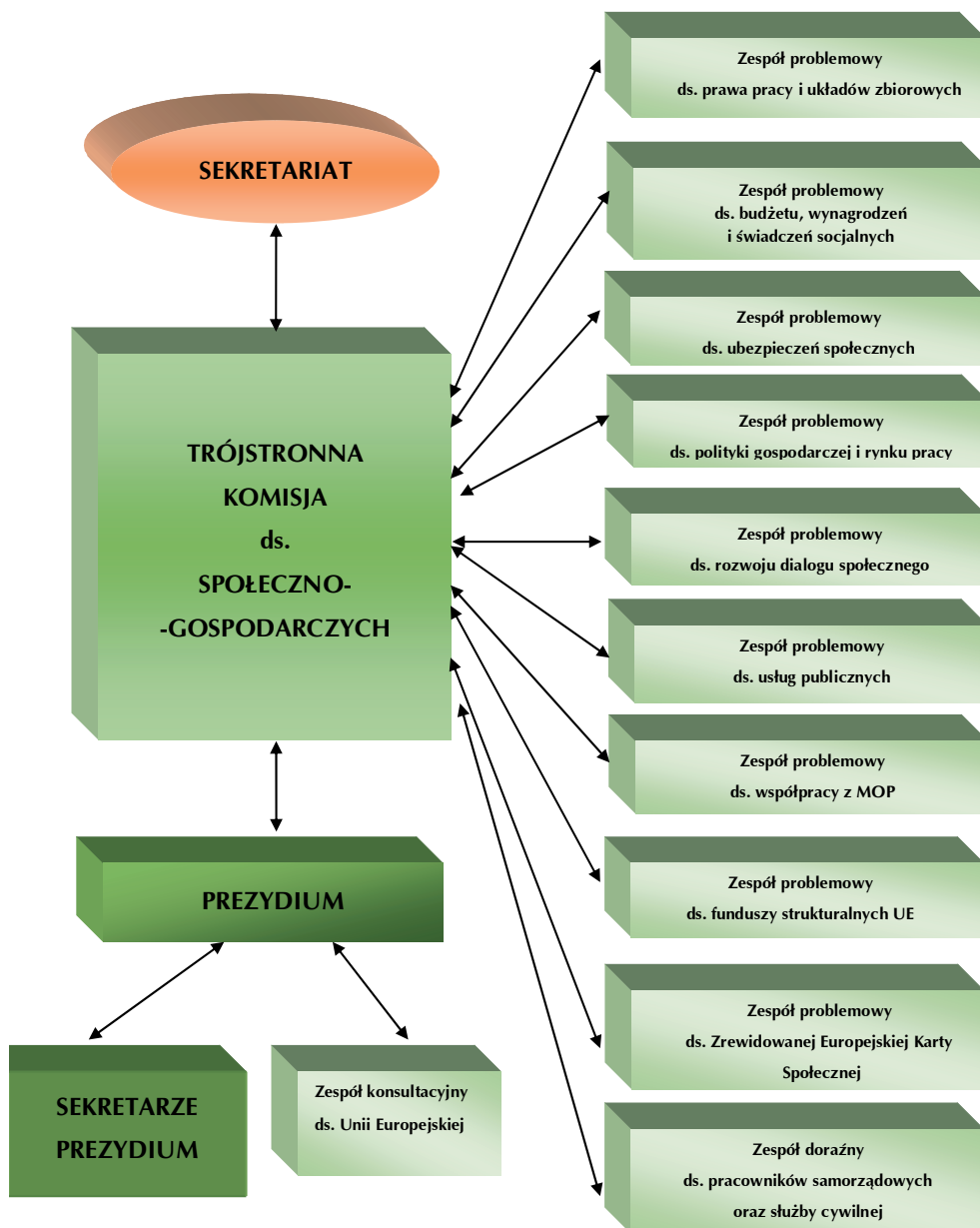
Posiedzenia Komisji, Prezydium Komisji i zespołów odbywają się w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej oraz w Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog” (przy Limanowskiego 23 w Warszawie). CPS „Dialog” jest jednostką budżetową.

W szczególnych przypadkach posiedzenia Komisji mogą odbywać się w innym miejscu.

Koszty działania Komisji są pokrywane z budżetu państwa w części dotyczącej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw pracy.

Ponadto na stronach internetowych Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej (www.mpips.gov.pl oraz www.dialog.gov.pl) jest zamieszczona informacja o Komisji Trójstronnej. Zawiera ona najistotniejsze dane dotyczące Komisji, takie jak: podstawy prawne działania TK, komunikaty, skład, uchwały i stanowiska przyjęte przez Komisję.

Schemat organizacyjny Trójstronnej Komisji

IV. Działalność TK

W 2011 roku Komisja odbyła 6 posiedzeń plenarnych.

- 10.01. – przedyskutowano projekt ustawy o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych w aspekcie społeczno-gospodarczym.

Zdaniem projektodawcy – Ministerstwa Zdrowia – celem proponowanej zmiany prawa było takie przekształcenie systemu refundacji, by w ramach dostępnych publicznych środków finansowych odpowiadał on w możliwie najwyższym stopniu aktualnemu zapotrzebowaniu społecznemu w zakresie zaopatrzenia na produkty refundowane i w sposób jednoznaczny regulował relacje pomiędzy podmiotami gospodarczymi tworzącymi rynek krajowy. Jedną z konsekwencji ustawy miała być obniżka cen leków refundowanych i zwiększenie dostępności do nowych leków, jak również podniesienie konkurencyjności pomiędzy podmiotami w sensie jakościowym i cenowym.

Ponadto zapoznano się z informacją rządu nt. realizacji Uchwały nr 37 Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych.

- 17.02. – przedyskutowano zasady przydziału darmowych pozwoleń na emisję dwutlenku węgla w ramach dostosowania gospodarki świata do zmian klimatycznych. Europejski system handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych został ustanowiony na mocy dyrektywy 2003/87/WE jako odpowiedź na postanowienia protokołu z Kioto. Uzgodnienia UE przewidują 20%-ową redukcję emisji gazów cieplarnianych do 2020 roku, w stosunku do poziomu emisji z 1990 roku. Na mocy dyrektywy od roku 2013 – system handlu uprawnieniami do emisji zostanie rozszerzony o dodatkowe działalności. Na forum KE prowadzone są prace nad przygotowaniem instrumentów wdrożeniowych dotyczących najważniejszych aspektów systemu handlu uprawnieniami do emisji: aukcjoningu – docelowy sposób przydziału uprawnień; benchmarków – podstawy przydziałów bezpłatnych uprawnień; derogacji dla elektroenergetyki – jako wyjątku od konieczności zakupu uprawnień do emisji na aukcjach; zjawiska ucieczki emisji (carbon leakage) – odstępstwa od obowiązku zakupu uprawnień do emisji w systemie aukcyjnym w celu ograniczenia ry-

zyka przenoszenia produkcji oraz emisji poza obszar UE; finansowania z unijnej rezerwy instalacji nowych projektów wychwytywania i składowania dwutlenku węgla oraz innowacyjnych technologii w zakresie energii odnawialnej.

Wysłuchano informacji dotyczącej Strategii „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”. Celem głównym Strategii jest poprawa stanu środowiska połączona z rozsądnym gospodarowaniem zasobami naturalnymi oraz stworzenie warunków do zrównoważonego rozwoju nowoczesnego sektora energetycznego, zdolnego zapewnić Polsce bezpieczeństwo energetyczne oraz konkurencyjną i efektywną w tym zakresie gospodarkę.

Zapoznano się ze stanem konsultacji społecznych projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw związanych z funkcjonowaniem systemu ubezpieczeń społecznych. Proponowane w projekcie ustawy zmiany mają polegać przede wszystkim na: podwyższeniu części składki emerytalnej przekazywanej do FUS i odpowiednim obniżeniu składki przekazywanej do OFE; utworzeniu w ramach konta ubezpieczonego w ZUS – subkonta, na którym ewidencjonowane będą składki; ustalenie dla tego subkonta nowych zasad waloryzacji; ustaleniu zasad dziedziczenia składki zapisanej na nowym subkoncie w ZUS; wprowadzeniu nowej, wspieranej przez państwo ulgą podatkową formy oszczędzania na emeryturę; podwyższeniu limitu inwestowania przez OFE na giełdzie docelowo od 2020 r. do 62% aktywów funduszu.

- 24.03. – wysłuchano informacji nt. stanu prac nad przygotowaniem przewodnictwa Polski w Radzie Unii Europejskiej w drugiej połowie 2011 r. Poinformowano, że na posiedzeniu w dniu 15 marca br. Rada Ministrów przyjęła dokument pt. „Program sześciomiesięczny polskiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej w II połowie 2011 r.”. Za polskie priorytety strategiczne na ten czas uznano: Integrację europejską jako źródło wzrostu gospodarczego, Bezpieczną Europę, Stabilne sąsiedztwo.

Zapoznano się ze zmianami w systemie wynagradzania pracowników w ochronie zdrowia.

Przypomniano proces legislacyjny i założenia do projektu ustawy o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych, który był

już przedmiotem obrad TK. Ministerstwo Zdrowia przeanalizowało wszystkie uwagi i propozycje zgłaszane w trakcie konsultacji. Przybliżono również zmiany i modyfikacje w stosunku do pierwotnej wersji projektu, które uwzględniają część postulatów strony społecznej.

Na forum Komisji przedstawiono Stanowisko strony społecznej Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych w sprawie projektu ustawy o lobbingu.

- 20.04.– wysłuchano informacji z posiedzenia zespołu problemowego TK ds. budżetu, wynagrodzeń i świadczeń socjalnych dotyczącej wysokości minimum egzystencji obliczonego przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych dla 2010 roku w zestawieniu z aktualnie obowiązującymi kryteriami dochodowymi określonymi w ustawie o pomocy społecznej oraz dyskutowano nt. weryfikacji kwot kryteriów dochodowych uprawniających do świadczeń z pomocy społecznej.

Przedyskutowano projekt ustawy o zmianie ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej. Projekt tworzy m.in. nowy system działalności w obszarze kultury i wprowadza podział na instytucje artystyczne i kultury.

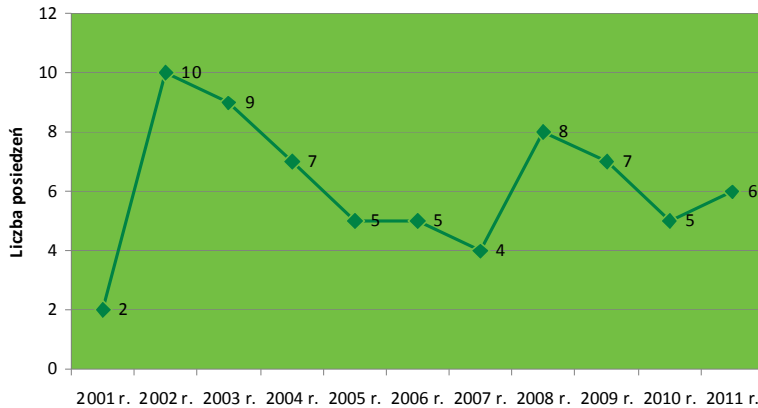
Zapoznano się z informacją zespołu ds. budżetu, wynagrodzeń i świadczeń socjalnych w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę na 2012 r. (zgodnie z art. 2 ustawy o minimalnym wynagrodzeniu za pracę).

- 27.06. – przedstawiono informację ze wspólnego posiedzenia zespołu ds. ubezpieczeń społecznych i zespołu ds. budżetu, wynagrodzeń i świadczeń socjalnych w sprawie zwiększenie wysokości wskaźnika waloryzacji emerytur i rent z FUS w 2012 r. (zgodnie z art. 89 ustawy o emeryturach i rentach z FUS).
- 11.07. – zapoznano się z informacją zespołu ds. budżetu wynagrodzeń i świadczeń socjalnych w sprawie minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wskaźnika wzrostu wynagrodzenia w państwowej sferze budżetowej w 2012 r.

Ministerstwo Finansów przedstawiło informację na temat prac nad budżetem państwa na 2012 r.

Statystyka posiedzeń plenarnych TK na przestrzeni 11 lat ustawowej działalności przedstawia się następująco:

Posiedzenia plenarne Trójstronnej Komisji w latach 2001–2011

Lata	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Liczba posiedzeń	2	10	9	7	5	5	4	8	7	5	6

Posiedzenia Prezydium

W 2011 r. odbyło się 5 posiedzeń Prezydium.

Na forum Prezydium przedstawiono propozycję szerokich konsultacji społecznych projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw związanych z funkcjonowaniem systemu ubezpieczeń społecznych.

Kwestie dotyczące wstrzymania wydatkowania środków z Funduszu Pracy były przedmiotem dyskusji członków Prezydium TK. Ministerstwo Finansów poinformowało, że zostaną uruchomione środki na potrzeby Funduszu Pracy, co pozwoli realizować zadania z zakresu przygotowania zawodowego.

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej przedstawiło informacje w kwestii weryfikacji kryteriów dochodowych uprawniających do pomocy społecznej.

Członkowie Prezydium uznali za konieczne wzmocnienie i nadanie właściwej roli dialogowi społecznemu w projektowanych strategiach rozwoju, w których powinny być przewidziane zadania Trójstronnej Komisji.

Ministerstwo Finansów przedstawiło Prezydium TK wnioski strony rządowej dotyczące skrócenia ustawowych terminów konsultacji wynikających z ustawy o Trójstronnej Komisji i ustaw: o wynagrodzeniach w państwowej sferze budżetowej, minimalnym wynagrodzeniu za prace oraz o emeryturach i rentach z FUS.

Poruszono kwestię dotyczącą wypracowania dobrych praktyk w zakresie ustalania i konsultowania stanowisk rządu do projektów dokumentów Unii Europejskiej. Wysłuchano informacji Ministerstwa Sprawiedliwości w sprawie zmian organizacyjnych dotyczących sądów pracy.

Dyskutowano nad zmianami w systemie wynagradzania pracowników w ochronie zdrowia.

Członkowie Prezydium TK zapoznali się z informacją o projekcie ustawy o zasadach wykonywania niektórych uprawnień Skarbu Państwa.

Poruszono kwestie trybu konsultacji projektu założeń do projektu ustawy o lobbingu.

Uzgodniono ramowy harmonogram i zakres prac Prezydium i posiedzeń plenarnych TK w 2011 r.

Poruszono kwestię spotkań Sekretarzy Prezydium.

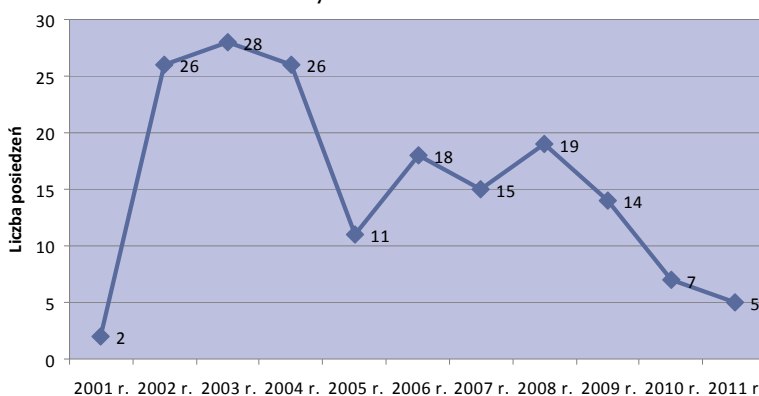
Każdorazowo Prezydium dyskutowało w omawianych obszarach tematycznych, które następnie przedkładało do głosowania w czasie posiedzeń plenarnych.

Ponadto Prezydium w 2011 r. na bieżąco monitorowało pracę zespołów problemowych.

Należy również dodać, iż posiedzenia Prezydium TK poprzedzały spotkania Sekretarzy Prezydium, których w 2011 r. było 4.

Zestawienie liczby posiedzeń w ciągu ostatnich 11 lat przedstawia zamieszczony poniżej wykres.

Posiedzenia Prezydium TK w latach 2001–2011

Lata	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Liczba posiedzeń	2	26	28	26	11	18	15	19	14	7	5

V. Prace zespołów problemowych TK

Zgodnie z art. 11 ust. 1 ustawy o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych..., Komisja może powoływać, w drodze uchwały, stałe i doraźne zespoły problemowe. Dotychczas Komisja powołała 9 zespołów problemowych: ds. budżetu, wynagrodzeń i świadczeń socjalnych, ds. ubezpieczeń społecznych, ds. prawa pracy i układów zbiorowych, ds. polityki gospodarczej i rynku pracy, ds. funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, ds. rozwoju dialogu społecznego, ds. usług publicznych, ds. współpracy z Międzynarodową Organizacją Pracy, ds. Zrewidowanej Europejskiej Karty Społecznej oraz jeden konsultacyjny – ds. Unii Europejskiej i jeden doraźny ds. pracowników samorządowych i służby cywilnej. Zakresy prac zespołów problemowych stanowi *Załącznik nr 3*.

Posiedzenia zespołów zwołuje przewodniczący zespołu: z własnej inicjatywy, na wniosek co najmniej jednej organizacji pracowników i pracodawców lub przedstawiciela strony rządowej. Posiedzeniu zespołu przewodniczy przewodniczący zespołu albo wyznaczony przez niego członek zespołu. Przewodniczący zespołu, po uzgodnieniu z członkami zespołu, może wystąpić z wnioskiem do Prezydium Komisji o zlecenie ekspertyzy na potrzeby prac zespołu. Wniosek powinien zawierać uzasadnienie sporządzenia ekspertyzy. We wniosku może zostać wskazana osoba rekomendowana do sporządzenia ekspertyzy.

Przewodniczącym zespołu jest członek Komisji wskazany przez organizację pracowników i pracodawców, który uzyskał akceptację pozostałych organizacji oraz strony rządowej, w dwóch przypadkach jest to reprezentant strony rządowej.

W skład zespołu wchodzi po dwóch przedstawicieli, poza przewodniczącym zespołu, każdej z organizacji partnerów społecznych oraz strony rządowej.

Członkowie zespołu mogą na posiedzeniu zespołu korzystać z pomocy zaproszonych przez siebie doradców. Przedstawiciele każdej z organizacji oraz strona rządowa mogą korzystać z pomocy trzech doradców.

Przy podejmowaniu stanowiska przez zespół mają zastosowanie takie same przepisy jak przy posiedzeniach plenarnych Komisji. W przypadku niezgodnienia stanowiska każda ze stron może przedstawić odrębne stanowisko.

Przewodniczący zespołu przekazuje Komisji niezwłocznie tekst przyjętego stanowiska, za pośrednictwem przewodniczącego Komisji.

Działalność Zespołów w 2011 roku:

Zespół problemowy TK ds. prawa pracy i układów zbiorowych – przewodniczący Jacek Męcina (PKPP-Lewiatan) – powołany Uchwałą Nr 3 z dnia 6 marca 2002 r.

W 2011 r. odbyło się 6 spotkań Zespołu w tym 1 wspólne z zespołem ds. ubezpieczeń społecznych oraz 3 posiedzenia autonomiczne.

Członkowie Zespołu przedyskutowali wniosek Przewodniczącego Sejmowej Komisji Polityki Społecznej i Rodziny w sprawie rozważenia na forum TK kwestii objęcia umowy o dzieło składkami na ubezpieczenie społeczne oraz składką na Fundusz Pracy.

Zespół wysłuchał informacji strony rządowej na temat planowanych przez Komisję Europejską zmian w Dyrektywie o czasie pracy.

Zapoznano się z informacją w sprawie działań zrealizowanych przez MPiPS w związku z postulatem nr 9 „pakietu działań antykrzysowych” (kwestie socjalne).

Na forum Zespołu toczyła się dyskusja nad projektem *ustawy o zmianie ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej oraz niektórych innych ustaw* przygotowanym przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, w trakcie której omówiono przepisy dotyczące zatrudnienia na czas określony dyrektorów instytucji artystycznych.

Omówiono projekt wzoru Wewnętrznej Polityki Antymobbingowej, opracowanej w ramach Podzespołu prawnego Zespołu ds. Przeciwdziałania Mobbingowi.

W ramach prac Zespołu szeroko dyskutowano propozycje implementacji do krajowego porządku prawnego postanowień zmienionego porozumienia ramowego dotyczącego urlopu rodzicielskiego zawartego przez europejskich partnerów społecznych w dniu 18 czerwca 2009 r. wdrożonego dyrektywą Rady 2010/18/UE.

Zespół debatował o instytucji telepracy i aspektach zatrudnienia pracownika w tej formie z udziałem Głównego Inspektora Pracy.

Na forum Zespołu – wychodząc naprzeciw oczekiwaniom partnerów społecznych – strona rządowa przedstawiła propozycje dotyczące sposobu prowadzenia dalszych prac legislacyjnych nad rozwiązaniami z zakresu prawa pracy zawartymi w „ustawie antykrzysowej”:

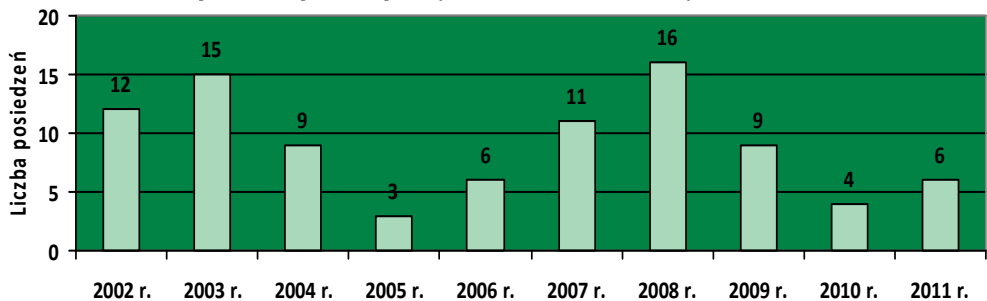
- W pierwszym wariantcie zaproponowano prowadzenie prac nad nową ustawą obowiązującą przez określony czas i dotyczącą wszystkich pracodawców, zawierającą szczególne rozwiązania z zakresu prawa pracy wzorowane na rozwiązaniach zawartych w ustawie antykrzysowej.

- W wariantcie drugim założono wprowadzenie do Kodeksu Pracy, jako przepisów o trwałym charakterze i powszechnym zakresie stosowania, dwóch rozwiązań z ustawy antykryzysowej, tj. możliwości przedłużania okresu rozliczeniowego czasu pracy do 12 miesięcy i stosowania indywidualnych rozkładów czasu pracy (dla załogi i dla uprawnionego pracownika), przy jednoczesnym dokonaniu niezbędnych zmian w dziale szóstym Kodeksu Pracy.
- W trzecim wariantcie przewidziano kontynuowanie prac nad całościowym uregulowaniem problematyki czasu pracy w nowym dziale szóstym Kodeksu Pracy, z wykorzystaniem dorobku i doświadczeń zdobytych w trakcie stosowania przepisów ustawy antykryzysowej.

W trakcie posiedzeń autonomicznych poruszono kwestie zmian w ustawach: o organizacjach pracodawców, o związkach zawodowych, o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego, o rozwiązywaniu sporów zbiorowych, o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników.

Statystyka posiedzeń Zespołu na przestrzeni 10 lat przedstawia się następująco:

Posiedzenia Zespołu ds. prawa pracy i układów zbiorowych w latach 2002–2011

Zespół problemowy TK ds. ubezpieczeń społecznych – przewodniczący Jan Klimek (ZRP) – powołany Uchwałą Nr 3 z dnia 6 marca 2002 r.

W 2011 r. odbyło się 13 spotkań Zespołu, w tym 2 wspólne z Zespołem ds. budżetu, wynagrodzeń i świadczeń socjalnych, 2 wspólne z Zespołem ds. usług publicznych i ds. polityki gospodarczej i rynku pracy, 1 z Zespołem ds. prawa pracy i układów zbiorowych oraz 3 posiedzenia podzespołu ds. emerytur pomostowych.

Członkowie Zespołu zapoznali się ze zmianami w OFE.

Szeroko dyskutowano nad ujednoczeniem założeń makroekonomicznych stosowanych w pracach nad zmianami w systemie ubezpieczeń społecznych oraz w dalszej kolejności nad projektem ustawy o zmianie niektórych ustaw związanych z funkcjonowaniem systemu ubezpieczeń społecznych. Podjęto również próbę wypracowania stanowiska strony społecznej do projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw związanych z funkcjonowaniem systemu ubezpieczeń społecznych.

Ponadto członkowie Zespołu wspólnie z Zespołem ds. polityki gospodarczej i rynku pracy i ds. usług publicznych dyskutowali nad projektem ustawy o dodatkowym ubezpieczeniu zdrowotnym. Ministerstwo Zdrowia przedstawiło wyniki konsultacji międzyresortowych, które odbyły się w sprawie projektu ustawy o dodatkowym ubezpieczeniu zdrowotnym.

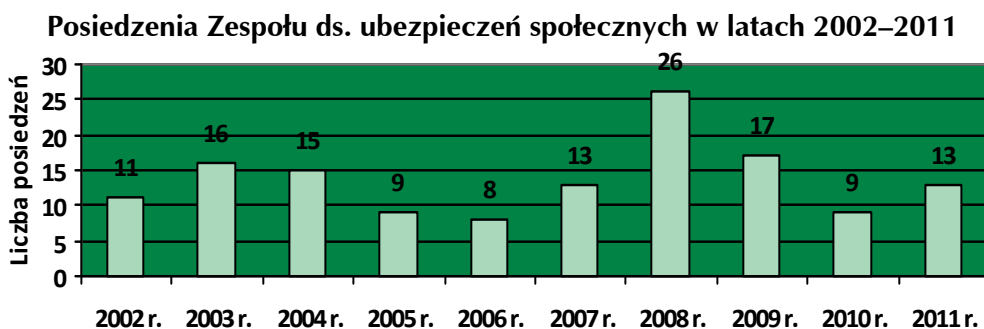
Zespół odbył dyskusję dotyczącą minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2012 roku oraz zwiększenia wysokości wskaźnika waloryzacji emerytur i rent z FUS.

Członkom Zespołu przedstawiono rekomendacje Podzespołu w zakresie problematyki dotyczącej ustawy o emeryturach pomostowych.

Zapoznano się z projektem ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw.

Na forum podzespołu ds. emerytur pomostowych dyskutowano na temat funkcjonowania ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych. Przedstawiono rekomendacje dla Zespołu TK ds. ubezpieczeń społecznych wypracowane w ramach podzespołu stanowiące syntetyczny materiał przedstawiający punkt widzenia partnerów społecznych na kwestie związane z dotychczasowym funkcjonowaniem ustawy o emeryturach pomostowych.

Statystyka posiedzeń Zespołu na przestrzeni 10 lat przedstawia się następująco:

Zespół problemowy TK ds. polityki gospodarczej i rynku pracy – przewodniczący Andrzej Malinowski (Pracodawcy RP) – powołany Uchwałą Nr 3 z dnia 6 marca 2002 r.

W 2011 r. odbyło się 7 spotkań Zespołu w tym 2 wspólnie z Zespołem ds. ubezpieczeń społecznych i ds. usług publicznych.

Zespół wysłuchał informacji na temat świadczenia usług finansowych dla przedsiębiorców w ramach programu rządowego: „Wspieranie przez Agencję Rozwoju Przemysłu S.A. inicjatyw pobudzających Polską Gospodarkę”.

Dyskutowano nt. oceny stanu wykorzystania środków przeznaczonych na inwestycje współfinansowane z Unii Europejskiej, w ramach rządowego programu finansowania budowy dróg i autostrad.

Ponadto członkowie Zespołu wspólnie z Zespołem ds. ubezpieczeń społecznych i ds. usług publicznych dyskutowali nad projektem ustawy o dodatkowym ubezpieczeniu zdrowotnym. Ministerstwo Zdrowia przedstawiło wyniki konsultacji międzyresortowych, które odbyły się w sprawie projektu ustawy o dodatkowym ubezpieczeniu zdrowotnym.

Członkowie Zespołu odnieśli się do wniosku Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie utworzenia Zespołu ds. pracowników ochrony. W wyniku dyskusji Zespół przyjął stanowisko, w którym rekomenduje Trójstronnej Komisji nie tworzenie odrębnego Zespołu ds. pracowników ochrony i miasta, lecz przekazanie załatwiania spraw dotyczących problemów pracowników ochrony zespołom już istniejącym, przede wszystkim Zespołowi ds. prawa pracy i układów zbiorowych oraz Zespołowi ds. polityki gospodarczej i rynku pracy.

Zapoznano się z konsekwencjami otwarcia niemieckiego rynku pracy.

Poruszono kwestię dysponowania środkami z Funduszu Pracy.

Członkowie Zespołu dyskutowali na temat konsekwencji dotyczących kierunku zmian w Dyrektywie 2001/37/WE z dnia 5 czerwca 2001 r. w sprawie produkcji, prezentowania i sprzedaży wyrobów tytoniowych.

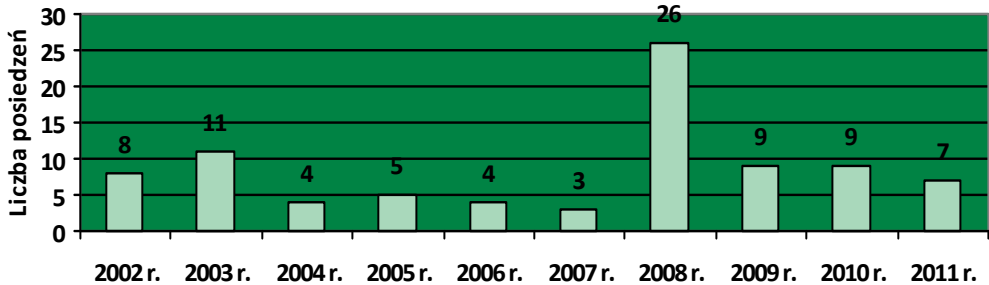
Zapoznano się z wnioskiem Pracodawców RP dotyczącym zwolnienia z podatku dochodowego wypłat gotówki z funduszu socjalnego lub funduszu związków zawodowych na działalność socjalną.

Wysłuchano informacji na temat możliwości ewentualnego wprowadzenia niektórych rozwiązań przewidzianych w ustawie z dnia 1 lipca 2009 r. o łagodzeniu skutków kryzysu ekonomicznego dla pracowników i przedsiębiorców, na stałe do polskiego ustawodawstwa lub wydłużenie okresu ich obowiązywania.

Rozpatrzono wniosek PKPP Lewiatan dot. podwyższenia stawek ryczałtu na używanie pojazdu do celów służbowych.

Statystyka posiedzeń Zespołu na przestrzeni 10 lat przedstawia się następująco:

Posiedzenia Zespołu ds. polityki gospodarczej i rynku pracy w latach 2002–2011

Zespół problemowy TK ds. budżetu, wynagrodzeń i świadczeń społecznych – przewodniczący Stefan Kubowicz a następnie Henryk Nakonieczny (NSZZ „Solidarność”) – powołany Uchwałą Nr 3 z dnia 6 marca 2002 r.

W 2011 r. odbyły się 4 posiedzenia, w tym: 1 wspólne z zespołem ds. ubezpieczeń społecznych.

Przedstawiono informację MPiPS na temat analiz dotyczących wynagrodzenia minimalnego i jego wpływu na kształtowanie się sytuacji na rynku pracy oraz funkcjonowania ustawy o minimalnym wynagrodzeniu za pracę.

Zapoznano się z informacją MPiPS o przygotowaniach do uzgodnień wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2012 roku w kontekście wskaźników makroekonomicznych na lata 2010–2014 zawartych w wytycznych Ministra Finansów z dnia 31 grudnia 2010 r.

Dyskutowano nad mechanizmem wzrostu minimalnego wynagrodzenia do 50% w stosunku do przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej.

Przedstawiciele NSZZ „Solidarność” zaprezentowali członkom Zespołu projekt zmieniający ustawę o minimalnym wynagrodzeniu za pracę.

Zespół zapoznał się z informacją o wysokości minimum egzystencji ustalonej przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych dla 2010 roku w zestawieniu z aktualnie obowiązującymi kryteriami dochodowymi określonymi w ustawie o pomocy społecznej.

Ponadto poinformowano o proponowanych nowych rozwiązaniach legislacyjnych w ustawie o pomocy społecznej.

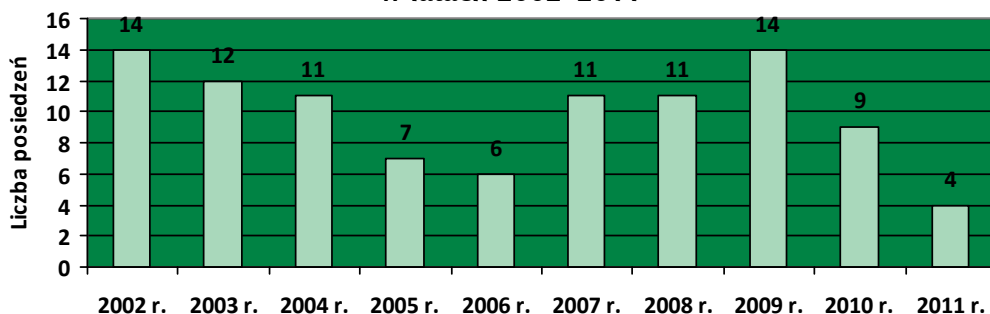
Ponadto Zespół zapoznał się z informacją Rządu o przyjętych przez Radę Ministrów: założeniach do budżetu na 2012 rok oraz o prognozowanych wiel-

kościach makroekonomicznych stanowiących podstawę do opracowania projektu ustawy budżetowej na rok 2012 oraz propozycji średniorocznego wskaźnika wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej na rok 2012.

W ramach Zespołu odbyła się dyskusja dotycząca minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2012 roku oraz zwiększenia wysokości wskaźnika waloryzacji emerytur i rent z FUS.

Statystyka posiedzeń Zespołu na przestrzeni 10 lat przedstawia się następująco:

Posiedzenia Zespołu ds. budżetu, wynagrodzeń i świadczeń socjalnych w latach 2002–2011

Zespół problemowy TK ds. rozwoju dialogu społecznego – przewodniczący Zbigniew Żurek (BCC – ZP) – powołany Uchwałą Nr 3 z dnia 6 marca 2002 r.

W 2011 r. odbyły się 4 posiedzenia Zespołu, w tym 1 z udziałem Sekretarza Prezydium TK oraz 2 spotkania autonomiczne.

Zespół dyskutował na temat najnowszej, rządowej inicjatywy legislacyjnej dotyczącej lobbingu. Przyjęto Stanowisko strony społecznej Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych w sprawie projektu ustawy o lobbingu, w którym uznano, że zastosowany tryb konsultacji założeń do projektu ustawy o lobbingu nie spełnia wymogów określonych w art. 16 ustawy o organizacjach pracodawców i art. 19 ustawy o związkach zawodowych.

Członkowie Zespołu wymienili poglądy na temat projektu założeń projektu ustawy o niektórych sposobach unikania konfliktu interesów.

Rozmawiano na temat ustawowych uprawnień związków zawodowych i organizacji pracodawców.

Dyskutowano na temat przyszłej realizacji projektu dotyczącego wsparcia eksperckiego dla uczestników dialogu społecznego, wynikającego z rekomendacji wypracowanych w ramach pierwszego projektu systemowego i poddziałania 5.5.1. PO KL. Uznano za konieczne wypracowanie nowych wskaźników monitorowania Priorytetu V PO KL w odniesieniu do działania 5.5, gdyż obecne wskaźniki są niewystarczające dla oceny efektywności działań podejmowanych w ramach projektów. W perspektywie czasu pozwoli to partnerom społecznym na ewentualne kontynuowanie działań w ramach następnych programów ze środków EFS.

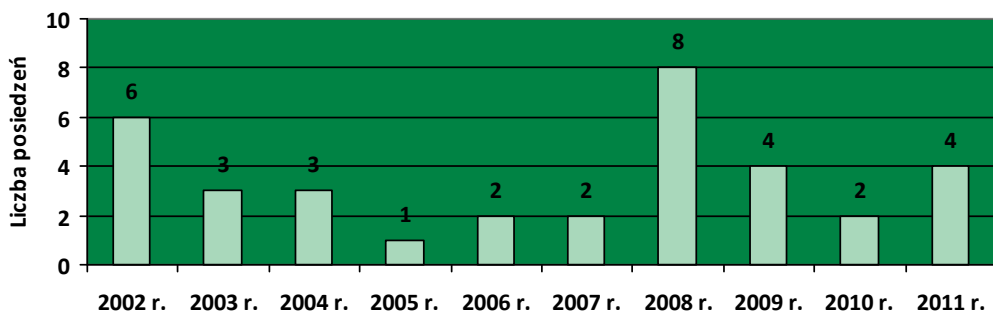
W ramach posiedzeń autonomicznych rozmawiano m.in. na temat ewentualnych zmian w następujących aktach prawnych:

- ustawa o organizacjach pracodawców;
- ustawa o związkach zawodowych;
- ustawa o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego;
- ustawa o rozwiązywaniu sporów zbiorowych;
- ustawa o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników.

Członkowie Zespołu wzięli udział w Konferencji organizowanej przez BCC, pt. „Wojewódzkie Komisje Dialogu Społecznego i ich rola w godzeniu interesów pracowników i pracodawców”.

Statystyka posiedzeń Zespołu na przestrzeni 10 lat przedstawia się następująco:

**Posiedzenia Zespołu ds. rozwoju dialogu społecznego
w latach 2002–2011**

Zespół problemowy TK ds. usług publicznych – przewodniczący Sławomir Broniarz (OPZZ) – powołany Uchwałą Nr 9 z dnia 9 września 2002 r.

W 2011 r. odbyły się 4 spotkania Zespołu, w tym 2 wspólne posiedzenia z Zespołem ds. ubezpieczeń społecznych i ds. polityki gospodarczej i rynku pracy oraz 1 posiedzenie grupy roboczej ds. outsourcingu w usługach medycznych powołanej w ramach Zespołu.

Zespół dyskutował na temat zasad i zabezpieczenia poziomu finansowania świadczeń zdrowotnych przez Narodowy Fundusz Zdrowia w 2012 r. Zwrócono uwagę na procedury jakie będą finansowane z budżetu ministra zdrowia, wysokość środków, jakie resorty finansów i zdrowia planują pozyskać w ramach wchodzącej w życie ustawy o dobrowolnym ubezpieczeniu zdrowotnym

Ponadto członkowie Zespołu wspólnie z Zespołem ds. polityki gospodarczej i rynku pracy i ds. ubezpieczeń społecznych dyskutowali nad projektem ustawy o dodatkowym ubezpieczeniu zdrowotnym.

Przedstawiono główne założenia projektu, którego celem zasadniczym było stworzenie systemowych ram dla funkcjonowania dodatkowych ubezpieczeń zdrowotnych w Polsce tj. zagwarantowanie świadczeniobiorcom należytej realizacji ich uprawnień wynikających z systemu powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego oraz wprowadzenie instrumentów dla dalszego rozwoju rynku dodatkowych ubezpieczeń zdrowotnych w Polsce. W projekcie przewidziano m.in. możliwość finansowania polis w ramach Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

Ministerstwo Zdrowia przedstawiło wyniki konsultacji międzyresortowych w sprawie projektu ustawy o dodatkowym ubezpieczeniu zdrowotnym, zaś Zespół omówił uwagi zgłoszone w trakcie uzgodnień.

Partnerzy społeczni (BCC, Pracodawcy RP, ZRP, FZZ, NSZZ „Solidarność” i OPZZ) przyjęli wspólne stanowisko dotyczące rządowego projektu ustawy o dodatkowym ubezpieczeniu zdrowotnym, w którym wyrazili oczekiwanie spójnej i systemowej koncepcji regulującej dodatkowe ubezpieczenia zdrowotne w Polsce.

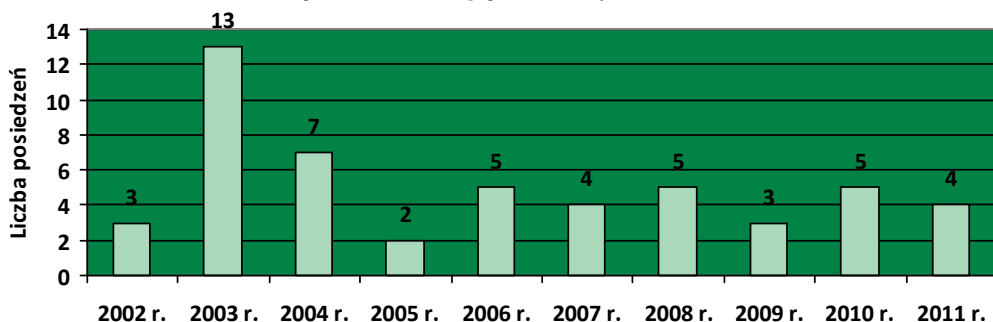
Na wniosek Krajowego Sekretariatu Ochrony Zdrowia NSZZ „Solidarność” i Rady Krajowej Federacji Związków Zawodowych Pracowników Ochrony Zdrowia i Pomocy Społecznej Zespół przedyskutował problem Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Podkreślono, że wzrost budżetu na wynagrodzenia pracowników stacji sanitarno-epidemiologicznych nastąpił jedynie w latach 2007–2008. Zmiana Rządu spowodowała wstrzymanie podpisanego z Ministrem Zdrowia Porozumienia w tej sprawie i *de facto* wykluczyła pracowników inspekcji sanitarnej z podwyżek wynagrodzeń wynikających z poziomu inflacji.

Poruszono również kwestie budżetu zadaniowego stacji sanitarno-epidemiologicznych, który zdaniem strony związkowej jest nieadekwatny w stosunku do zadań, jakie te stacje realizują.

Ponadto na forum grupy roboczej ds. outsourcingu w usługach medycznych dyskutowano m.in. na temat programu szkoleń dla personelu wykonującego usługi pomocnicze w ZOZ (catering, sprząatanie, pranie) oraz na temat dobrych praktyk zatrudniania.

Statystka posiedzeń Zespołu na przestrzeni 10 lat przedstawia się następująco:

Posiedzenia Zespołu ds. usług publicznych w latach 2002–2011

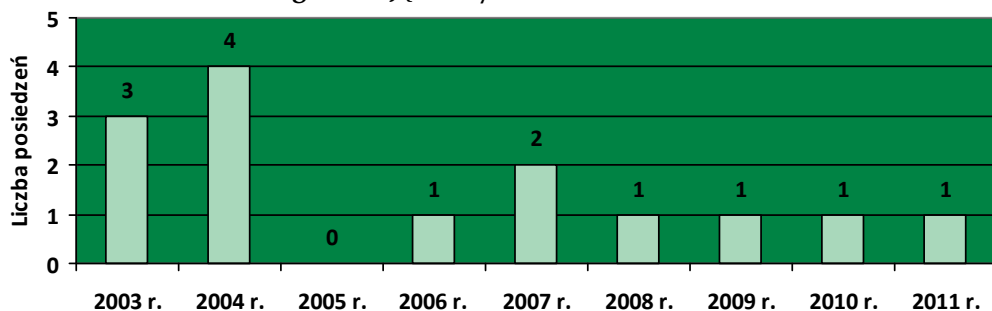
Zespół problemowy TK ds. współpracy z Międzynarodową Organizacją Pracy – przewodniczący Radosław Mleczko (Podsekretarz Stanu w MPiPS) – powołany Uchwałą Nr 12 z dnia 13 grudnia 2002 r.

W 2011 r. odbyło się 1 spotkanie Zespołu, poświęcone 100. sesji Międzynarodowej Konferencji Pracy. Podczas spotkania ustalono ostateczny skład delegacji pracodawców i pracowników oraz przedstawiono program Konferencji, która następnie odbyła się w dniach 1–17 czerwca 2011 r. w Genewie.

Sesja plenarna MKP poświęcona była m.in. dyskusji nad raportami Przewodniczącego Rady Administracyjnej MBP i Dyrektora Generalnego dotyczącymi aktualnych problemów polityki społecznej. W dniu 10 czerwca 2011 r. odbyła się dyskusja nt. Raportu globalnego zgodnie z follow-up Deklaracji MOP dotyczącej fundamentalnych zasad i praw w pracy. Podczas sesji została również przyjęta Konwencja Nr 189 dotycząca godnej pracy pracowników domowych. Z uwagi na jubileuszowy charakter sesji, wielu szefów rządów-członków Organizacji wzięło w niej osobisty udział.

Statystka posiedzeń Zespołu na przestrzeni 9 lat przedstawia się następująco:

Posiedzenia Zespołu ds. współpracy z Międzynarodową Organizacją Pracy w latach 2003–2011

Zespół problemowy TK ds. funduszy strukturalnych Unii Europejskiej – przewodniczący Zygmunt Mierzejewski (FZZ) – powołany Uchwałą Nr 25 z dnia 6 lipca 2004 r.

W 2011 r. odbyły się 4 posiedzenia Zespołu, 2 posiedzenia robocze i 1 spotkanie autonomiczne.

Członkom Zespołu przedstawiono informację nt. Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego.

Omówiono realizację *Programów Operacyjnych: Innowacyjna Gospodarka w 2010 r. Infrastruktura i Środowisko w 2010 r., Rozwój Polski Wschodniej w 2010 r.*

Członkowie Zespołu zapoznali się z informacją na temat realizacji poddziałania 5.5.1 PO KL. W latach 2008–2009 został zrealizowany projekt systemowy pt. *Poprawa funkcjonowania systemu dialogu społecznego oraz wzmocnienie instytucji uczestników dialogu społecznego*, którego wszystkie rezultaty, zakładane dla projektu, zostały osiągnięte.

Dyskutowano i przyjęto opracowania partnerów społecznych na temat obecnego stanu realizacji działania 5.5. PO KL oraz potrzeb w jego prawidłowej realizacji do końca okresu programowania.

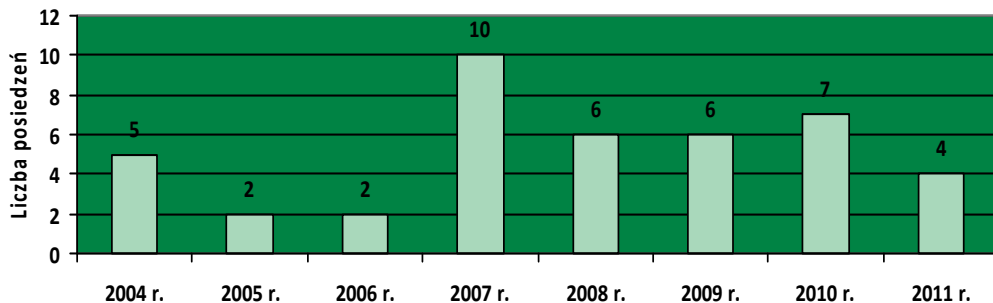
Zapoznano się z propozycją dalszego finansowania konkursów w ramach poddziałania 5.5.2 PO.

Omówiono realizację planu PO KL w 2010 r. a także poruszono kwestię planu działania na rok 2012 w odniesieniu do Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki – priorytet II, działanie 5.5, poddziałanie 8.1.3.

Dyskutowano i przyjęto opracowania partnerów społecznych na temat obecnego stanu realizacji działania 5.5. PO KL oraz potrzeb w jego prawidłowej realizacji do końca okresu programowania.

Statystyka posiedzeń Zespołu na przestrzeni 8 lat przedstawia się następująco:

Posiedzenia Zespołu ds. funduszy strukturalnych UE w latach 2004–2011

Zespół Konsultacyjny ds. Unii Europejskiej, działający przy Prezydium TK – przewodniczący Radosław Mleczek (Podsekretarz Stanu w MPiPS).

W 2011 r. odbyły się 2 posiedzenia.

Zespół wysłuchał informacji Ministerstwa Gospodarki na temat Strategii Europa 2020 – kompleksowej strategii, która ma zapewnić UE wyjście z kryzysu i przygotowanie europejskiej gospodarki na wyzwania następnego dziesięciolecia.

Zapoznano się z informacją na temat przygotowań do objęcia przez Polskę przewodnictwa w Radzie Unii Europejskiej w II połowie 2011 r. w zakresie:

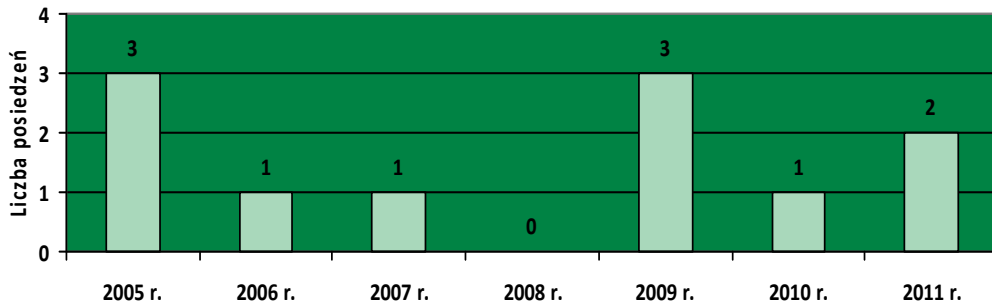
- kalendarza i priorytetów sektorowych prezydencji (poprawa funkcjonowania rynku pracy, włączenie społeczne przez ograniczenie ubóstwa, działalność badawczo-rozwojowa, klimat i energia);
- prac legislacyjnych planowanych w okresie prezydencji (w szczególności zmiana dyrektywy o czasie pracy);
- roli partnerów społecznych w realizacji poszczególnych działań i organizacji spotkań.

Ponadto członkowie Zespołu dyskutowali nad procedurą konsultowania aktów prawnych oraz lobbingu na forum unijnym (wzmocnienie roli partnerów społecznych poprzez udział w konsultacjach unijnych aktów prawnych).

Wymieniono również doświadczenia w kwestii konsultacji dokumentów europejskich w trybie art. 19¹ ustawy o związkach zawodowych oraz art. 16¹ ustawy o organizacjach pracodawców.

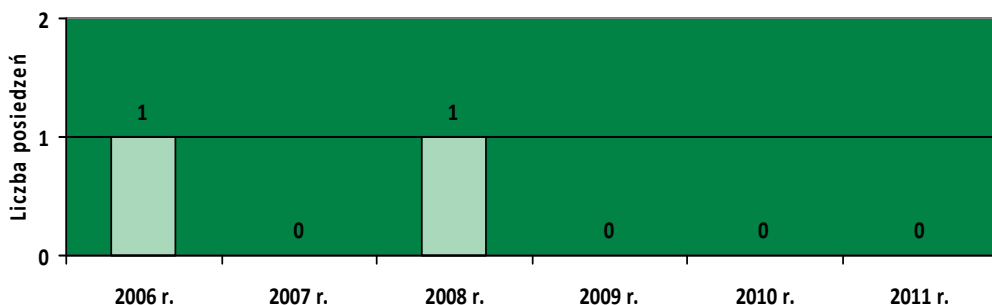
Statystyka posiedzeń Zespołu na przestrzeni 7 lat przedstawia się następująco:

Posiedzenia Zespołu konsultacyjnego ds. Unii Europejskiej w latach 2005–2011

Zespół problemowy TK ds. Zrewidowanej Europejskiej Karty Społecznej – przewodniczący Marek Bucior (Podsekretarz Stanu w MPiPS) – powołany Uchwałą Nr 27 Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych z dnia 14 września 2005 r. W 2011 Zespół nie spotykał się.

Posiedzenia Zespołu ds. Zrewidowanej Europejskiej Karty Społecznej w latach 2006–2011

Zespół doraźny ds. pracowników samorządowych oraz służby cywilnej – przewodniczący Sławomir Brodziński (Szef Służby Cywilnej KPRM) – powołany Uchwałą Nr 34 Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych z dnia 16 lutego 2009 r.

W 2011 r. odbyło się 11 posiedzeń Zespołu, 2 posiedzenia robocze oraz 5 posiedzeń grupy roboczej ds. administracji skarbowej, 1 posiedzenie grupy roboczej ds. administracji samorządowej, 1 posiedzenie grupy roboczej ds. problemowych.

Przedstawiono informację Szefa Służby Cywilnej nt. dyskusji w ramach OECD oraz Europejskiej Sieci Administracji Publicznej EUPAN – Administracja publiczna wobec kryzysu ekonomicznego ze szczególnym uwzględnieniem kwestii pracowniczych. Porównano wynagrodzenia w służbie cywilnej z innymi jednostkami w sferze budżetowej i sferze przedsiębiorstw – raport firmy HRM partners.

Zapoznano się z informacją Dyrektora Departamentu Służby Cywilnej na temat możliwości rozwiązywania sporu zbiorowego w Śląskim Urzędzie Wojewódzkim.

Członkowie Zespołu wysłuchali informacji Ministra Finansów o podstawie prawnej, przyczynach, trybie oraz skutkach (dane statystyczne) blokady wypłat Dodatkowego Wynagrodzenia Roczniego w służbach podległych Ministrowi Finansów.

Zapoznano się z informacją Dyrektora Departamentu Prawnego KPRM na temat przepisów ustawy o szczególnych zasadach odpowiedzialności funkcjonariuszy publicznych za rażąco naruszenie prawa.

Dyskutowano nad wartościowaniem stanowisk pracy w kontekście ustawy z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania.

Członkom Zespołu przedstawiono projekt rozporządzenia Rady Ministrów zmieniającego rozporządzenie w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych.

Przedstawiono okresową informację o zatrudnieniu w służbie cywilnej. Rozmawiano na temat ubezpieczenia grupowego.

Zapoznano się z projektem rozporządzenia Rady Ministrów zmieniającego rozporządzenie w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych.

Wysłuchano informacji o przebiegu postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym dot. ustawy o racjonalizacji zatrudnienia oraz o planowanych środkach na wynagrodzenia i szkolenia członków korpusu służby cywilnej w projekcie ustawy budżetowej na 2011 rok oraz przedstawiono limit mianowań w służbie cywilnej na lata 2011–2014.

Członkowie Zespołu dyskutowali na temat projektu strategii zarządzania zasobami ludzkimi w służbie cywilnej 2011–2020.

Przedstawiono projekt rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów zmieniającego rozporządzenie w sprawie określenia stanowisk urzędniczych,

wymaganych kwalifikacji zawodowych, stopni służbowych urzędników służby cywilnej, mnożników do ustalania wynagrodzenia oraz szczegółowych zasad ustalania i wypłacania innych świadczeń przysługujących członkom korpusu służby cywilnej (DSC).

Zapoznano się z projektem rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów w sprawie uprawnień szczególnych przysługujących niektórym kategoriom członków korpusu służby cywilnej (DSC).

Przedstawiono sprawozdanie z wykonania ustawy budżetowej za rok 2010 w części dot. służby cywilnej.

Wysłuchano informacji o pracach parlamentarnych dot. zmiany ustawy o służbie cywilnej oraz ustawy o pracownikach samorządowych w zakresie modyfikacji procedury naboru mającej na celu wprowadzenie ułatwień dla osób niepełnosprawnych.

Wysłuchano informacji Ministerstwa Finansów nt. regulaminów nagród i premiowania w jednostkach podległych oraz informacji nt. planowanych kierunków zmian organizacyjnych urzędów kontroli skarbowej.

Poruszono kwestię reformy systemu wynagrodzeń w służbie cywilnej – podwyżki w korpusie służby cywilnej.

Przedstawiono stan prac nad projektem zarządzenia Szefa Służby Cywilnej określającego standardy zarządzania zasobami ludzkimi w służbie cywilnej.

Rozmawiano również na temat funkcjonowania urzędów skarbowych po likwidacji dochodów własnych i wprowadzenia finansowania budżetowego, utworzenia europejskiej sektorowej komisji dialogu społecznego w administracjach rządowych szczebla centralnego.

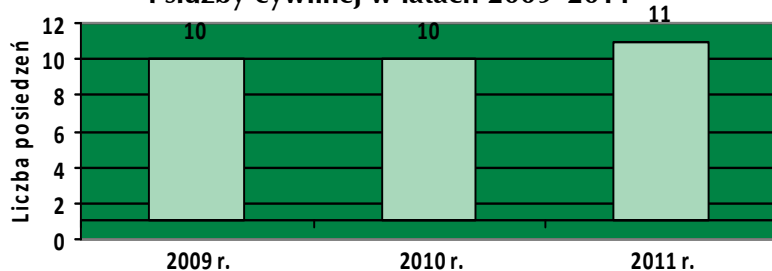
Członkowie zespołu rozmawiali na temat reformy systemu wynagrodzeń w służbie cywilnej, kwestii podwyżek w korpusie służby cywilnej, naruszenia kodeksu etyki służby cywilnej w resorcie finansów.

Ponadto rozmawiano na temat przyszłości Zespołu. Zgodnie z Uchwałą Nr 34 TK powołującą Zespół doraźny, rok 2011 był ostatnim rokiem prac Zespołu doraźnego TK działającego w dotychczasowej formule.

Statystka posiedzeń Zespołu na przestrzeni 3 lat przedstawia się następująco:

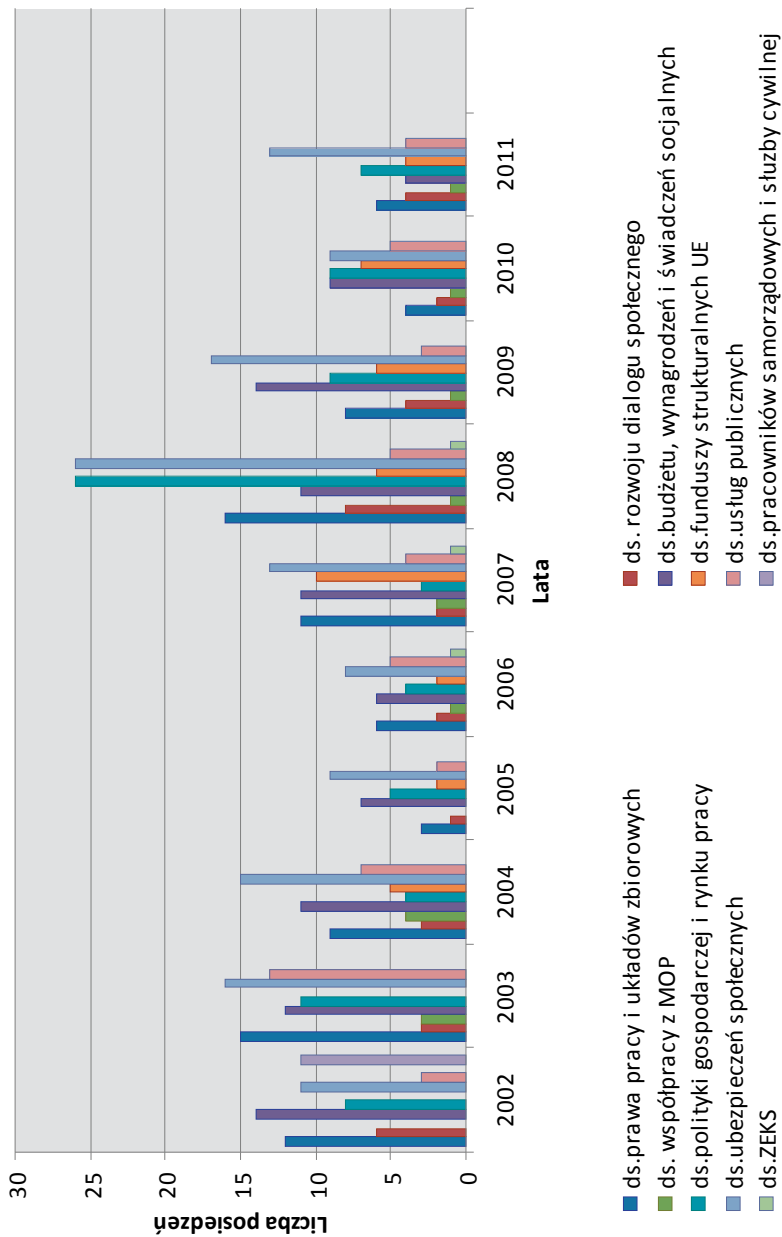
Posiedzenia Zespołu doradczego ds. pracowników samorządowych i służby cywilnej w latach 2009–2011

Zestawienie posiedzeń Zespołów TK w latach 2002–2011

Zespoły	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
ds. prawa pracy i układów zbiorowych	12	15	9	3	6	11	16	9	4	6
ds. budżetu, wynagrodzeń i świadczeń socjalnych	14	12	11	7	6	11	11	14	9	4
ds. ubezpieczeń społecznych	11	16	15	9	8	13	26	17	9	13
ds. rozwoju dialogu społecznego	6	3	3	1	2	2	8	4	2	4
ds. polityki gospodarczej i rynku pracy	8	11	4	5	4	3	26	9	9	7
ds. usług publicznych	3	13	7	2	5	4	5	3	5	4
ds. współpracy z MOP		3	4	0	1	2	1	1	1	1
ds. funduszy strukturalnych UE			5	2	2	10	6	6	7	4
ds. Zrewidowanej Europejskiej Karty Społecznej					1	0	1	0	0	0
doraźny ds. pracowników samorządowych i służby cywilnej								11	10	11
Konsultacyjny ds. UE				3	1	1	0	3	1	2
Suma					36	57	100	77	57	56

Posiedzenia Zespołów TK w latach 2002–2011

VI. Zadania i współpraca z TK wojewódzkich komisji dialogu społecznego

Powstałe 9 lat temu wojewódzkie komisje dialogu społecznego (wkds) są czterostronnymi instytucjami dialogu szczebla regionalnego (działającymi obok wojewódzkich i powiatowych rad zatrudnienia), współpracującymi z Trójstronną Komisją do Spraw Społeczno-Gospodarczych. Możliwość tworzenia wojewódzkich komisji dialogu społecznego przewiduje ustawa o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego. O utworzeniu wkds postanawia wojewoda na wspólny wniosek co najmniej jednej z organizacji związkowych i organizacji pracodawców, reprezentowanych w Komisji Trójstronnej. Wojewoda postanawia też o likwidacji wojewódzkiej komisji dialogu społecznego, jeżeli o odwołanie swoich przedstawicieli z jej składu wystąpią wszystkie – z reprezentatywnych organizacji związkowych lub wszystkie – z reprezentatywnych organizacji pracodawców. Zgodnie z art. 17 ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego – do właściwości wkds należy wyrażanie opinii:

- w sprawach objętych zakresem zadań związków zawodowych lub organizacji pracodawców, będących w kompetencji administracji rządowej i samorządowej z terenu województwa;
- w sprawach o zasięgu wojewódzkim, przekazanych przez Trójstronną Komisję do Spraw Społeczno-Gospodarczych, dotyczących dialogu społecznego w zakresie wynagrodzeń i świadczeń społecznych, innych spraw społecznych i gospodarczych; opinię tę wojewódzka komisja dialogu społecznego przekazuje Trójstronnej Komisji;
- na temat projektu strategii rozwoju województwa, przedstawionego przez marszałka województwa na wspólny wniosek strony pracowników i pracodawców.

Przyjęcie ww. opinii wymaga zgody przedstawicieli wszystkich stron wojewódzkiej komisji dialogu społecznego.

Wszystkie strony wojewódzkiej komisji dialogu społecznego mogą wspólnie zawierać porozumienia. Przedmiotem porozumienia mogą być wzajemne zobowiązania stron, w sprawach objętych zakresem ich działania, które służą godzeniu interesów pracowników, pracodawców i dobru publicznemu oraz osiągnięciu i zachowaniu pokoju społecznego.

Ponadto wojewódzka komisja dialogu społecznego może rozpatrywać sprawy społeczne lub gospodarcze, powodujące konflikt pomiędzy pracownikami i pracodawcami, jeżeli uzna te sprawy za istotne dla zachowania spokoju społecznego. Ww. sprawy mogą być na piśmie przedstawione wojewódzkiej komisji dialogu społecznego przez każdą z jej stron, przez związki zawodowe i organizacje pracodawców nie wchodzące w skład wkds, organy administracji publicznej oraz strony, których konflikt dotyczy. W tych sprawach wkds wyraża opinię lub podejmuje uchwałę o konieczności wyznaczenia osoby z misją dobrej woli, którą będzie osoba z listy mediatorów (o której mowa w przepisach ustawy o rozwiązywaniu sporów zbiorowych).

Przewodniczący wojewódzkiej komisji dialogu społecznego w przypadkach wyjątkowych, gdy wymaga tego interes społeczny, może samodzielnie podjąć decyzję o konieczności wyznaczenia osoby z misją dobrej woli. Przyznanie tego uprawnienia przewodniczącemu wkds zapewnia możliwość skorzystania z usług osoby posiadającej doświadczenie i wiedzę w rozwiązywaniu konfliktów w każdym przypadku.

Przewodniczący wkds występuje do Ministra Pracy i Polityki Społecznej z wnioskiem o wskazanie takiej osoby, której zadaniem będzie udzielenie pomocy stronom, toczącym konflikt, w jego rozwiązaniu. W razie niemożności rozwiązania konfliktu, jego strony lub osoba z misją dobrej woli występują do wojewódzkiej komisji dialogu społecznego o wyrażenie przez nią opinii.

W skład wojewódzkiej komisji dialogu społecznego wchodzi przedstawiciele: wojewody – jako strony rządowej, reprezentatywnych organizacji związkowych – jako strony pracowników, reprezentatywnych organizacji pracodawców – jako strony pracodawców, marszałka województwa – jako strony samorządowej.

Członków wojewódzkiej komisji dialogu społecznego powołuje i odwołuje wojewoda, który wchodzi w skład tej komisji jako przewodniczący. Wojewódzka komisja dialogu społecznego może zapraszać do udziału w posiedzeniach przedstawicieli powiatów i gmin z terenu województwa.

Szczegółowe zasady i tryb działania wojewódzkich komisji dialogu społecznego, a także ustalania ich składu, w tym powołania i odwołania członków tych komisji, oraz ich uprawnienia związane z pracą w komisji – określa rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 lutego 2002 r. w sprawie wojewódzkich komisji dialogu społecznego (Dz.U. z 2002 Nr 17, poz. 157).

Zgodnie z ustawą, obsługę wojewódzkiej komisji dialogu społecznego ma zapewniać biuro wojewódzkiej komisji dialogu społecznego, będące komórką organizacyjną urzędu wojewódzkiego.

Ze wszystkich 16 działających wkds, większość z nich (15) powołanych jest na podstawie zarządzenia właściwego wojewody, a jedna na podstawie postanowienia.

Z analizy najczęściej wskazywanych przez WKDS zagadnień, które były przedmiotem dyskusji na posiedzeniach komisji i jej gremiów wynika, że w omawianym okresie poruszane były generalnie następujące kwestie:

- sytuacja społeczno-gospodarcza i strategia rozwoju regionu;
- aktualna i prognozowana sytuacja na rynku pracy w danym województwie;
- funkcjonowanie służby zdrowia we wszystkich jej aspektach;
- procesy prywatyzacyjne i restrukturyzacyjne przedsiębiorstw regionu;
- możliwości działań w celu rozwoju lokalnej przedsiębiorczości;
- przewozy regionalne;
- dostosowanie zawodowego szkolnictwa do potrzeb regionalnego rynku pracy;
- opiniowanie aktów prawnych mających wpływ na sytuację w regionach;
- wykorzystanie środków unijnych w regionach oraz tematy w wieloaspektowym ujęciu, związane z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej;
- kwestie bezpieczeństwa w regionach, w tym koordynacja działań zabezpieczających mistrzostwa Europy w piłce nożnej EURO 2012.

W związku z tym, że do zadań wkds należy m.in.:

- wyrażanie opinii w sprawach objętych zakresem zadań związków zawodowych lub organizacji pracodawców będących w kompetencji administracji rządowej i samorządowej z terenu województwa;
- opiniowanie projektu strategii rozwoju województwa. Na wspólny wniosek strony pracowników i pracodawców marszałek województwa jest obowiązany przedstawić wojewódzkiej komisji dialogu społecznego projekt strategii do zaopiniowania;
- zawieranie przez wszystkie strony wojewódzkiej komisji dialogu społecznego wspólnych porozumień. Przedmiotem porozumień mogą być wzajemne zobowiązania stron w sprawach objętych zakresem ich działania, stanowią one dobrze przygotowane, właściwe forum dyskusyjno-opiniowawcze. Zarówno doświadczenie partnerów społecznych, jak i ich wiedza,

dotycząca sytuacji regionu, pozwolić mogą na wyspecyfikowanie potrzeb najistotniejszych dla stałego i harmonijnego rozwoju konkretnego województwa w sferze społecznej, jak i gospodarczej.

Współpraca pomiędzy Trójstronną Komisją a wojewódzkimi komisjami dialogu społecznego opiera się na obustronnej wymianie informacji. Wkds systematycznie przesyłają dane o pracach swoich struktur – Prezydiów, posiedzeń plenarnych oraz powołanych Zespołów. Przekazują też na ręce Przewodniczącego TK przyjęte na ww. forach stanowiska i opinie oraz formułują zapytania z obszaru spraw społecznych i gospodarczych. Często wymiana informacji dotyczy skomplikowanej sytuacji i konfliktów w poszczególnych zakładach lub sektorach danego województwa.

Inną, realizowaną od wielu lat, formą współpracy jest organizowanie przez MPiPS – w ramach środków na TK – szkoleń dla sekretarzy i pracowników biur wkds. W 2011 r. odbyło się 1 takie szkolenie pt. „ABC funduszy europejskich, w tym skuteczne pozyskiwanie dotacji unijnych, metodologia sporządzania wniosków o dofinansowanie działań z funduszy europejskich na rzecz rozwoju dialogu społecznego”.

(Więcej danych nt. wkds w publikacji seryjnej Biblioteki Dialogu Społecznego pt. „Wojewódzkie Komisje Dialogu Społecznego działalność w 2011 r.”).

VII. Geneza i historia TK w latach 1994–2001

Przed ustawowym uregulowaniem, które dokonało się w 2001 roku Komisja Trójstronna funkcjonowała w innej formule prawnej przez 8 lat.

W podpisanym 22 lutego 1993 roku „Pakcie o przedsiębiorstwie państwowym w trakcie przekształcania” jego sygnatariusze wyrazili wolę utworzenia Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych, która miała stanowić płaszczyznę wypracowywania wspólnego stanowiska w sprawie kierunków i instrumentów polityki społeczno-gospodarczej państwa – jako forum rzetelnego i odpowiedzialnego dialogu.

Wykonaniem postanowień zawartych w Pakcie było powołanie Komisji na podstawie uchwały Rady Ministrów nr 7/94 z dnia 15 lutego 1994 r.

Skład, organizację i kompetencje Komisji Trójstronnej regulowały następujące akty prawne: uchwała Rady Ministrów Nr 7 z dnia 15 lutego 1994 roku w sprawie powołania Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych, uchwała Rady Ministrów Nr 69 z dnia 18 czerwca 1996 roku i Nr 144 z dnia 17 grudnia 1996 roku, zmieniające uchwałę w sprawie powołania Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych.

Do zadań Komisji Trójstronnej wynikających z uchwały Rady Ministrów, należało:

1. monitorowanie procesów gospodarczych i zasadniczych proporcji makroekonomicznych;
2. ocena mechanizmów i instrumentów stosowanych w polityce społeczno-gospodarczej;
3. formułowanie opinii i wniosków dotyczących priorytetów polityki społecznej i gospodarczej, a w szczególności:
  - a) polityki płac i instrumentów jej realizacji,
  - b) polityki zatrudnienia,
  - c) polityki świadczeń socjalnych,
  - d) kształtowania relacji konsumpcji do inwestycji oraz struktury konsumpcji;
4. wykonywanie innych zadań określonych w odrębnych przepisach.

Szczegółowe zadania Komisji wynikały ponadto z poniższych ustaw:

- ustawa z dnia 16 grudnia 1994 r. o negocjacyjnym systemie kształtowania przyrostu przeciętnych wynagrodzeń u przedsiębiorców oraz o zmia-

- nie niektórych ustaw (Dz.U. 1995 Nr 1, poz. 2 z późn. zm.) – ustalanie maksymalnego rocznego wskaźnika przyrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia u przedsiębiorców oraz orientacyjnych wskaźników przyrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w kolejnych kwartałach roku w stosunku do przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia z roku poprzedniego oraz dokonywanie kwartalnych ocen kształtowania się przyrostu przeciętnych wynagrodzeń u przedsiębiorców;
- ustawa z dnia 23 grudnia 1994 r. o kształtowaniu środków na wynagrodzenia w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. 1995 Nr 34, poz. 163 z późn. zm.) – uzgadnianie wysokości średniorocznych wskaźników wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej na rok następny;
  - ustawa z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (Dz.U. 1998 Nr 139, poz. 934 z późn. zm.) – rekomendowanie Prezesowi Rady Ministrów kandydatów na członków do Komitetu Doradczego Urzędu Nadzoru nad Funduszami Emerytalnymi.

Uchwała Rady Ministrów przyjęła kryterium historyczne, powołując na członków Komisji sygnatariuszy „Paktu o przedsiębiorstwie państwowym w trakcie przekształcania”. Nie określiła natomiast kryteriów reprezentatywności, po spełnieniu których organizacje związkowe i organizacje pracodawców mogłyby uzyskać status członka Komisji. Uchwała przewidywała możliwość rozszerzenia składu Komisji o inne organizacje partnerów społecznych na wniosek samej Komisji, skierowany do Prezesa Rady Ministrów. Komisja w tej formule nie osiągnęła nigdy porozumienia w sprawie poszerzenia swojego składu.

Komisja składała się z przedstawicieli naczelných organów administracji państwowej oraz związków zawodowych i organizacji pracodawców, którzy w 1993 r. podpisali „Pakt o przedsiębiorstwie państwowym...”.

W jej skład weszło po pięciu przedstawicieli ze strony: rządu – reprezentujących Ministerstwo Pracy i Polityki Socjalnej, Ministerstwo Przemysłu i Handlu, Ministerstwo Przekształceń Własnościowych, Ministerstwo Finansów, Centralny Urząd Planowania; partnerów społecznych – z Konfederacji Pracodawców Polskich, Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych i Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” oraz po jednym przedstawicielu każdego z siedmiu związków branżowych: 1) Federacji Związków Zawodowych Pracowników PKP, 2) Konfederacji Związków Zawodowych Energetyków, 3) Porozumienia Związków Zawodo-

wych „Kadra”, 4) Związku Zawodowego Inżynierów i Techników, 5) Związku Zawodowego Maszynistów Kolejowych w Polsce, 6) Związku Zawodowego Pracowników Komunikacji Miejskiej, 7) Związku Zawodowego Przemysłu Elektromaszynowego. Ponadto w pracach Komisji uczestniczyli w charakterze obserwatorów przedstawiciele: Głównego Urzędu Statystycznego i Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Prawna podstawa działania Komisji w formie uchwały Rady Ministrów, od początku była traktowana jako regulacja tymczasowa, obowiązująca do czasu wydania ustawy.

Działalność TK w latach 1994–2001

Na przestrzeni 8 lat funkcjonowania TK odbyło się 76 posiedzeń plenarnych Komisji, z czego: 15 w 1994 r., 18 w 1995 r., 12 w 1996 r., 10 w 1997 r., 8 w 1998 r., 9 w 1999 r. i 4 w roku 2000.

Komisja wypracowywała wspólne stanowiska Rządu, związków zawodowych i organizacji pracodawców. Ustalała swoje stanowiska w drodze uzgodnienia. Stanowiska te były główną wytyczną działania stron w zakresie objętym przedmiotem uzgodnień. W wypadku zaistnienia rozbieżności i niemożności uzgodnienia stanowisk, strony miały prawo do prezentowania odrębnego stanowiska.

Najważniejsze sprawy, w których Komisja Trójstronna uzgodniła stanowiska, dotyczyły:

- ustalenia maksymalnego rocznego wskaźnika przyrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w podmiotach gospodarczych oraz orientacyjnych wskaźników przyrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w III i IV kwartale 1994 roku i w kolejnych kwartałach lat 1995, 1996, 1997;
- dokonywania w ww. latach kwartalnych ocen, kształtowania się przyrostu przeciętnych wynagrodzeń w podmiotach gospodarczych oraz oceny funkcjonowania ustawy o negocjacyjnym systemie kształtowania przyrostu przeciętnych wynagrodzeń w podmiotach gospodarczych;
- uzgodnienia wzrostu przeciętnych płac pracowników sfery budżetowej w 1995 roku oraz wysokości prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia i ich relacji międzydziałowych w tej sferze w latach 1996, 1997;
- stanowiska w sprawie projektu ustawy budżetowej na rok 1996 i określenia przez partnerów społecznych preferencji podziału środków z rezerwy ogólnej RM, zaplanowanej w tym budżecie;

- stanowiska w sprawie programu reformy ubezpieczeń społecznych (grudzień 1995 r. i kwiecień 1997 r.);
- rekomendowania Prezesowi Rady Ministrów kandydatów na członków Komitetu Doradczego Urzędu Nadzoru nad Funduszami Emerytalnymi (maj 1998 r.).

Podczas posiedzeń Komisji odbyły się ponadto dyskusje m.in. nad regionalnym zróżnicowaniem cen nośników energii, reformą opieki zdrowotnej, problemami rynku pracy i działaniami zmierzającymi do zmniejszenia bezrobocia, problemami związanymi z finansowaniem likwidacji skutków powodzi z 1997 roku.

Na szczególną uwagę zasługuje porozumienie zawarte 3 stycznia 1995 roku na forum Komisji, która stała się jego gwarantem, dotyczące poziomu środków na wynagrodzenia w państwowej sferze budżetowej w 1995 roku. W jego treści zapisano klauzulę pokoju społecznego, obowiązującą w okresie trwania realizacji porozumienia, co umożliwiło zakończenie długotrwałego strajku głodowego w służbie zdrowia.

Nie osiągnięto jednak porozumienia w sprawie wskaźnika wzrostu wynagrodzeń w podmiotach gospodarczych na 1998 rok ani w zakresie kształtowania wynagrodzeń pracowników cywilnej sfery budżetowej w 1998 roku. Na rokowania nie stawiała się reprezentacja NSZZ „Solidarność”, dlatego – z przyczyny formalnej – negocjacje nie mogły się odbyć.

Od kwietnia 1999 roku, z powodu zawieszenia przez Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych swojego udziału w pracach Komisji, ze względów proceduralnych nie doszło już na posiedzeniach plenarnych do żadnego wspólnego ustalenia stanowiska stron (wymagającego konsensusu).

W pierwszym okresie działalności Komisji pracowały także zespoły problemowe, które wypracowywały propozycje stanowisk, przedstawiane następnie na posiedzeniach plenarnych. Liczba zespołów i wyodrębnionych z nich podzespołów była zmienna. W ostatnich 3 omawianych latach (do 2000 roku) działało ich 7: ds. oślon socjalnych, ds. reformy systemu zabezpieczenia społecznego, ds. rynku pracy i polityki regionalnej, ds. praw związkowych i pracowniczych, ds. oceny skutków społecznych towarzyszących wdrażanej reformie systemowej w ochronie zdrowia, ds. reformy terytorialnej kraju, ds. wynagrodzeń pracowników cywilnej sfery budżetowej.

W sumie odbyły 53 posiedzenia.

**Wykaz wszystkich zespołów problemowych
Komisji Trójstronnej do Spraw Społeczno-Gospodarczych
działających w latach 1994–2001**

Lp.	Data powołania	Nazwa zespołu	Przewodniczący
1	04.05.1994	Zespół problemowy do spraw przygotowania założeń projektu ustawy o Komisji Trójstronnej.	Andrzej Bączkowski
2	04.05.1994 16/17.05.1994	Zespół problemowy do spraw zmian i modyfikacji przepisów o podatku od osób fizycznych.	Henryk Zbigniew Wilk Waldemar Chyczewski i Maciej Manicki
3	16.05.1994 13.06.1994	Zespół problemowy do spraw kształtowania środków na wynagrodzenia w sferze budżetowej.	Henryk Zbigniew Wilk Michał Wojtczak – współprzewodniczący
4	13.06.1994	Zespół problemowy do spraw wypracowania koncepcji szkolenia.	Longin Komołowski
5	03.01.1995	Zespół problemowy do spraw reformy służby zdrowia.	Janusz Zierkiewicz
6	03.01.1995	Zespół problemowy do spraw socjalnych służby zdrowia.	Henryk Zbigniew Wilk
7	25.01.1995	Zespół problemowy do spraw współpracy administracji rządowej ze związkami zawodowymi działającymi w tej sferze.	Adolf Gil
8	22.06.1995	Zespół problemowy do spraw wypracowania propozycji podwyższenia maksymalnego rocznego wskaźnika przyrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia na rok 1995.	Andrzej Kaczkowski

Lp.	Data powołania	Nazwa zespołu	Przewodniczący
9	22.06.1995	Zespół problemowy do spraw wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej (realizacja porozumienia z 03.01.1995 r.).	Henryk Zbigniew Wilk
10	09.10.1995	Zespół problemowy do spraw wypracowania kryteriów reprezentatywności na potrzeby Komisji Trójstronnej.	Andrzej Bączkowski
11	01.12.1995	Zespół problemowy do spraw wypracowania projektu stanowiska w sprawie programu reformy ubezpieczeń społecznych.	Henryk Zbigniew Wilk
12	18.12.1995	Zespół problemowy do spraw wypracowania międzydziałowych relacji wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej.	Henryk Zbigniew Wilk
13	18.12.1995	Zespół problemowy do spraw oceny funkcjonowania ustawy o negocjacyjnym systemie kształtowania przyrostu przeciętnych wynagrodzeń w podmiotach gospodarczych.	Andrzej Kaczkowski
14	09.12.1996	Zespół problemowy do spraw wynagrodzeń w cywilnej sferze budżetowej.	Halina Wasilewska-Trenkner
15	26.02.1997	Zespół problemowy do spraw reformy systemu zabezpieczenia społecznego.	Halina Wasilewska-Trenkner Adolf Gil
16	26.02.1997	Zespół problemowy do spraw szkoleń na członków rad nadzorczych.	Henryk Zbigniew Wilk
17	15.12.1997	Zespół problemowy do spraw dodatków mieszkaniowych.	Ryszard Łepik

Lp.	Data powołania	Nazwa zespołu	Przewodniczący
	22.01.1997	Przekształcony w stały zespół problemowy do spraw osłon socjalnych.	
18	15.12.1997	Zespół problemowy do spraw reformy terytorialnej kraju.	Waldemar Bartosz
19	03.07.1998	Zespół problemowy do spraw oceny skutków społecznych reformy w ochronie zdrowia.	Michał Wojtczak Stefan Kubowicz
20	03.07.1998	Zespół problemowy do spraw praw związkowych i pracowniczych.	Janusz Łaznowski
21	03.07.1998	Zespół do spraw rynku pracy i polityki regionalnej.	Marian Osuch

Prace nad ustawą o Komisji Trójstronnej

Na przełomie lat 1999–2000 zapadła decyzja o zorganizowaniu specjalnego Zespołu roboczego ds. przygotowania projektu ustawy o Komisji Trójstronnej ds. Społeczno-Gospodarczych, który pracował w okresie luty–marzec 2000 roku.

Od samego początku istnienia Komisji uznawano potrzebę jej ustawowego umocowania. Zapisy takie zawarte były też w „Pakcie o przedsiębiorstwie państwowym w trakcie przekształcania”. Również od wielu lat były postulowane przez związki zawodowe i organizacje pracodawców.

Nadanie Komisji Trójstronnej umocowania ustawowego stało się wskazane wraz z wprowadzeniem w nowej Konstytucji zasady mówiącej, że dialog i współpraca partnerów społecznych stanowi podstawę ustroju gospodarczego Polski.

Początkowo przez kilka lat trwały prace nad ustawową regulacją statusu Komisji Trójstronnej w ramach przygotowywanego – w Komisji ds. Reformy Prawa Pracy przy MPiPS – projektu Kodeksu zbiorowego prawa pracy. Miał to być akt prawny regulujący w sposób wyczerpujący tę dziedzinę prawa.

Wstrzymanie prac nad projektem Kodeksu zbiorowego prawa pracy zahamowało na pewien czas działania na rzecz ustawowego umocowania Komisji. W końcu 1999 roku w MPiPS przygotowano nowy projekt ustawy o Komisji Trójstronnej. Ze względu na to, że ustawa dotyczyła instytucji dia-

logu społecznego, zastosowano szczególny tryb przygotowania projektu – wspólnie z partnerami społecznymi.

Od lutego 2000 roku, przez 2 miesiące pracował w MPiPS ww. Zespół roboczy ds. przygotowania projektu ustawy o Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych, w skład którego weszli przedstawiciele: Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”, Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych, branżowych związków zawodowych, Konfederacji Pracodawców Polskich oraz Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. Skład Zespołu uzupełnili eksperci i doradcy stron.

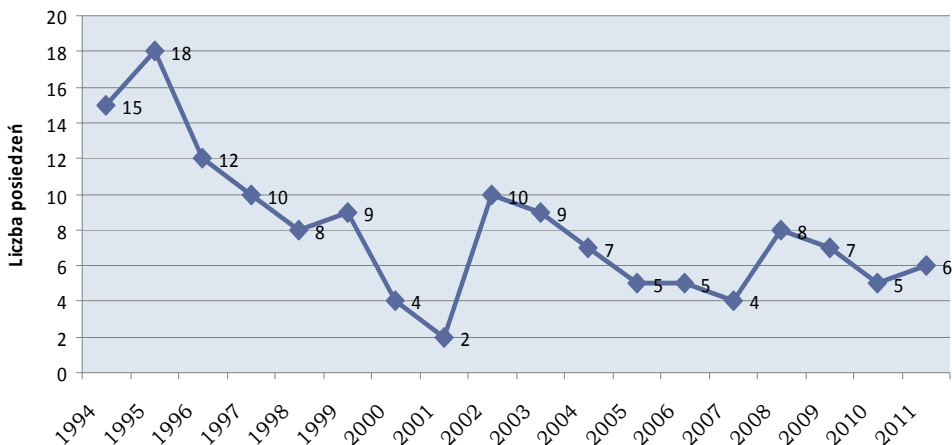
Opracowana przez Zespół nowa wersja projektu ustawy stała się podstawą, przyjętego w czerwcu 2000 roku przez Radę Ministrów, rządowego projektu ustawy o Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych oraz o zmianie niektórych ustaw, który w lipcu 2000 roku został skierowany do Sejmu.

Do Sejmu ostatecznie trafiły dwa projekty ustawy o Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych – projekt poselski (Sojuzsu Lewicy Demokratycznej) i rządowy.

Na posiedzeniu w dniu 6 lipca 2001 roku Sejm uchwalił „Ustawę o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego”. Senat nie zmienił jej zapisów i jednogłośnie przyjął ją w dniu 2 sierpnia 2001 roku.

Prezydent RP podpisał ustawę w dniu 27 sierpnia 2001 roku. Została ona opublikowana w Dzienniku Ustaw Nr 100, poz. 1080 z dnia 18 września 2001 roku i weszła w życie miesiąc po ogłoszeniu.

Zestawienie liczby posiedzeń plenarnych TK w całym 18-letnim okresie jej działalności obrazuje wykres:

Przewodniczący Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych w latach 1994–2011

Andrzej Bączkowski,

Maciej Manicki,

Tadeusz Zieliński,

Longin Komołowski,

Jerzy Hausner,

Jacek Piechota,

Krzysztof Michałekiewicz,

Anna Kalata,

Joanna Kluzik-Rostkowska,

Waldemar Pawlak.

Podsumowanie

Rok 2011 obfitował w konsultacje spraw trudnych i jednocześnie kluczowych dla przyszłości naszego kraju – do takich można zaliczyć zmiany związane z funkcjonowaniem systemu emerytalnego w Polsce oraz pakiet klimatyczny i strategię bezpieczeństwa energetyczne. Warto zauważyć, że partnerzy społeczni biorą także udział w konsultacjach unijnych aktów prawnych, co wpływa na wzmocnienie znaczenia dialogu społecznego w Polsce. W roku 2011 takim konsultacjom podlegała choćby *dyrektywa o urlopie macierzyńskim*.

Warto odnotować, że w drugim półroczu 2011 r. – w trakcie trwania polskiej Prezydencji w Radzie Unii Europejskiej – odbył się jesienny Trójstronny Szczyt Społeczny ds. Wzrostu i Zatrudnienia poświęcony debacie na temat modelu gospodarczego wzrostu uwzględniającego kluczową rolę partnerów społecznych i dialogu społecznego w procesie rozwoju społeczno-gospodarczego Unii Europejskiej (17.10.2011, Bruksela). Szczyt ten jasno pokazał kierunek rozwoju UE, potrzebę ciągłego wzmacniania partnerstwa społecznego i zwiększenia zaufania w dialog społeczny w państwach członkowskich Unii.

Na zorganizowanej z kolei w dniach 24–25 listopada 2011 r. w Warszawie przez Komisję Europejską oraz polską Prezydencję konferencji *Negocjacje, konsultacje i autonomia partnerów społecznych w Unii Europejskiej: XX – lecie porozumienia partnerów społecznych* zaakcentowano wpływ partnerów społecznych na prawodawstwo społeczne Unii Europejskiej i podkreślono, że dzięki inicjatywie partnerów społecznych powstała możliwość kształtowania prawa wspólnotowego na drodze negocjacji społecznych.

Rola dialogu społecznego i waga partnerstwa społecznego w budowaniu solidarnego społeczeństwa obywatelskiego w Polsce jak i w Unii Europejskiej rośnie i będzie rosła. Dlatego należy mieć nadzieję, że w kolejnych latach nie zabraknie żywego dialogu społecznego prowadzonego w oparciu o rzeczową argumentację i wzajemny szacunek – również w obliczu trudnego porozumienia.

ZAŁĄCZNIKI:

- 1. Ustawa o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego**
- 2. Regulamin działania TK**
- 3. Zakres prac zespołów problemowych TK**
- 4. Kalendarium prac ustawowych TK**
- 5. Informacja o organizacjach wchodzących w skład TK i biorących udział w pracach**
- 6. Ustawa o związkach zawodowych**
- 7. Ustawa o organizacjach pracodawców**

**Tekst jednolity ustawy po nowelizacji
z dnia 19 listopada 2009 roku**

Dz.U.01.100.1080

2002-01-01	zm.	Dz.U.01.154.1793	art.5
2002-02-23	zm.	Dz.U.02.10.89	art.1
2002-07-01	zm.	Dz.U.01.154.1800	art.39
2003-01-01	zm.	Dz.U.02.240.2056	art.1
2004-11-23	zm.	Dz.U.04.240.2407	art.1
2010-01-01	zm.	Dz.U.09.219.1707	art.4

USTAWA

z dnia 6 lipca 2001 r.

**o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych
i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego**

(Dz.U. z dnia 18 września 2001 r.)

Rozdział 1

Cel i zadania Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych

Art. 1. 1. Trójstronna Komisja do Spraw Społeczno-Gospodarczych, zwana dalej „Komisją”, stanowi forum dialogu społecznego prowadzonego dla godzenia interesów pracowników, interesów pracodawców oraz dobra publicznego.

2. Celem działalności Komisji jest dążenie do osiągnięcia i zachowania pokoju społecznego.

3. Do kompetencji Komisji należy prowadzenie dialogu społecznego w sprawach wynagrodzeń i świadczeń społecznych oraz w innych sprawach społecznych lub gospodarczych, a także realizacja zadań określonych w odrębnych ustawach.

Art. 2. 1. Każdej ze stron Komisji przysługuje prawo wniesienia pod obrady Komisji sprawy o dużym znaczeniu społecznym lub gospodarczym, jeżeli uzna, że jej rozwiązanie jest istotne dla zachowania pokoju społecznego.

2. Każda ze stron Komisji, również wspólnie z inną stroną Komisji, może zająć stanowisko w każdej sprawie dotyczącej polityki społecznej lub gospodarczej.

3. Każda ze stron Komisji może wezwać inną stronę Komisji do zajęcia stanowiska w sprawie, którą uzna za mającą duże znaczenie społeczne lub gospodarcze.

4. Strona pracowników i strona pracodawców Komisji mogą zawierać ponadzakładowe układy zbiorowe pracy obejmujące ogół pracodawców zrzeszonych w organizacjach, o których mowa w art. 7 ust. 1, lub grupę tych pracodawców oraz pracowników zatrudnionych przez tych pracodawców, a także porozumienia określające wzajemne zobowiązania tych stron.

5. Do układów, o których mowa w ust. 4, stosuje się przepisy art. 239-241¹³ Kodeksu pracy, z wyłączeniem art. 241² § 2 oraz art. 241⁹ § 3-5.

Art. 2a. 1. Wszystkie strony Komisji mogą wspólnie zawierać porozumienia.

2. Przedmiotem porozumień są wzajemne zobowiązania stron służące realizacji celów, o których mowa w art. 1 ust. 1 i 2.

3. Porozumienia określają w szczególności:

- 1) czas obowiązywania,
- 2) tryb dokonywania zmian treści,
- 3) tryb rozwiązania,
- 4) przypadki wygaśnięcia,
- 5) tryb rozstrzygnięcia kwestii spornych.

Art. 2b. 1. Komisja może przekazać sprawę o zasięgu wojewódzkim, o której mowa w art. 1 ust. 3 i art. 2 ust. 1, wojewódzkiej komisji dialogu społecznego.

2. W sprawie przekazania komisja podejmuje uchwałę.

Art. 3. 1. Strona rządowa, w terminie do dnia 10 maja każdego roku, przedstawia Komisji wstępną prognozę wielkości makroekonomicznych stanowiących podstawę do prac nad projektem ustawy budżetowej na rok następny.

2. Strony pracowników i pracodawców, w terminie do dnia 20 maja każdego roku, przedstawiają wspólną propozycję w sprawie wzrostu w następnym roku:

- 1) wynagrodzeń w gospodarce narodowej, w tym w państwowej sferze budżetowej, a także minimalnego wynagrodzenia za pracę,
- 2) emerytur i rent z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

3. W przypadku gdy w terminie, o którym mowa w ust. 2, strony pracowników i pracodawców nie przedstawią wspólnej propozycji, każda z tych stron może, w terminie do dnia 25 maja, przedstawić swoją propozycję w każdej ze spraw, o których mowa w ust. 2.

4. W przypadku gdy w terminie, o którym mowa w ust. 3, strona nie przedstawi propozycji w sprawach, o których mowa w ust. 2, propozycję w każdej ze spraw może przedstawić, w terminie do dnia 30 maja, każda z organizacji, której przedstawiciele reprezentują stronę w Komisji.

5. Strona rządowa, w terminie do dnia 15 czerwca każdego roku, kieruje założenia projektu budżetu państwa na rok następny do Komisji w celu zajęcia stanowiska przez strony pracowników i pracodawców.

6. Strony pracowników i pracodawców zajmują, w terminie do dnia 20 lipca każdego roku, wspólne stanowisko w sprawie założeń projektu budżetu państwa na rok następny.

7. W przypadku gdy w terminie, o którym mowa w ust. 6, strony nie uzgodnią wspólnego stanowiska, każda ze stron może, w terminie do dnia 25 lipca, zająć stanowisko w sprawie założeń projektu budżetu państwa na rok następny.

8. W przypadku gdy w terminie, o którym mowa w ust. 7, strona nie uzgodni stanowiska w sprawie założeń projektu budżetu państwa na rok następny, opinię w sprawie założeń projektu budżetu państwa na rok następny może przedstawić, w terminie do dnia 31 lipca, każda z organizacji, której przedstawiciele reprezentują stronę w Komisji.

9. Strona rządowa, nie później niż 20 dni przed przedstawieniem projektu ustawy budżetowej Sejmowi, kieruje projekt ustawy budżetowej na rok następny wraz z uzasadnieniem do Komisji w celu zajęcia stanowiska przez strony pracowników i pracodawców.

10. Strony pracowników i pracodawców zajmują wspólne stanowisko w sprawie projektu ustawy budżetowej na rok następny, nie później niż w 6 dniu roboczym po dniu, w którym otrzymały ten projekt.

11. W przypadku gdy w terminie, o którym mowa w ust. 10, strony nie uzgodnią wspólnego stanowiska, każda ze stron może, w ciągu następnych 3 dni roboczych, zająć stanowisko w sprawie projektu ustawy budżetowej na rok następny.

12. W przypadku gdy w terminie, o którym mowa w ust. 11, strona nie uzgodni stanowiska w sprawie projektu ustawy budżetowej na rok następny, opinię w sprawie projektu ustawy budżetowej na rok następny może przedstawić, w ciągu następnych 2 dni roboczych, każda z organizacji, której przedstawiciele reprezentują stronę w Komisji.

13. Terminy, o których mowa w ust. 1-8, Komisja może zmieniać na wniosek strony rządowej.

14. Nieprzedstawienie propozycji, o której mowa w ust. 4, oraz opinii, o których mowa w ust. 8 i 12, w terminie wyznaczonym odpowiednio w każdym z tych przepisów lub w terminie ustalonym przez Komisję, oznacza rezygnację z prawa do ich wyrażenia.

Rozdział 2

Skład i organizacja Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych

Art. 4. 1. W skład Komisji wchodzi przedstawiciele strony rządowej, strony pracowników oraz strony pracodawców.

2. W pracach Komisji biorą udział przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego, z głosem doradczym, w zakresie dotyczącym wykonywania zadań publicznych przez samorząd terytorialny.

3. W pracach Komisji biorą udział, z głosem doradczym, przedstawiciel Prezesa Narodowego Banku Polskiego oraz przedstawiciel Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

Art. 5. 1. Stronę rządową w Komisji reprezentują przedstawiciele Rady Ministrów wskazani przez Prezesa Rady Ministrów.

2. Strona rządowa może zapraszać do udziału w pracach komisji z głosem doradczym przedstawiciele administracji rządowej i samorządowej oraz przedstawiciele organizacji społecznych i zawodowych.

Art. 6. 1. Stronę pracowników w Komisji reprezentują przedstawiciele reprezentatywnych organizacji związkowych.

2. Za reprezentatywne organizacje związkowe uznaje się ogólnokrajowe związki zawodowe, ogólnokrajowe zrzeszenia (federacje) związków zawodowych i ogólnokrajowe organizacje międzyzwiązkowe (konfederacje), które spełniają łącznie następujące kryteria:

- 1) zrzeszają, z zastrzeżeniem ust. 3, więcej niż 300.000 członków będących pracownikami,
- 2) działają w podmiotach gospodarki narodowej, których podstawowy rodzaj działalności jest określony w więcej niż w połowie sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD), o której mowa w przepisach o statystyce publicznej.

3. Przy ustalaniu kryterium liczebności, o którym mowa w ust. 2 pkt 1, uwzględnia się nie więcej niż po 100.000 członków organizacji związkowej będących pracownikami zatrudnionymi w podmiotach gospodarki narodowej, których podstawowy rodzaj działalności jest określony w jednej sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD), o której mowa w przepisach o statystyce publicznej. Organizacja związkowa ubiegająca się o uznanie jej za reprezentatywną organizację związkową przy ustalaniu liczby pracowników, o której mowa w ust. 2, nie uwzględnia pracowników zrzeszonych w tych spośród jej organizacji członkowskich, które są lub w okresie roku przed złożeniem wniosku o stwierdzenie reprezentatywności były zrzeszone w reprezentatywnej organizacji związkowej mającej przedstawicieli w składzie Komisji.

4. Strona pracowników może zapraszać do udziału w pracach Komisji, z głosem doradczym, przedstawiciele związków zawodowych i organizacji związkowych niespełniających kryteriów określonych w ust. 2 i 3 oraz przedstawiciele organizacji społecznych i zawodowych.

Art. 7. 1. Stronę pracodawców w Komisji reprezentują przedstawiciele reprezentatywnych organizacji pracodawców.

2. (uchylony).

3. Za reprezentatywne uznaje się organizacje pracodawców, które spełniają łącznie następujące kryteria:

- 1) zrzeszają pracodawców zatrudniających, z zastrzeżeniem ust. 4, więcej niż 300.000 pracowników,
- 2) mają zasięg ogólnokrajowy,
- 3) działają w podmiotach gospodarki narodowej, których podstawowy rodzaj działalności określony jest w więcej niż w połowie sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD), o której mowa w przepisach o statystyce publicznej.

4. Przy ustalaniu kryterium liczebności, o którym mowa w ust. 3 pkt 1, uwzględnia się nie więcej niż po 100.000 pracowników zatrudnionych przez praco-

dawców zrzeszonych w organizacji pracodawców, których podstawowy rodzaj działalności określony jest w jednej sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD), o której mowa w przepisach o statystyce publicznej. Organizacja pracodawców ubiegająca się o uznanie jej za reprezentatywną organizację pracodawców przy ustalaniu liczby pracowników, o której mowa w ust. 3, nie uwzględnia pracowników zatrudnionych przez tych spośród zrzeszanych pracodawców, którzy są lub w okresie roku przed złożeniem wniosku o stwierdzenie reprezentatywności byli zrzeszeni w reprezentatywnej organizacji pracodawców mającej przedstawicieli w składzie Komisji.

5. Strona pracodawców może zapraszać do udziału w pracach Komisji, z głosem doradczym, przedstawicieli organizacji pracodawców niespełniających kryteriów określonych w ust. 3 i 4 oraz przedstawicieli organizacji społecznych i zawodowych.

Art. 8. 1. Wnioski organizacji związkowych, o których mowa w art. 6 ust. 2, o stwierdzenie ich reprezentatywności rozpatruje sąd okręgowy w Warszawie, który wydaje w tej sprawie orzeczenie w ciągu 30 dni od dnia złożenia wniosku, w trybie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu nieprocesowym.

2. Wnioski organizacji pracodawców, o których mowa w art. 7 ust. 3, o stwierdzenie ich reprezentatywności rozpatruje sąd okręgowy w Warszawie, który wydaje w tej sprawie orzeczenie w ciągu 30 dni od dnia złożenia wniosku, w trybie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu nieprocesowym.

3. Z wnioskami, o których mowa w ust. 1 i 2, organizacje związkowe i organizacje pracodawców występują co 4 lata. Okres 4 lat liczy się od dnia uprawomocnienia się uprzednio wydanego orzeczenia.

4. Z upływem 4 lat od uprawomocnienia się orzeczenia o stwierdzeniu reprezentatywności organizacja związkowa i organizacja pracodawców traci uprawnienia organizacji reprezentatywnej w rozumieniu art. 6 i art. 7, chyba że udokumentuje Prezydium Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych złożenie wniosku o ponowne stwierdzenie reprezentatywności. W takim przypadku organizacja ta zachowuje status organizacji reprezentatywnej do czasu uprawomocnienia się orzeczenia sądu o ponownym stwierdzeniu reprezentatywności.

Art. 9. 1. Każda z organizacji, o których mowa w art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1, ma równą liczbę przedstawicieli w składzie Komisji.

2. Liczbę przedstawicieli, o której mowa w ust. 1, określa Komisja w drodze uchwały.

3. Liczbę przedstawicieli Rady Ministrów w składzie Komisji oraz liczbę przedstawicieli samorządu terytorialnego biorących udział w pracach Komisji określa Prezes Rady Ministrów, zasięgając – w zakresie liczby przedstawicieli samorządu terytorialnego – opinii strony samorządowej w Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

4. Prezes Rady Ministrów powołuje do składu Komisji i odwołuje ze składu Komisji przedstawicieli:

- 1) Rady Ministrów,
- 2) organizacji, o których mowa w art. 6 ust. 1, na wniosek każdej z tych organizacji,
- 3) organizacji, o których mowa w art. 7 ust. 1, na wniosek każdej z tych organizacji.

5. Prezes Rady Ministrów powołuje i odwołuje do udziału w pracach Komisji przedstawicieli:

- 1) samorządu terytorialnego, na wniosek strony samorządowej w Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego,
- 2) Prezesa Narodowego Banku Polskiego, na jego wniosek,
- 3) Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, na jego wniosek.

6. Osoby powołane do składu Komisji albo do udziału w jej pracach uczestniczą osobiście w pracach Komisji.

Art. 10. 1. Komisja obraduje na posiedzeniach plenarnych.

2. Komisja podejmuje uchwały na posiedzeniach plenarnych, jeżeli w głosowaniu bierze udział przedstawiciel:

- 1) Rady Ministrów,
- 2) co najmniej jednej z organizacji, o których mowa w art. 6 ust. 1,
- 3) co najmniej jednej z organizacji, o których mowa w art. 7 ust. 1.

3. Podjęcie uchwały przez Komisję na posiedzeniu plenarnym wymaga zgody wszystkich biorących udział w głosowaniu, o którym mowa w ust. 2.

4. Komisja może, w drodze uchwały, zdecydować o podjęciu uchwały w danej sprawie w drodze korespondencyjnego głosowania strony rządowej oraz każdej z organizacji, o których mowa w art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1.

5. Przy podejmowaniu uchwały w drodze korespondencyjnego głosowania głos w imieniu:

- 1) strony rządowej – oddaje przewodniczący Komisji,
- 2) organizacji, o których mowa w art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 – oddaje właściwy statutowo organ tych organizacji.

6. Głosowanie korespondencyjne jest ważne, jeżeli wzięły w nim udział wszystkie organizacje, o których mowa w art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1, oraz strona rządowa.

7. Podjęcie uchwały w drodze korespondencyjnego głosowania wymaga zgody wszystkich biorących udział w głosowaniu.

8. Posiedzenia Komisji odbywają się w zależności od potrzeb, nie rzadziej jednak niż raz na 2 miesiące.

9. Komisja, w drodze uchwały, może przekazać Prezydium Komisji rozpatrzenie sprawy należącej do jej kompetencji, z wyjątkiem zadań, których realizacja przez Komisję wynika z odrębnych ustaw.

Art. 11. 1. Komisja może, w drodze uchwały, powoływać stałe i doraźne zespoły problemowe.

2. Uchwała o powołaniu zespołu określa zadania zespołu oraz jego skład albo sposób ustalenia tego składu.

Art. 12. 1. Pracami Komisji kieruje Prezydium Komisji, w skład którego wchodzi przewodniczący Komisji i wiceprzewodniczący Komisji.

2. Przewodniczącego Komisji wyznacza Prezes Rady Ministrów spośród członków Rady Ministrów będących przedstawicielami Rady Ministrów w składzie Komisji.

3. Przedstawiciele każdej z organizacji, o których mowa w art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1, wybierają po jednym wiceprzewodniczącym Komisji.

4. Prezydium Komisji ustala program działania i harmonogram prac Komisji, porządek posiedzenia Komisji oraz rozpatruje sprawy przekazane przez Komisję.

5. Posiedzenia Komisji zwołuje przewodniczący Komisji.

Art. 13. Komisja uchwała regulamin Komisji, który określa szczegółowe zasady i tryb pracy Komisji, Prezydium Komisji oraz zespołów, o których mowa w art. 11, a także uprawnienia członków Komisji związane z udziałem w jej pracach.

Art. 14. 1. Z posiedzenia Komisji sporządza się komunikat, którego formę i sposób udostępniania określa regulamin Komisji.

2. Komunikat, o którym mowa w ust. 1, zawiera w szczególności uchwały Komisji i stanowiska stron Komisji.

Art. 15. 1. Obsługę Komisji zapewnia sekretariat Komisji będący komórką organizacyjną urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw pracy.

2. Koszty działania Komisji są pokrywane z budżetu państwa w części dotyczącej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw pracy.

Rozdział 3

Wojewódzkie komisje dialogu społecznego

Art. 16. 1. W województwach mogą być tworzone wojewódzkie komisje dialogu społecznego.

2. O utworzeniu wojewódzkiej komisji dialogu społecznego postanawia wojewoda na wspólny wniosek co najmniej jednej z organizacji, o których mowa w art. 6 ust. 1, oraz co najmniej jednej z organizacji, o których mowa w art. 7 ust. 1.

3. Wojewoda postanawia o likwidacji wojewódzkiej komisji dialogu społecznego, jeżeli o odwołanie swoich przedstawicieli z jej składu wystąpią wszystkie z organizacji, o których mowa w art. 6 ust. 1, lub wszystkie z organizacji, o których mowa w art. 7 ust. 1.

Art. 17. 1. Do właściwości wojewódzkiej komisji dialogu społecznego należy wyrażanie opinii:

- 1) w sprawach objętych zakresem zadań związków zawodowych lub organizacji pracodawców będących w kompetencji administracji rządowej i samorządowej z terenu województwa,
- 2) w sprawach, o których mowa w art. 2b,
- 3) w sprawach, o których mowa w art. 17b ust. 1 i 4.

2. Na wspólny wniosek strony pracowników i strony pracodawców marszałek województwa jest obowiązany przedstawić wojewódzkiej komisji dialogu społecznego do zaopiniowania projekt strategii rozwoju województwa.

3. Przyjęcie opinii, o której mowa w ust. 1 i 2, wymaga zgody przedstawicieli wszystkich stron wojewódzkiej komisji dialogu społecznego; jeżeli wojewódzka komisja dialogu społecznego nie uzgodni wspólnej opinii, każdej ze stron wojewódzkiej komisji dialogu społecznego przysługuje prawo wyrażenia stanowiska w sprawie podlegającej opiniowaniu.

4. Opinię w sprawie, o której mowa w ust. 1 pkt 2, wojewódzka komisja dialogu społecznego przekazuje Komisji.

5. Wszystkie strony wojewódzkiej komisji dialogu społecznego mogą wspólnie zawierać porozumienia. Przedmiotem porozumień mogą być wzajemne zobowiązania stron w sprawach objętych zakresem ich działania. Przepis art. 2a ust. 3 stosuje się odpowiednio.

Art. 17a. 1. Wojewódzka komisja dialogu społecznego może rozpatrywać sprawy społeczne lub gospodarcze powodujące konflikty między pracodawcami i pracownikami, jeżeli uzna te sprawy za istotne dla zachowania spokoju społecznego.

2. Sprawy, o których mowa w ust. 1, mogą być na piśmie przedstawiane wojewódzkiej komisji dialogu społecznego przez każdą z jej stron, związki zawodowe i organizacje pracodawców niewchodzące w skład wojewódzkiej komisji dialogu społecznego, organy administracji publicznej oraz strony, których konflikt dotyczy.

Art. 17b. 1. W sprawach, o których mowa w art. 17a, wojewódzka komisja dialogu społecznego wyraża opinię lub podejmuje uchwałę o konieczności wyznaczenia osoby z misją dobrej woli, którą będzie osoba z listy mediatorów, o której mowa w przepisach o rozwiązywaniu sporów zbiorowych, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. W wyjątkowych przypadkach, jeżeli wymaga tego interes społeczny, przewodniczący wojewódzkiej komisji dialogu społecznego może samodzielnie zdecydować o konieczności wyznaczenia osoby z misją dobrej woli.

3. Z wnioskiem do ministra właściwego do spraw pracy o wyznaczenie osoby, o której mowa w ust. 1, występuje przewodniczący wojewódzkiej komisji dialogu społecznego.

4. Osoba z misją dobrej woli pomaga stronom, których konflikt dotyczy, w jego rozwiązaniu. Jeżeli nie jest możliwe rozwiązanie konfliktu, jego strony lub osoba z misją dobrej woli występują do wojewódzkiej komisji dialogu społecznego o wyrażenie przez nią opinii.

Art. 17c. 1. Osobie z misją dobrej woli na czas prowadzenia misji dobrej woli przysługuje zwolnienie od pracy.

2. Osobie z misją dobrej woli przysługuje wynagrodzenie oraz zwrot poniesionych przez nią kosztów przejazdu i zakwaterowania określone w umowie zawartej przez tę osobę z wojewodą. Wynagrodzenie to nie może być wyższe od wynagrodzenia określonego dla mediatorów z listy mediatorów, o którym mowa w przepisach dotyczących rozwiązywania sporów zbiorowych.

3. Wynagrodzenie i koszty, o których mowa w ust. 2, są pokrywane ze środków budżetu państwa przeznaczonych na działalność urzędu wojewódzkiego.

Art. 18. 1. W skład wojewódzkiej komisji dialogu społecznego wchodzi przedstawiciele:

- 1) wojewody – jako strona rządowa,
- 2) organizacji, o których mowa w art. 6 ust. 1 – jako strona pracowników,
- 3) organizacji, o których mowa w art. 7 ust. 1 – jako strona pracodawców,
- 4) marszałka województwa – jako strona samorządowa.

2. Wojewódzka komisja dialogu społecznego może zapraszać do udziału w posiedzeniach przedstawicieli powiatów i gmin z terenu województwa.

3. Członków wojewódzkiej komisji dialogu społecznego powołuje i odwołuje wojewoda, który wchodzi w skład tej komisji jako jej przewodniczący.

4. Szczegółowe zasady i tryb działania wojewódzkich komisji dialogu społecznego, a także ustalania ich składu, w tym powoływania i odwoływania członków tych komisji, oraz ich uprawnienia związane z pracą w komisji określa, w drodze rozporządzenia, Prezes Rady Ministrów po zasięgnięciu opinii organizacji, o których mowa w art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1, oraz strony samorządowej w Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

5. Obsługę wojewódzkiej komisji dialogu społecznego zapewnia biuro wojewódzkiej komisji dialogu społecznego będące komórką organizacyjną urzędu wojewódzkiego.

Rozdział 4

Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe

Art. 19. W ustawie z dnia 6 marca 1981 r. o Państwowej Inspekcji Pracy (Dz.U. z 1985 r. Nr 54, poz. 276, z 1989 r. Nr 34, poz. 178, z 1996 r. Nr 24, poz. 110 i Nr 106, poz. 496, z 1998 r. Nr 113, poz. 717 i Nr 162, poz. 1126, z 1999 r. Nr 49, poz. 483 oraz z 2001 r. Nr 76, poz. 809 i 811) w art. 6 w ust. 3 wyrazy „ogólnokrajowe związki zawodowe, ogólnokrajowe zrzeszenia (federacje) związków zawodowych oraz ogólnokrajowe organizacje międzyzwiązkowe” zastępuje się wyrazami „organizacje związkowe oraz organizacje pracodawców – reprezentatywne w rozumieniu ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego (Dz.U. Nr 100, poz. 1080)”.

Art. 20. W ustawie z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (Dz.U. z 1991 r. Nr 18, poz. 80, Nr 75, poz. 329, Nr 101, poz. 444 i Nr 107, poz. 464, z 1993 r. Nr 18, poz. 82 i Nr 60, poz. 280, z 1994 r. Nr 1, poz. 3, Nr 80, poz. 368 i Nr 113, poz. 547, z 1995 r. Nr 1, poz. 2, Nr 95, poz. 474 i Nr 154, poz. 791, z 1996 r. Nr 90, poz. 405, Nr 106, poz. 496, Nr 118, poz. 561 i Nr 156, poz. 775, z 1997 r. Nr 43, poz. 272, Nr 106, poz. 675, Nr 121, poz. 769 i 770 i Nr 123, poz. 777, z 2000 r. Nr 26, poz. 306 i Nr 84, poz. 948 oraz z 2001 r. Nr 3, poz. 18) w art. 37a w ust. 1 w pkt 4 wyrazy „Komisję Trójstronną” zastępuje się wyrazami „Trójstronną Komisję”.

Art. 21. W ustawie z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz.U. z 2001 r. Nr 79, poz. 854) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 19 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Organizacja związkowa, reprezentatywna w rozumieniu ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego (Dz.U. Nr 100, poz. 1080), zwanej dalej «ustawą o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych», ma prawo opiniowania założeń i projektów aktów prawnych w zakresie objętym zadaniami związków zawodowych. Nie dotyczy to założeń projektu budżetu państwa oraz projektu ustawy budżetowej, których opiniowanie regulują odrębne przepisy.”;

2) w art. 20 w ust. 1 wyrazy „Ogólnokrajowa organizacja międzyzwiązkowa, a także ogólnokrajowy związek zawodowy reprezentatywny dla pracowników większości zakładów pracy mają prawo” zastępuje się wyrazami „Organizacja związkowa, reprezentatywna w rozumieniu ustawy o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych, ma prawo”;

3) w art. 22 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Organizacja związkowa, reprezentatywna w rozumieniu ustawy o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych, ma prawo wnieść rewizję nadzwyczajną od orzeczeń Naczelnego Sądu Administracyjnego oraz od prawomocnych orzeczeń organów pozasądowych w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych. Do rewizji nadzwyczajnej organizacji związkowej stosuje się odpowiednio przepis art. 57 ust. 2 ustawy z dnia 11 maja 1995 r. o Naczelnym Sądzie Administracyjnym (Dz.U. Nr 74, poz. 368 i Nr 104, poz. 515, z 1997 r. Nr 75, poz. 471, Nr 106, poz. 679, Nr 114, poz. 739 i Nr 144, poz. 971, z 1998 r. Nr 162, poz. 1126, z 1999 r. Nr 75, poz. 853, z 2000 r. Nr 2, poz. 5, Nr 48, poz. 552, Nr 60, poz. 704 i Nr 91, poz. 1008 oraz z 2001 r. Nr 49, poz. 508 i 509 i Nr 98, poz. 1070).”

Art. 22. W ustawie z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców (Dz.U. Nr 55, poz. 235, z 1996 r. Nr 34, poz. 148, z 1997 r. Nr 121, poz. 769 oraz z 2000 r. Nr 60, poz. 700 i Nr 107, poz. 1127) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 6 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Składka na rzecz związków pracodawców, o których mowa w ust. 1, zaliczana jest w koszty uzyskania przychodu do wysokości określonej rozporządzeniem Rady Ministrów.”;

2) w art. 16 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Organizacja pracodawców, reprezentatywna w rozumieniu ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego (Dz.U. Nr 100, poz. 1080), ma prawo opiniowania założeń i projektów aktów prawnych w zakresie objętym zadaniami związków pracodawców. Nie dotyczy to założeń projektu budżetu państwa oraz projektu ustawy budżetowej, których opiniowanie regulują odrębne przepisy.”

Art. 23. (skreślony).

Art. 24. W ustawie z dnia 14 grudnia 1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu (Dz.U. z 2001 r. Nr 6, poz. 56, Nr 42, poz. 475 i Nr 89, poz. 973) w art. 10:

- 1) w ust. 1 wyrazy „reprezentatywnych organizacji związkowych, organizacji pracodawców, organów administracji rządowej oraz” zastępuje się wyrazami „organizacji związkowych i organizacji pracodawców – reprezentatywnych w rozumieniu ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego (Dz.U. Nr 100, poz. 1080), zwanej dalej «ustawą o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych», oraz organów administracji rządowej i”;
- 2) ust. 2 i 3 otrzymują brzmienie:
  - „2. W skład wojewódzkiej rady zatrudnienia wchodzi marszałek województwa, jako przewodniczący rady, oraz do 20 osób powoływanych spośród przedstawicieli wojewody i działających na terenie województwa:
    - 1) wojewódzkich struktur każdej organizacji związkowej, reprezentatywnej w rozumieniu ustawy o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych,
    - 2) wojewódzkich struktur każdej organizacji pracodawców, reprezentatywnej w rozumieniu ustawy o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych,
    - 3) społeczno-zawodowych organizacji rolników,
    - 4) związków zawodowych rolników indywidualnych,
    - 5) izb rolniczych,
    - 6) jednostek samorządu terytorialnego (województwa, powiatów i gmin).
  3. W skład powiatowej rady zatrudnienia wchodzi starosta jako przewodniczący rady oraz do 16 osób powoływanych spośród działających na terenie powiatu:
    - 1) terenowych struktur każdej organizacji związkowej, reprezentatywnej w rozumieniu ustawy o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych,
    - 2) terenowych struktur każdej organizacji pracodawców, reprezentatywnej w rozumieniu ustawy o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych,
    - 3) społeczno-zawodowych organizacji rolników,
    - 4) związków zawodowych rolników indywidualnych,
    - 5) izb rolniczych,
    - 6) jednostek samorządu terytorialnego (powiatu i gmin).”

Art. 25. W ustawie z dnia 16 grudnia 1994 r. o negocjacyjnym systemie kształtowania przyrostu przeciętnych wynagrodzeń u przedsiębiorców oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. z 1995 r. Nr 1, poz. 2 i Nr 43, poz. 221, z 1997 r. Nr 121, poz. 770, z 1998 r. Nr 162, poz. 1112 oraz z 2001 r. Nr 5, poz. 45) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 1 wyrazy „Komisja Trójstronna do Spraw Społeczno-Gospodarczych, stanowiąca forum współdziałania naczelných organów administracji państwowej, związków zawodowych i organizacji pracodawców” zastępuje się wyrazami „Trójstronna Komisja do Spraw Społeczno-Gospodarczych”;
- 2) w art. 3:
  - a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Rada Ministrów, w terminie do 15 czerwca każdego roku, przedstawia Komisji Trójstronnej informację o prognozowanych wielkościach makroekonomicznych stanowiących podstawę do opracowania projektu ustawy budżetowej na rok następny oraz proponowany na następny rok maksymalny roczny wskaźnik przyrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia.”,
  - b) w ust. 2 skreśla się wyrazy „oraz proponowany maksymalny roczny wskaźnik przyrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia”,
  - c) w ust. 3 wyrazy „31 sierpnia każdego roku, ustala” zastępuje się wyrazami „10 września każdego roku, ustala, w drodze uchwały”.

Art. 26. W ustawie z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz.U. Nr 88, poz. 439, z 1996 r. Nr 156, poz. 775, z 1997 r. Nr 88, poz. 554 i Nr 121, poz. 769 oraz z 1998 r. Nr 99, poz. 632 i Nr 106, poz. 668) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) art. 16 otrzymuje brzmienie:

„Art. 16. 1. W skład Rady wchodzi, jako członkowie Rady, powołane przez Prezesa Rady Ministrów osoby reprezentujące:

  - 1) organy administracji rządowej – pięć osób,
  - 2) stronę samorządową w Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego – jedna osoba,
  - 3) Narodowy Bank Polski – jedna osoba,
  - 4) organizacje społeczne, samorząd zawodowy i gospodarczy – trzy osoby,
  - 5) organizacje pracodawców, reprezentatywne w rozumieniu ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego (Dz.U. Nr 100, poz. 1080), zwanej dalej «ustawą o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych – po jednej osobie z każdej organizacji,
  - 6) organizacje związkowe, reprezentatywne w rozumieniu ustawy o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych – po jednej osobie z każdej organizacji, oraz dwóch ekspertów – po jednym z zakresu nauk społecznych i ekonomicznych.

2. W pracach Rady uczestniczy Prezes Głównego Urzędu Statystycznego.”;
- 2) w art. 17 w ust. 3 w zdaniu drugim wyrazy „ust. 2” zastępuje się wyrazami „ust. 1”.

Art. 27. W ustawie z dnia 9 maja 1997 r. o zmianie ustawy o związkach zawodowych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 82, poz. 518 i z 1999 r. Nr 1, poz. 6) art. 6 otrzymuje brzmienie:

- „Art. 6. 1. Kwota środków pieniężnych będących przedmiotem przejęcia przez Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych od Pełnomocnika Komisji do Sprawowania Zarządu Majątkiem b. Central Związkowych, wymieniona w protokole zdawczo-odbiorczym sporządzonym dnia 22 czerwca 1985 r. w pozycji «IV. 5. Środki pieniężne w wysokości» – pomniejszona o kwotę środków pieniężnych, wymienioną w tym protokole w pozycji «VI. 4. 4) wpłaty „Solidarności” Regiony» – podlega waloryzacji.
2. Waloryzacja, o której mowa w ust. 1, polega na podzieleniu kwoty podlegającej waloryzacji, obliczonej zgodnie z ust. 1, przez kwotę przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce społecznej w grudniu 1981 r. określoną w załączniku nr 1 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 listopada 1990 r. w sprawie przygotowania do rewaloryzacji emerytur i rent (Dz.U. Nr 83, poz. 484), a następnie pomnożeniu wyniku tego dzielenia przez kwotę przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w IV kwartale 2001 r. ogłoszoną przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 20 pkt 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. Nr 162, poz. 1118, z 1999 r. Nr 38, poz. 360, Nr 70, poz. 774, Nr 72, poz. 801 i 802 i Nr 106, poz. 1215, z 2000 r. Nr 2, poz. 26, Nr 9, poz. 118, Nr 19, poz. 238, Nr 56, poz. 678 i Nr 84, poz. 948 oraz z 2001 r. Nr 8, poz. 64, Nr 27, poz. 298, Nr 85, poz. 924 i Nr 89, poz. 968).
  3. Kwota będąca wynikiem waloryzacji, o której mowa w ust. 1 i 2, podlega podziałowi po połowie pomiędzy Niezależny Samorządny Związek Zawodowy «Solidarność» i Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych.
  4. Kwotę należną w wyniku podziału, o którym mowa w ust. 3, Ogólnopolskiemu Porozumieniu Związków Zawodowych pomniejsza się o kwotę środków pieniężnych przekazanych Ogólnopolskiemu Porozumieniu Związków Zawodowych na podstawie decyzji Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 4 września 1997 r.
  5. Minister właściwy do spraw finansów publicznych ureguje zobowiązania Skarbu Państwa z tytułu waloryzacji, o której mowa w ust. 1 i 2, wobec Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego «Solidarność» i Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych – w kwotach wynikających z podziału, o którym mowa w ust. 3, oraz z pomniejszenia, o którym mowa w ust. 4, zaokrąglonych do pełnego tysiąca złotych – w formie obligacji asymilowanych do zerokuponowych obligacji skarbo-

wych sprzedawanych na przetargu poprzedzającym uregulowanie tych zobowiązań.

6. Uregulowanie zobowiązań, o których mowa w ust. 5, nastąpi w terminie do dnia 30 kwietnia 2002 r."

Art. 28. W ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. Nr 123, poz. 776 i Nr 160, poz. 1082, z 1998 r. Nr 99, poz. 628, Nr 106, poz. 668, Nr 137, poz. 887, Nr 156, poz. 1019 i Nr 162, poz. 1118 i 1126, z 1999 r. Nr 49, poz. 486, Nr 90, poz. 1001, Nr 95, poz. 1101 i Nr 111, poz. 1280, z 2000 r. Nr 48, poz. 550 i Nr 119, poz. 1249 oraz z 2001 r. Nr 39, poz. 459) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 43:

- a) w ust. 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

- „3) piętnastu przedstawicieli organizacji pozarządowych, w tym:

- a) po dwóch przedstawicieli każdej organizacji pracodawców, reprezentatywnej w rozumieniu ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego (Dz.U. Nr 100, poz. 1080), zwanej dalej «ustawą o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych»,
  - b) po dwóch przedstawicieli każdej organizacji związkowej, reprezentatywnej w rozumieniu ustawy o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych.”,

- b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

- „2. Członków Rady powołuje na wniosek Pełnomocnika, a w przypadku przedstawicieli, o których mowa w ust. 1 pkt 3, na wniosek uprawnionych organizacji, minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego.”,

- c) w ust. 3 zdanie wstępne otrzymuje brzmienie:

- „Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego może odwołać członka Rady przed upływem kadencji:”;

- 2) w art. 50:

- a) w ust. 2 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

- „2) siedmiu przedstawicieli organizacji pozarządowych, w tym:

- a) po jednym przedstawicielu każdej organizacji pracodawców, reprezentatywnej w rozumieniu ustawy o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych,
  - b) po jednym przedstawicielu każdej organizacji związkowej, reprezentatywnej w rozumieniu ustawy o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych.”,

- b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

- „3. Członków Rady Nadzorczej powołuje na wniosek Pełnomocnika, a w przypadku przedstawicieli, o których mowa w ust. 2 pkt 2, na wniosek uprawnionych organizacji, minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego.”,

c) w ust. 4 zdanie wstępne otrzymuje brzmienie:

„Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego może odwołać członka Rady Nadzorczej przed upływem kadencji:”.

Art. 29. W ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. Nr 137, poz. 887 i Nr 162, poz. 1118 i 1126, z 1999 r. Nr 26, poz. 228, Nr 60, poz. 636, Nr 72, poz. 802, Nr 78, poz. 875 i Nr 110, poz. 1256, z 2000r. Nr 9, poz. 118, Nr 95, poz. 1041, Nr 104, poz. 1104 i Nr 119, poz. 1249 oraz z 2001 r. Nr 8, poz. 64, Nr 27, poz. 298, Nr 39, poz. 459 i Nr 72, poz. 748) w art. 75 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Rada Nadzorcza Zakładu jest powoływana przez Prezesa Rady Ministrów na pięcioletnią kadencję, przy czym:

- 1) 3 członków, w tym przewodniczący Rady, powoływanych jest na wniosek ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, złożony w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych,
- 2) po 1 członku jest powoływanych na wniosek każdej organizacji pracodawców, reprezentatywnej w rozumieniu ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego (Dz.U. Nr 100, poz. 1080), zwanej dalej «ustawą o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych»,
- 3) po 1 członku jest powoływanych na wniosek każdej organizacji związkowej, reprezentatywnej w rozumieniu ustawy o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych,
- 4) 1 członek jest powoływany na wniosek ogólnokrajowych organizacji emerytów i rencistów.”

Art. 30. W ustawie z dnia 7 października 1999 r. o wspieraniu restrukturyzacji przemysłowego potencjału obronnego i modernizacji technicznej Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 83, poz. 932, z 2000 r. Nr 119, poz. 1250 i z 2001 r. Nr 76, poz. 805) w art. 15 w ust. 2 w pkt 1 wyrazy „Komisję Trójstronną” zastępuje się wyrazami „Trójstronną Komisję do Spraw Społeczno-Gospodarczych.”

Art. 31. W ustawie z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 110, poz. 1255, z 2000 r. Nr 19, poz. 239 i z 2001 r. Nr 85, poz. 924) w art. 7 wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w ust. 4 po wyrazie „uzgodni” dodaje się przecinek i wyrazy „w drodze uchwały,”;
- 2) w ust. 5 wyrazy „w ciągu 35 dni od dnia przedstawienia propozycji, o których mowa w ust. 2,” zastępuje się wyrazami „w terminie do dnia 20 lipca”.

Art. 32. Kadencja Rady Ochrony Pracy, Naczelnej Rady Zatrudnienia oraz wojewódzkich i powiatowych rad zatrudnienia, a także Rady Statystyki, Krajowej Rady

Konsultacyjnej do Spraw Osób Niepełnosprawnych, Rady Nadzorczej Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych i Rady Nadzorczej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych trwająca w dniu ogłoszenia ustawy upływa z dniem 30 czerwca 2002 r.

Art. 33. 1. Do pierwszego składu Komisji Prezes Rady Ministrów powoła po pięciu przedstawicieli każdej organizacji związkowej z wymienionych w art. 6 ust. 2 oraz każdej organizacji pracodawców z wymienionych w art. 7 ust. 2.

2. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, regulamin Komisji, który będzie obowiązywał do czasu uchwalenia regulaminu, o którym mowa w art. 13.

Art. 34. Trójstronna Komisja do Spraw Społeczno-Gospodarczych działa do dnia powołania pierwszego składu Komisji.

Art. 35. Ilekroć przepisy prawa odwołują się w jakiegokolwiek formie do Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych albo Komisji Trójstronnej do Spraw Społeczno-Gospodarczych, należy przez to rozumieć odesłanie do Komisji, o której mowa w niniejszej ustawie.

Art. 36. Ustawa wchodzi w życie po upływie 1 miesiąca od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem:

- 1) art. 21 i 22, art. 25 pkt 2 oraz art. 31, które wchodzi w życie po upływie 2 miesięcy od dnia powołania pierwszego składu Komisji,
  - 1a) art. 16-18, które wchodzi w życie z dniem 1 marca 2002 r.,
- 2) art. 19, 24, 26, 28 i 29, które wchodzi w życie z dniem 1 lipca 2002 r.

Tekst jednolity uzupełniony o:

uchwałę nr 6 z dnia 26.06.2002 r. – w § 21 po ust. 1 dodaje się ust. 1¹;

uchwałę nr 13 z dnia 13.12.2002 r. – po § 16 dodaje się §16¹

uchwałę nr 15 z dnia 20.02.2003 r. – nowe brzmienie § 21 ust. 1

uchwałę nr 36 z dnia 26.02.2010 r. – nowe brzmienie § 21

Uchwała Nr 2

Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych z dnia 6 marca 2002 roku w sprawie regulaminu Komisji

Na podstawie art. 13 ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego (Dz.U. Nr 100, poz. 1080, Nr 154, poz. 1793 i 1800 oraz z 2002 r. Nr 10, poz. 89), niniejszym uchwała się następujący regulamin określający szczegółowe zasady i tryb pracy Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych zwanej dalej „Komisją”, Prezydium Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych zwanym dalej „Prezydium Komisji” oraz stałych i doraźnych zespołów problemowych zwanych dalej „zespołami”, a także uprawnienia i obowiązki członków Komisji i członków zespołów związane z udziałem w ich pracach. Ilekroć przepisy regulaminu odwołują się do ustawy, należy przez to rozumieć ww. ustawę.

§ 1.

Przy rozpatrywaniu spraw przez Komisję członkowie Komisji oraz osoby biorące udział w jej pracach powinni:

- 1) działać w dobrej wierze,
- 2) stosować argumenty merytoryczne,
- 3) udostępniać posiadane informacje.

§ 2.

1. Pracami Komisji kieruje Prezydium Komisji.
2. Do zadań Prezydium Komisji należy:
  - 1) ustalanie programu działania i harmonogramu prac Komisji uwzględniającego pilność spraw będących przedmiotem jej działania,
  - 2) ustalanie porządku posiedzenia Komisji przy uwzględnieniu charakteru i rodzaju spraw przewidzianych do rozpatrzenia, za wyjątkiem spraw, o których mowa w § 20,
  - 3) przedstawianie propozycji ustaleń w sprawach organizacyjnych,

- 4) sporządzanie komunikatu z posiedzenia Komisji,
  - 5) zlecenie wykonania ekspertyz na rzecz Komisji oraz zespołów problemowych,
  - 6) przekazywanie uchwał i stanowisk Komisji organom władzy państwowej,
  - 7) występowanie na zewnątrz w sprawach dotyczących działalności Komisji,
  - 8) określanie zasad informowania opinii publicznej o pracach zespołów,
  - 9) wykonywanie innych zadań określonych przez Komisję.
3. Z ważnych powodów w posiedzeniach Prezydium Komisji może uczestniczyć w zastępstwie wiceprzewodniczącego Komisji inna pisemnie upoważniona przez niego osoba będąca członkiem Komisji.
  4. W posiedzeniach Prezydium Komisji mogą uczestniczyć, z głosem doradczym, osoby powołane do udziału w pracach Komisji. Osoby te deklarują swój udział w pracach Prezydium Komisji przewodniczącemu Komisji.
  5. Prezydium Komisji podejmuje decyzje jeżeli bierze w nim udział:
    - 1) przewodniczący Komisji,
    - 2) co najmniej jeden przedstawiciel organizacji, o której mowa w art. 6 ust. 1 ustawy,
    - 3) co najmniej jeden przedstawiciel organizacji, o której mowa w art. 7 ust. 1 ustawy.
  6. Prezydium Komisji podejmuje decyzje w drodze uzgodnienia.
  7. Podjęte decyzje nie mogą dotyczyć organizacji, której przedstawiciel nie brał udziału w posiedzeniu i naruszać jej interesów.

§ 3.

1. Prezydium Komisji przy wykonywaniu zadań korzysta z pomocy sekretarza Prezydium Komisji.
2. Każdy z członków Prezydium wyznacza po jednym sekretarzu Prezydium Komisji.
3. Do zadań sekretarza Prezydium Komisji należy:
  - 1) zapewnienie współpracy między członkami Prezydium i członkami Komisji,
  - 2) przedstawianie propozycji ustaleń w sprawach organizacyjnych,
  - 3) sporządzanie projektu komunikatu z posiedzenia Komisji,
  - 4) monitorowanie realizacji uchwał Komisji i decyzji Prezydium Komisji,
  - 5) organizowanie spraw proceduralnych oraz przepływu informacji w związku z działalnością Komisji i Prezydium Komisji,
  - 6) przedstawianie wniosków dotyczących funkcjonowania Sekretariatu Komisji, o którym mowa w art. 15 ust. 1 ustawy,
  - 7) wykonywanie innych zadań zleconych przez Komisję.
4. Sekretarze Prezydium Komisji mają prawo do udziału w posiedzeniach Komisji.

§ 4.

1. Posiedzenia plenarne Komisji oraz posiedzenia Prezydium Komisji zwołuje przewodniczący Komisji:
  - 1) z własnej inicjatywy,

- 2) na wniosek co najmniej jednego z wiceprzewodniczących Komisji, po ustaleniu porządku posiedzenia Komisji.
2. Przewodniczący Komisji może w wyjątkowym przypadku upoważnić pisemnie jednego z wiceprzewodniczących Komisji do zwołania posiedzenia plenarnego Komisji lub posiedzenia Prezydium Komisji.
3. W posiedzeniach plenarnych Komisji mogą uczestniczyć osoby wyznaczone przez przewodniczącego zespołu.
4. Osoby, o których mowa w ust. 3, zaprasza przewodniczący Komisji lub upoważniony przez niego wiceprzewodniczący Komisji.
5. Przewodniczący Komisji, na wniosek co najmniej jednej ze stron Komisji, zawieszka posiedzenie Komisji.
6. Członkowie Komisji i Prezydium Komisji mogą korzystać na posiedzeniu Komisji oraz Prezydium Komisji z pomocy zaproszonych przez siebie doradców. Przedstawiciele każdej z organizacji oraz strona rządowa mogą korzystać z pomocy jednego doradcy w sprawie objętej porządkiem obrad.

§ 5.

1. Posiedzeniom Komisji i Prezydium Komisji przewodniczy przewodniczący Komisji.
2. Przewodniczący Komisji może powierzyć przewodnictwo posiedzeń, o których mowa w ust. 1, jednemu z wiceprzewodniczących Komisji.

§ 6.

Komisja podejmuje uchwały na zasadach określonych w art. 10 ust. 2 i 3 ustawy.

§ 7.

Komisja zajmuje stanowisko w sprawach określonych w art. 3 ustawy, w terminach, zakresie i na zasadach w nim zawartych.

§ 8.

1. Pierwsze posiedzenie w celu zajęcia wspólnego stanowiska strony pracowników i pracodawców, w przypadku określonym w art. 3 ust. 2, 6, 10 ustawy, zwołuje przewodniczący Komisji na wniosek co najmniej jednego z wiceprzewodniczących Komisji reprezentującego organizację, o której mowa w art. 6 ust. 1 ustawy i co najmniej jednego wiceprzewodniczącego Komisji reprezentującego organizację, o której mowa w art. 7 ust. 1 ustawy, w terminie 7 dni od przedstawienia Komisji propozycji, o których mowa w art. 3 ust. 1 ustawy.
2. Począwszy od posiedzenia, o którym mowa w ust. 1, kolejnym posiedzeniom wynikającym z art. 3 ust. 2, 6 i 10 ustawy przewodniczą naprzemiennie wiceprzewodniczący Komisji reprezentujący kolejno stronę pracowników i stronę pracodawców (w kolejności alfabetycznej nazw organizacji, którą reprezentują).
3. Na wspólne posiedzenia stron mogą być zapraszani przez prowadzącego posiedzenie – w celu udzielenia wyjaśnień – przedstawiciele strony rządowej.
4. Zajęcie stanowiska wymaga zgody strony pracowników i pracodawców.

5. Prowadzący posiedzenie stron niezwłocznie po przyjęciu stanowiska powiadamia o tym przewodniczącego Komisji i prezentuje na posiedzeniu Komisji stanowisko w sprawie każdej z propozycji strony rządowej.
6. W przypadku nie przyjęcia wspólnego stanowiska prowadzący posiedzenie stron niezwłocznie powiadamia o tym przewodniczącego Komisji.

§ 9.

Pierwsze posiedzenie w celu zajęcia stanowiska przez stronę pracowników oraz przez stronę pracodawców, w przypadku określonym w art. 3 ust. 3, 7, 11 ustawy, zwołuje przewodniczący Komisji na wniosek co najmniej jednego z wiceprzewodniczących Komisji reprezentującego organizację, o której mowa w art. 6 ust. 1 ustawy lub co najmniej jednego z:

1. wiceprzewodniczących Komisji reprezentującego organizację, o której mowa w art. 7 ust. 1 ustawy.
2. Począwszy od posiedzenia, o którym mowa w ust. 1, kolejnym posiedzeniom strony wynikającym z art. 3 ust. 3, 7 i 11 ustawy przewodniczą naprzemiennie wiceprzewodniczący Komisji w kolejności alfabetycznej nazw organizacji, które reprezentują.
3. Na posiedzenie strona może zapraszać – w celu udzielenia wyjaśnień – przedstawicieli strony rządowej. Zaproszenie wystosowuje prowadzący posiedzenie.
4. Prowadzący posiedzenie strony niezwłocznie po przyjęciu stanowiska powiadamia o tym przewodniczącego Komisji i prezentuje na posiedzeniu Komisji stanowisko w sprawie każdej z propozycji strony rządowej.
5. W przypadku nie przyjęcia stanowiska prowadzący posiedzenie strony niezwłocznie powiadamia o tym przewodniczącego Komisji.

§ 10.

W przypadkach, o których mowa w art. 3 ust. 4, 8 i 12 ustawy, wiceprzewodniczący Komisji reprezentujący organizację, o których mowa w art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 ustawy, niezwłocznie po przyjęciu opinii powiadamiają o tym przewodniczącego Komisji.

§ 11.

1. Posiedzenie zespołu zwołuje przewodniczący zespołu:
  - 1) z własnej inicjatywy,
  - 2) na wniosek co najmniej jednej organizacji, o której mowa w art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 ustawy lub przedstawiciela strony rządowej.
2. Posiedzenie zespołu może zostać zwołane w wyjątkowych przypadkach przez przewodniczącego Komisji lub upoważnionego wiceprzewodniczącego Komisji:
  - 1) z własnej inicjatywy,
  - 2) na wniosek co najmniej jednego z wiceprzewodniczących Komisji.
3. Posiedzeniu zespołu przewodniczy przewodniczący zespołu albo wyznaczony przez niego członek zespołu.

4. Przewodniczący zespołu, po uzgodnieniu z członkami zespołu, może wystąpić z wnioskiem do Prezydium Komisji o zlecenie ekspertyzy na potrzeby prac zespołu. Wniosek powinien zawierać uzasadnienie sporządzenia ekspertyzy. We wniosku może zostać wskazana osoba rekomendowana do sporządzenia ekspertyzy.

§ 12.

1. Przewodniczącym zespołu jest członek Komisji wskazany przez organizację, o której mowa w art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 ustawy, który uzyskał akceptację pozostałych organizacji oraz strony rządowej.
2. W skład zespołu wchodzi po dwóch przedstawicieli, poza przewodniczącym zespołu, każdej z organizacji, o których mowa w art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 ustawy, oraz strony rządowej.
3. Członkowie zespołu mogą korzystać na posiedzeniu zespołu z pomocy zaproszonych przez siebie doradców. Przedstawiciele każdej z organizacji oraz strona rządowa mogą korzystać z pomocy trzech doradców.
4. W posiedzeniach zespołów mogą uczestniczyć, z głosem doradczym, osoby powołane do udziału w pracach Komisji, o których mowa w art. 4 ust. 2 i 3 ustawy. Osoby te deklarują swój udział w pracach zespołu przewodniczącemu zespołu.

§ 13.

Przy podejmowaniu stanowiska przez zespół mają zastosowanie następujące przepisy:

- 1) stanowisko jest przyjmowane na zasadach określonych w art. 10 ust. 2 i 3 ustawy,
- 2) w przypadku niezgodnienia stanowiska, o którym mowa w pkt 1, każda ze stron może przedstawić odrębne stanowisko,
- 3) w przypadku niezgodnienia stanowiska, o którym mowa w pkt 2, każda z organizacji, o których mowa w art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 ustawy, może przedstawić zdanie odrębne w sprawie.

§ 14.

Przewodniczący zespołu przekazuje Komisji niezwłocznie tekst przyjętego stanowiska, za pośrednictwem przewodniczącego Komisji.

§ 15.

Przebieg posiedzenia Komisji i zespołu rejestruje się na taśmie magnetofonowej.

§ 16.

1. Z posiedzenia Komisji i zespołu Sekretariat Komisji sporządza protokół obejmujący:
  - 1) określenie porządku dziennego,
  - 2) listę imienną uczestników,

- 3) treść wystąpień,
- 4) treść uchwał i stanowisk.
2. Protokół, o którym mowa w ust. 1, podpisuje odpowiednio:
  - 1) przewodniczący Komisji lub wiceprzewodniczący Komisji, który prowadził posiedzenie,
  - 2) przewodniczący zespołu lub wyznaczony członek zespołu, który prowadził posiedzenie oraz protokółant.
3. Z posiedzenia Prezydium Komisji Sekretariat Komisji sporządza notatkę. Notatkę podpisuje przewodniczący Komisji lub wiceprzewodniczący Komisji, który prowadził posiedzenie oraz protokółant.
4. Członkowie Komisji otrzymują protokół z posiedzenia Komisji, a członkowie Prezydium Komisji notatkę z posiedzenia Prezydium Komisji co najmniej na siedem dni przed kolejnym posiedzeniem.
5. Członkowie Komisji otrzymują protokół z posiedzenia zespołów na każde żądanie.
Członkowie zespołu otrzymują protokół z posiedzenia zespołu co najmniej na siedem dni przed kolejnym posiedzeniem.

§ 16¹.

1. *Przepisy § 11-16 nie mają zastosowania do Zespołu do Spraw Współpracy z Międzynarodową Organizacją Pracy.*
2. *Zasady działania Zespołu, o którym mowa w ust. 1, określa odrębna uchwała.*

§ 17.

1. Komunikat z posiedzenia Komisji Prezydium Komisji sporządza w formie pisemnej.
2. Komunikat sekretariat Komisji udostępnia środkom masowego przekazu, najpóźniej następnego dnia po posiedzeniu Komisji.
3. Sekretariat Komisji zamieszcza komunikat oraz przyjęte teksty uchwał, stanowisk i opinii na stronie internetowej Komisji umiejscowionej na serwerze Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. Koszty związane z uruchomieniem strony internetowej i bieżącą obsługą są pokrywane ze środków przewidzianych w art. 15 ust. 2 ustawy.

§ 18.

1. Sekretariat Komisji przesyła zawiadomienia o terminie posiedzeń oraz materiały dotyczące posiedzeń:
  - 1) Komisji – członkom Komisji oraz osobom powołanym do udziału w jej pracach z dziesięciodniowym wyprzedzeniem,
  - 2) Prezydium Komisji i zespołu – odpowiednio członkom Prezydium Komisji oraz członkom zespołu z siedmiodniowym wyprzedzeniem – drogą pocztową lub za pomocą elektronicznych nośników informatycznych, na wskazany do korespondencji adres.
2. Terminy, o których mowa w ust. 1, mogą ulec skróceniu w szczególnie uzasadnionych przypadkach.

§ 19.

W razie niemożności wzięcia udziału w posiedzeniu Komisji, członek Komisji zawiadamia wiceprzewodniczącego Komisji właściwego dla strony którą reprezentuje. Wiceprzewodniczący niezwłocznie przekazuje tę informację przewodniczącemu Komisji. Członkowie Komisji będący przedstawicielami strony rządowej o niemożności wzięcia udziału w posiedzeniu zawiadamiają przewodniczącego Komisji.

§ 20.

1. Wniesienie pod obrady Komisji spraw, o których mowa w art. 2 ust. 1 ustawy, dokonuje się przez pisemne zawiadomienie przewodniczącego Komisji zawierające sformułowanie problemu wraz z uzasadnieniem oraz wniosek co do trybu rozpatrzenia sprawy.
2. Niezwłocznie po otrzymaniu zawiadomienia przewodniczący Komisji zwołuje posiedzenie Komisji.
3. Rozpatrzenie sprawy odbywa się na posiedzeniu Komisji, a w przypadku spraw wymagających dodatkowych wyjaśnień Komisja kieruje sprawę do stałego zespołu problemowego bądź powołuje doraźny zespół.
4. Zespół rozpoczyna prace niezwłocznie.
5. Do zadań zespołu należy:
  - 1) ocena możliwości ekonomiczno-finansowych realizacji zgłoszonych spraw oraz określenie ewentualnych ograniczeń w tym zakresie,
  - 2) ocena skutków społeczno-ekonomicznych,
  - 3) wypracowanie stanowiska w sprawie, a w przypadku rozbieżności przedstawienie odrębnych stanowisk wraz z ich argumentacją.
6. W sprawach, o których mowa w art. 2 ust. 1 ustawy, Komisja podejmuje uchwałę, a w przypadku niemożności jej uzgodnienia przedstawia stanowiska stron. W przypadku gdy strona nie uzgodni stanowiska, strona rządowa oraz każda z organizacji, o których mowa w art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1, może przedstawić swoją opinię w sprawie.
7. Stanowisko, którym mowa w art. 2 ust. 2 ustawy, strony przedkładają w formie pisemnej wraz z uzasadnieniem Prezydium Komisji.
8. Wezwanie do zajęcia stanowiska, o którym mowa w art. 2 ust. 3 ustawy, jest przedkładane w formie pisemnej wraz z uzasadnieniem Prezydium Komisji. Zajęcie stanowiska następuje nie później niż w terminie 14 dni od daty otrzymania wezwania.

§ 21.

„1. Za udział w pracach Komisji przysługuje ryczałt miesięczny:

- 1) *wiceprzewodniczącym Komisji – w wysokości 76% przeciętnego wynagrodzenia w roku poprzednim ogłoszonego przez Prezesa GUS na podstawie przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, od pierwszego dnia następnego miesiąca po ogłoszeniu, zwanego dalej „przeciętnym wynagrodzeniem”,*

- 2) członkom Komisji, pełniącym funkcje przewodniczących stałych zespołów problemowych, z wyłączeniem strony rządowej – w wysokości 65 % przeciętnego wynagrodzenia,
  - 3) pozostałym członkom Komisji oraz Sekretarzom Prezydium Komisji, z wyłączeniem przedstawicieli strony rządowej – w wysokości 57% przeciętnego wynagrodzenia.”
2. Uprawnienie do ryczałtu przysługuje wyłącznie z jednego z tytułów wymienionych w ust. 1.
  3. Członkowie Komisji i Sekretarze Prezydium Komisji, z wyłączeniem przedstawicieli strony rządowej, członkowie zespołów i eksperci nie będący członkami Komisji, którzy są członkami organizacji wchodzących w skład Komisji, oraz przedstawiciele samorządu terytorialnego mogą uzyskać zwrot kosztów podróży, zakwaterowania oraz diety na zasadach ustalonych w przepisach określających należności przysługujące pracownikom z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju i poza granicami kraju, ze środków, o których mowa w ust. 5 i 6, jeżeli przekazane ich organizacjom środki taki zwrot umożliwiają.
  4. Wiceprzewodniczącym Komisji przysługuje prawo zlecania ekspertyz, badań i raportów, prac techniczno-organizacyjnych oraz zakupu usług materiałów i akcesoriów, związanych z udziałem i obsługą osób, o których mowa w ust. 2, lub ekspertów w pracach Komisji, Prezydium Komisji i zespołów, a także prac związanych z przygotowaniem konferencji, sympozjów, zjazdów i szkoleń promujących ideę dialogu społecznego oraz Komisję jako jego forum.
  5. Ryczałt miesięczny, o którym mowa w ust. 1, zwrot kosztów podróży, zakwaterowania i diety dla członków Komisji, Sekretarzy Prezydium Komisji, członków zespołów i ekspertów, o których mowa w ust. 3, oraz wydatki na pokrycie zlecanych prac, o których mowa w ust. 4, wypłacają organizacje wchodzące w skład Komisji ze środków przekazanych im przez urząd obsługujący Komisję na podstawie umowy.
  6. Zwrot kosztów podróży, zakwaterowania oraz diety dla przedstawicieli samorządu terytorialnego wypłaca urząd obsługujący Komisję.”

§ 22.

Posiedzenia Komisji, Prezydium Komisji i zespołów odbywają się w Centrum Dialogu Społecznego „Dialog” przy ul. Limanowskiego 23 w Warszawie. W szczególnych przypadkach posiedzenia mogą odbywać się w innym miejscu.

§ 23.

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 2002 roku.

Zakresy prac zespołów problemowych TK

Zespół Problemowy TK ds. polityki gospodarczej i rynku pracy

Wypracowywanie wspólnych dla stron stanowisk i opinii w sprawach dotyczących polityki gospodarczej kraju oraz rynku pracy, w szczególności poprzez:

1. Opiniowanie założeń i projektów aktów prawnych, programów rządowych i innych dokumentów związanych z polityką gospodarczą kraju i problematyką rynku pracy oraz opracowywanie w miarę potrzeby ich założeń.
2. Przeprowadzanie analiz i ocen polityki gospodarczej, w tym:
  - procesów restrukturyzacyjnych,
  - procesów prywatyzacyjnych,
  - rozwoju przedsiębiorczości – w tym warunków i kosztów funkcjonowania przedsiębiorstw,
  - polityki monetarnej i fiskalnej,
  - integracji europejskiej z uwzględnieniem polityki regionalnej,
  - handlu międzynarodowego.
  - wraz z uwzględnieniem jej wpływu na rynek pracy.
3. Dokonywanie analiz i ocen działań w zakresie polityki rynku pracy, szczególnie w zakresie:
  - przeciwdziałania bezrobociu i jego negatywnym skutkom,
  - okresowej oceny skuteczności i efektywności dotychczas stosowanych narzędzi, instytucji i programów polityki rynku pracy przy pomocy ustalonych wcześniej wskaźników.
4. Poddawanie ocenie stosowanych instrumentów polityki rynku pracy ze względu na poziom bezrobocia, poziom zatrudnienia, poziom aktywności ekonomicznej ludności, poziom kwalifikacji zawodowych oraz poziom adaptacji pracowników ze szczególnym naciskiem na sytuację grup znajdujących się w gorszym położeniu na rynku pracy.
5. Ocena przygotowania narodowego do korzystania z europejskich funduszy pomocowych przed- i poakcesyjnych.
6. Inne sprawy wniesione przez członków zespołu.

Zespół Problemowy TK ds. prawa pracy i układów zbiorowych

Wypracowanie wspólnych dla stron stanowisk i opinii w sprawach dotyczących prawa pracy i układów zbiorowych, w szczególności poprzez:

1. Ocenę funkcjonowania przepisów prawa pracy, z punktu widzenia:
  - skutków społeczno-gospodarczych dla rynku pracy,
  - zapewnienia bezpieczeństwa społeczno-ekonomicznego pracowników,
  - ułatwień dla pracodawców w tworzeniu nowych miejsc pracy.
2. Ocenę funkcjonowania organów kontrolnych w sferze prawa pracy i legalności zatrudnienia.

3. Zajmowanie stanowisk wobec projektów aktów prawnych, programów rządowych i innych dokumentów z zakresu prawa pracy i układów zbiorowych pracy.
4. Formułowanie ogólnych założeń dla zmian przepisów z zakresu prawa pracy (uzgodnione co do zasady).
5. Analiza rozwiązań zawartych w układach zbiorowych pracy celem ustalenia trendów modyfikacji prawa pracy.

Zespół Problemowy TK ds. ubezpieczeń społecznych

Wypracowywanie wspólnych dla stron stanowisk i opinii w spraw dotyczących ubezpieczeń społecznych, w szczególności poprzez:

1. Opiniowanie założeń i projektów aktów prawnych, programów rządowych i innych dokumentów związanych z problematyką ubezpieczeń społecznych.
2. Dokonywanie analiz i ocen funkcjonowania ubezpieczeń społecznych, w szczególności dotyczących skutków prawnych, społecznych i finansowych propozycji rozwiązań w zakresie świadczeń z ubezpieczenia społecznego i ich finansowaniu.
3. Przeprowadzanie ocen systemu ubezpieczeń społecznych jako mechanizmu zapewniania dochodów osobom ubezpieczonym w przypadku wystąpienia ryzyka socjalnego, w szczególności:
  - wysokości świadczeń,
  - właściwego adresowania świadczeń z ubezpieczenia społecznego,
  - kształtowania przyszłego kształtu systemu ubezpieczeń społecznych,
  - bezpieczeństwa finansowego systemu ubezpieczeń społecznych.
4. Dokonywanie oceny realizacji założeń reformy systemu ubezpieczeń społecznych.
5. Opiniowanie założeń i projektów aktów prawnych dotyczących emerytur pomostowych w konsultacji z innymi partnerami społecznymi.
6. Inicjowanie, analiza i ocena dostosowań systemu ubezpieczeń społecznych do zmian demograficznych i gospodarczych.
7. Dokonywanie analiz funkcjonowania instytucji systemu ubezpieczeń społecznych, z uwzględnieniem prowadzonej przez nie gospodarki finansowej – z punktu widzenia jej skuteczności i efektywności.
8. Współpracę z instytucjami ubezpieczeń społecznych.
9. Porównywanie polskich rozwiązań stosowanych w systemie ubezpieczeń społecznych z doświadczeniami zagranicznymi.
10. Sprawy wniesione przez członków Zespołu przy akceptacji całego Zespołu.

Zespół Problemowy TK ds. budżetu, wynagrodzeń i świadczeń socjalnych

Wypracowanie wspólnych dla stron stanowisk i opinii w sprawach dotyczących budżetu państwa, wynagrodzeń i świadczeń socjalnych, w szczególności poprzez:

1. Opiniowanie założeń i projektów aktów prawnych, programów rządowych i innych dokumentów związanych z budżetem państwa, wynagrodzeniami i świadczeniami socjalnymi.

2. Opiniowanie założeń i projektu ustawy budżetowej państwa (art. 3 ustawy o Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego).
3. Opiniowanie wstępnej prognozy wielkości makroekonomicznych przyjętych do prac nad projektem ustawy budżetowej oraz propozycji wzrostu w następnym roku:
  - wynagrodzenia w gospodarce narodowej (w państwowej sferze budżetowej oraz u przedsiębiorców);
  - emerytur i rent z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.
4. Opiniowanie propozycji wskaźników wzrostu wynagrodzeń u przedsiębiorców i w państwowej sferze budżetowej.
5. Dokonywanie analiz i ocen wysokości płacy minimalnej.
6. Propozycje rozwiązań prawnych – współpraca z Zespołem ds. prawa pracy i układów zbiorowych.
7. Porównanie doświadczeń innych krajów w ustalaniu kategorii i kryteriów: minimum socjalnego, minimum egzystencji i dochodu gwarantowanego. Praca nad rozwiązaniami prawnymi.
8. Ocena sytuacji budżetu państwa, w tym udział wydatków socjalnych i ich struktury.
9. Analizowanie sytuacji finansowej pracowników państwowej sfery budżetowej oraz jednostek zaliczonych do sektora finansów publicznych i jednostek dofinansowywanych z budżetu państwa.
10. Dokonywanie analiz i ocen systemu zabezpieczenia społecznego, ze względu na:
  - wysokość świadczeń społecznych,
  - skuteczność adresowania świadczeń społecznych,
  - skuteczność poszczególnych świadczeń społecznych w ograniczaniu sfery ubóstwa,
  - konieczność zmian kryteriów uprawniających do korzystania z pomocy społecznej.
11. Współpraca z zespołem problemowym ds. polityki gospodarczej i rynku pracy przy wypracowaniu systemu osłon dla osób w wieku przedemerytalnym zagrożonych zwolnieniem z pracy.
12. Analiza wzrostu cen energii i innych mediów. System rekompensowania ich wzrostu rodzinom najuboższym.
13. Współpraca z zespołem ds. ubezpieczeń społecznych przy analizie sytuacji finansowej FUS, a w szczególności funduszu chorobowego, z którego finansowane są świadczenia w razie choroby i macierzyństwa.

Zespół Problemowy TK ds. rozwoju dialogu społecznego

Wypracowywanie wspólnych dla stron stanowisk i opinii w sprawach dotyczących dialogu społecznego, w szczególności poprzez:

1. Opracowywanie założeń i opiniowanie projektów aktów prawnych, programów rządowych i innych dokumentów związanych z problematyką dialogu społecznego.

2. Dokonywanie analiz i ocen funkcjonowania instytucji dialogu społecznego na szczeblu krajowym oraz przebiegu tego dialogu.
3. Przeprowadzanie analiz i ocen funkcjonowania dialogu społecznego na szczeblu wojewódzkim.
4. Współpracę z wojewódzkimi komisjami dialogu społecznego.
5. Dokonywanie analiz i ocen funkcjonowania dialogu branżowego (sektorowego) dwu- i trójstronnego.
6. Dokonywanie analiz rozwiązań prawnych umożliwiających rozszerzenie prowadzonego dialogu społecznego strony rządowej z partnerami społecznymi (organizacjami związkowymi i pracodawców) na dialog obywatelski (cywilny) z udziałem innych podmiotów: instytucji społecznych, izb gospodarczych i zawodowych.
7. Zapoznanie się na przykładzie doświadczeń innych krajów z możliwościami prowadzenia w Polsce dialogu obywatelskiego (cywilnego) w ramach instytucjonalnych.
8. Porównywanie wyników analiz z rozwiązaniami dotyczącymi dialogu społecznego na szczeblu krajowym w państwach Europy Środkowo-Wschodniej kandydujących do Unii Europejskiej.
9. Zapoznanie się z funkcjonowaniem dialogu społecznego na szczeblu krajowym w państwach Europy Zachodniej, należących do Unii Europejskiej.
10. Porównywanie wyników analiz z rozwiązaniami dotyczącymi dialogu społecznego na szczeblu regionalnym w państwach Europy Środkowo-Wschodniej kandydujących do Unii Europejskiej.
11. Zapoznanie się z funkcjonowaniem i instytucjami dialogu społecznego prowadzonego na poziomie regionalnym w strukturach Unii Europejskiej.
12. Porównywanie wyników analiz z rozwiązaniami dotyczącymi dialogu społecznego prowadzonego na szczeblu branżowym w państwach Europy Środkowo-Wschodniej kandydujących do Unii Europejskiej.
13. Zapoznanie się z funkcjonowaniem i instytucjami dialogu społecznego na poziomie branżowym, prowadzonym przez kraje Europy Zachodniej w komitetach sektorowych – strukturach Unii Europejskiej.
14. Współpracę ze stronami umowy twinningowej (zbliżniaczenia) w ramach Programu PHARE: PL200/IB/SO01, dotyczącej wzmocnienia mechanizmów dialogu społecznego i przygotowania partnerów społecznych do aktywnego uczestnictwa w dialogu społecznym.

Zespół Problemowy TK ds. usług publicznych

Wypracowanie wspólnych dla stron stanowisk i opinii w sprawach dotyczących sektora usług publicznych, w szczególności poprzez:

1. Opiniowanie założeń i projektów aktów prawnych, programów rządowych i innych dokumentów związanych z problematyką sektora usług publicznych w tym w szczególności ochrony zdrowia, oświaty i wychowania, kultury, pomocy i opieki społecznej.
2. Przeprowadzanie analiz i ocen funkcjonowania całości lub wybranej części sektora usług publicznych.

3. Dokonywanie analiz i ocen polityki finansowania całości lub wybranej części sektora usług publicznych.
4. Współpraca z zespołem ds. budżetu wynagrodzeń i świadczeń socjalnych oraz z zespołem ds. polityki gospodarczej i rynku pracy a także z wojewódzkimi komisjami dialogu społecznego.
5. Przedkładanie Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych informacji i wniosków dotyczących prac Zespołu.
6. Sprawy wniesione przez członków Zespołu przy akceptacji Zespołu.

Zespół TK ds. współpracy z Międzynarodową Organizacją Pracy

1. Przeprowadzanie wspólnych konsultacji w kwestiach objętych porządkiem dziennym obrad Międzynarodowej Konferencji Pracy, omawianie składu delegacji na kolejne sesje Konferencji oraz wypowiadanie się we wspólnych sprawach dotyczących udziału delegacji Polski w tych sesjach.
2. Opiniowanie projektów konwencji i zaleceń przygotowywanych do uchwalenia przez Międzynarodową Konferencję Pracy.
3. Opiniowanie propozycji wniosków, jakie będą przedstawiane odpowiednim organom w związku z przedkładaniem konwencji i zaleceń zgodnie z art. 19. Konstytucji Międzynarodowej Organizacji Pracy.
4. Opiniowanie projektów sprawozdań przedstawionych przez Radę Ministrów do Międzynarodowego Biura Pracy, na podstawie art. 22 Konstytucji MOP.
5. Występowanie, z własnej inicjatywy, z propozycjami rozpatrzenia nieratyfikowanych konwencji i zaleceń które nie zostały jeszcze wprowadzone w życie.
6. Występowanie, z własnej inicjatywy, z propozycjami ponownego rozpatrzenia nieratyfikowanych konwencji i zaleceń, które nie zostały jeszcze wprowadzone w życie, w celu rozważenia, jakie środki mogłyby być podjęte, aby w razie potrzeby przyspieszyć ich ratyfikację i realizację, a także występowanie z propozycjami wypowiedzenia ratyfikowanych konwencji.
7. Inicjowanie innych uzgodnionych propozycji rozwijania trójstronnych stosunków Polski z Międzynarodową Organizacją Pracy, w tym opiniowanie projektów wieloletnich programów rozwoju współpracy Polski z Międzynarodowym Biurem Pracy i z jego instytucjami.
8. Popularyzowanie na forum krajowym idei Konstytucji MOP oraz celów i założeń programowych Międzynarodowej Organizacji Pracy.

Zespół TK ds. funduszy strukturalnych Unii Europejskiej

1. Wparcie procesu przygotowań Polski do wykorzystania unijnych funduszy strukturalnych.
2. Dokonywanie ocen projektów dokumentów programowych.
3. Dokonywanie ocen wykorzystywania funduszy strukturalnych.
4. Przedstawianie instytucjom zarządzającym programami opinii i stanowisk na temat funkcjonowania poszczególnych programów operacyjnych.
5. Porównanie doświadczeń innych krajów w zakresie wykorzystania funduszy strukturalnych.

Zespół TK ds. Zrewidowanej Europejskiej Karty Społecznej

(zakres pracy Zespołu TK ds. ZEKS zawiera w sobie zakres prac zespołu doraźnego ds. konsultacji ZEKS)

1. Wypracowanie propozycji zakresu planowanej ratyfikacji Zrewidowanej Europejskiej Karty Społecznej.
2. Analiza zgodności ustawodawstwa polskiego z postanowieniami Zrewidowanej Europejskiej Karty Społecznej, w szczególności pod kątem skutków społecznych i ekonomicznych.
3. Analiza i wypracowanie stanowiska w sprawie przyjęcia Protokołu Dodatkowego do Europejskiej Karty Społecznej, ustanawiającego System Skarg Zbiorowych.
4. Przegląd i ocena realizacji zobowiązań, wynikających z Europejskiej Karty Społecznej.
5. Monitorowanie podjętych zobowiązań.

Zespół doraźny ds. pracowników samorządowych i służby cywilnej

1. Wypracowanie i uzgodnienie rozwiązań dotyczących pracowników samorządowych oraz służby cywilnej, a w szczególności: wynagrodzeń, wytycznych ocen kwalifikacyjnych, wartościowania stanowisk pracy, przepisów szczególnych z zakresu prawa pracy, środków na funkcjonowanie.

Kalendarium prac Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych

Ustawa o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego (Dz.U. z 2001 r., Nr 100, poz. 1080 z późn. zm.)

- * **do 10 maja** – strona rządowa przedstawia Komisji wstępną prognozę wielkości makroekonomicznych przyjętych do prac nad projektem ustawy budżetowej na rok następny.
  - * **do 20 maja** – strony pracowników i pracodawców przedstawiają wspólną propozycję w sprawie wzrostu w następnym roku:
    - wynagrodzeń w gospodarce narodowej, w tym w państwowej sferze budżetowej oraz u przedsiębiorców, a także minimalnego wynagrodzenia za pracę,
    - emerytur i rent z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.
  - * **do 25 maja** – przy braku wspólnej propozycji każda ze stron może przedstawić własne propozycje w każdej ze ww. spraw.
  - * **do 30 maja** – przy braku wspólnego stanowiska strony każda z organizacji przedstawia własne propozycje w ww. sprawie.
  - * **do 15 czerwca** – strona rządowa przedstawia Komisji założenia projektu budżetu państwa na rok następny.
  - * **do 20 lipca** – strony pracowników i pracodawców zajmują wspólne stanowisko w sprawie założeń do projektu ustawy budżetowej.
  - * **do 25 lipca** – przy braku wspólnego stanowiska każda ze stron zajmuje własne stanowisko.
  - * **do 31 lipca** – przy braku wspólnego stanowiska stron, każda z organizacji przedstawia własne stanowisko.
-
- **nie później niż 20 dni** przed przedstawieniem projektu ustawy budżetowej Sejmowi, strona rządowa przedstawia Komisji projekt ustawy budżetowej.
  - **nie później niż 6 dni** roboczych po dniu w którym strony pracowników i pracodawców otrzymali projekt ustawy budżetowej zajmują wspólne stanowisko.
  - **w ciągu 3 dni** roboczych, gdy partnerzy społeczni nie zajmą wspólnego stanowiska strony mogą zająć własne stanowiska.
  - **w ciągu następnych 2 dni** roboczych przy braku stanowiska strony każda z organizacji reprezentatywna w Komisji przedstawią swoją opinię.

* Terminy, które Komisja może zmieniać na wniosek strony rządowej.

Ustawa o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw

(Dz.U. z 1999 r., Nr 110, poz. 1255 z późn. zm.)

- do 15 czerwca** – Rada Ministrów przedkłada Komisji propozycję średniorocznych wskaźników wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej na rok następny oraz informację o:
- prognozowanej dynamice produktu krajowego brutto,
  - prognozowanych zmianach cen towarów i usług konsumpcyjnych,
  - prognozowanym wzroście wynagrodzeń w gospodarce narodowej, w tym w sektorze przedsiębiorstw,
  - prognozowanym zatrudnieniu w gospodarce narodowej,
  - prognozowanych zmianach w stopie bezrobocia,
  - prognozowanym zatrudnieniu w państwowej sferze budżetowej,
  - wynagrodzeniach z roku poprzedniego pozostałych pracowników państwowej sfery budżetowej nie objętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń.
- do 20 lipca** – Komisja powinna uzgodnić wysokość średniorocznych wskaźników wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej na rok następny.

Jeżeli Trójstronna Komisja do Spraw Społeczno-Gospodarczych uzgodni, w drodze uchwały, wysokość średniorocznych wskaźników wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej, Rada Ministrów jest zobowiązana do uwzględnienia w projekcie ustawy budżetowej wynagrodzeń zapewniających osiągnięcie uzgodnionej wysokości wskaźników.

Jeżeli w terminie do dnia 20 lipca nie nastąpi uzgodnienie stanowiska Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych, Rada Ministrów przyjmie do projektu ustawy budżetowej średnioroczne wskaźniki wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej na rok następny, z tym że nie mogą być one niższe od wskaźników zawartych w propozycji przedstawionej Komisji.

Ustawa o minimalnym wynagrodzeniu za pracę **(Dz.U. z 2002, Nr 200, poz. 1679 z późn. zm.)**

- do 15 czerwca** – Rada Ministrów przedstawia Komisji:
- propozycję wysokości minimalnego wynagrodzenia w roku następnym wraz z terminem zmiany wysokości tego wynagrodzenia,
  - informację o wskaźniku cen w roku poprzednim,
  - informację o prognozowanych na rok następny: wskaźniku cen oraz wskaźniku przeciętnego wynagrodzenia,

- wysokość przeciętnego wynagrodzenia w pierwszym kwartale roku, w którym odbywają się negocjacje,
- informację o wydatkach gospodarstw domowych w roku poprzednim,
- informację o wskaźniku udziału dochodów z pracy najemnej oraz przeciętnej liczbie osób na utrzymaniu osoby pracującej najemnie w roku poprzednim,
- informację o wysokości przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń w roku poprzednim według rodzajów działalności,
- informację o poziomie życia różnych grup społecznych,
- informację o warunkach gospodarczych państwa, z uwzględnieniem sytuacji budżetu państwa, wymogów rozwoju gospodarczego, poziomu wydajności pracy i konieczności utrzymania wysokiego poziomu zatrudnienia,
- wskaźnik prognozowanego realnego przyrostu produktu krajowego brutto.

do 15 lipca – Komisja powinna uzgodnić wysokość minimalnego wynagrodzenia na rok następny.

Jeżeli Trójstronna Komisja nie uzgodni w terminie wysokości minimalnego wynagrodzenia w roku następnym, Rada Ministrów ustala wysokość minimalnego wynagrodzenia w roku następnym wraz z terminem zmiany tej wysokości, w drodze rozporządzenia, w terminie do dnia 15 września każdego roku. Wysokość minimalnego wynagrodzenia ustalona przez Radę Ministrów nie może być niższa od wysokości minimalnego wynagrodzenia zaproponowanego Komisji.

Ustawa o pomocy społecznej (Dz.U. z 2004 r., Nr 64, poz. 593 z późn. zm.)

* do 15 kwietnia – Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego przedkłada corocznie Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych informację o wysokości minimum egzystencji ustalonego przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych.

Jeśli w danym roku kalendarzowym kwota kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej i kwota kryterium dochodowego na osobę w rodzinie będzie równa lub niższa niż minimum egzystencji, Trójstronna Komisja do Spraw Społeczno-Gospodarczych może wystąpić do Rady Ministrów z wnioskiem o zweryfikowanie kwot kryteriów dochodowych.

Kryteria dochodowe podlegają weryfikacji co 3 lata, z uwzględnieniem wyniku badań prognozy interwencji socjalnej. Badania prognozy interwencji socjalnej dokonuje Instytut Pracy i Spraw Socjalnych.

W roku, w którym przeprowadza się weryfikację, Rada Ministrów:

- * **do 15 maja** – przedstawia Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych:
  - 1) propozycję kwot kryteriów dochodowych;
  - 2) informację o realizacji świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej za okres od poprzedniej weryfikacji, obejmującą liczbę świadczeniobiorców, liczbę świadczeń i ogólną kwotę wydatków na świadczenia.

do 15 czerwca – Trójstronna Komisja do Spraw Społeczno-Gospodarczych uzgadnia kryteria dochodowe.

W przypadku gdy Trójstronna Komisja do Spraw Społeczno-Gospodarczych nie uzgodni w przewidzianym terminie kryteriów dochodowych, Rada Ministrów do dnia 15 lipca ustala, nie niższe niż w przedstawionej propozycji, kryteria dochodowe w drodze rozporządzenia.

Ustawa o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2003 r., Nr 228, poz. 2255 z późn. zm.)

- do 15 maja** – Rada Ministrów przedstawia Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych:
  - 1) propozycje wysokości kwot zasiłków rodzinnych,
  - 2) propozycje wysokości świadczeń rodzinnych,
  - 3) wyniki badań prognozy wsparcia dochodowego rodzin,
  - 4) informację o realizacji świadczeń rodzinnych za okres od poprzedniej weryfikacji, w tym liczbę osób otrzymujących świadczenia rodzinne oraz wydatki na ten cel w poszczególnych latach,
  - 5) informację o sytuacji dochodowej rodzin posiadających dzieci na utrzymaniu.

do 15 czerwca – Trójstronna Komisja do Spraw Społeczno-Gospodarczych uzgadnia wysokość kwot zasiłków rodzinnych oraz wysokość świadczeń rodzinnych.

W przypadku gdy TK nie uzgodni w przewidzianym terminie wysokości kwot zasiłków rodzinnych oraz wysokości świadczeń rodzinnych, RM do dnia 15 sierpnia ustala, na poziomie nie niższym niż wynika to z propozycji, kwoty zasiłków rodzinnych i wysokość świadczeń rodzinnych, w drodze rozporządzenia.

Ustawa o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 1998 r., Nr 162, poz. 1118 z późn. zm.)

Emerytury i renty podlegają corocznie waloryzacji od dnia 1 marca. Wskaźnik waloryzacji to średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych w poprzed-

nim roku kalendarzowym zwiększony o co najmniej 20% realnego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w poprzednim roku kalendarzowym.

- corocznie w czerwcu zwiększenie o co najmniej 20% realnego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia jest przedmiotem negocjacji Trójstronnej Komisji
- w terminie 14 dni od dnia przedstawienia przez stronę rządową informacji o prognozowanych wielkościach makroekonomicznych, w tym o wielkości wskaźnika inflacji, stanowiących podstawę do opracowania projektu ustawy budżetowej na rok następny (ww. wielkości strona przedstawia Trójstronnej Komisji corocznie do dnia 15 czerwca) Trójstronna Komisja w drodze uchwały uzgadnia wysokość zwiększenia o co najmniej 20% realnego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w poprzednim roku kalendarzowym. Wysokość zwiększenia podlega ogłoszeniu w Monitorze Polskim, w drodze komunikatu ministra właściwego ds. zabezpieczenia społecznego.

Jeżeli nie nastąpi uzgodnienie stanowiska Trójstronnej Komisji Rada Ministrów określi w terminie 21 dni od dnia zakończenia negocjacji, w drodze rozporządzenia wysokość zwiększenia wskaźnika waloryzacji.

Informacja o organizacjach wchodzących w skład TK i biorących udział w pracach

Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność” – Przewodniczący Piotr Duda

Związek został powołany w wyniku protestu robotniczego i utworzony na podstawie porozumienia z dnia 31.08.1980 r. w Gdańsku pomiędzy Międzyzakładowym Komitetem Strajkowym, a Komisją Rządową. Opiera swoje działania na gruncie etyki chrześcijańskiej i katolickiej nauki społecznej, prowadzi działalność w zakresie obrony interesów pracowniczych oraz realizacji ich potrzeb materialnych, społecznych i kulturalnych. Jest niezależny od pracodawców, organów administracji państwowej, samorządu terytorialnego oraz organizacji politycznych i innych organizacji. Celem Związku jest: obrona praw, godności i interesów pracowniczych członków Związku. Związek jest zorganizowany na zasadzie terytorialno-branżowej. NSZZ „Solidarność” posiada osobowość prawną. W związku i jego jednostkach organizacyjnych funkcjonują następujące rodzaje władz: władza stanowiąca, władza wykonawcza i władza kontrolna. Siedzibą władz ogólnokrajowych jest Gdańsk.

Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych – Przewodniczący Jan Guz

OPZZ zostało powołane w listopadzie 1984 roku przez Zgromadzenie Przedstawicieli Branżowych Związków Zawodowych. Jest ogólnokrajową organizacją międzyzwiązkową utworzoną przez ogólnokrajowe związki zawodowe i zrzeszenia związków zawodowych. OPZZ jest przedstawicielem organizacji członkowskich OPZZ, zrzeszonych w nich organizacji związkowych i członków tych organizacji, a w zakresie praw i interesów zbiorowych reprezentuje wszystkich pracowników i inne osoby, którym przysługuje prawo przynależności i wstępowania do związków zawodowych.

Celem OPZZ jest dążenie do zapewnienia godnych warunków życia i pracy w demokratycznym państwie prawa. Posiada osobowość prawną. Zrzeszone w nim organizacje związkowe zachowują pełną autonomię. OPZZ ma struktury branżowe oraz wojewódzkie i powiatowe struktury terytorialne. Organami OPZZ są: Kongres, Rada, Prezydium i Komisja Rewizyjna, które działają kolegiąlnie i są odpowiedzialne za realizację celów i zadań OPZZ zgodnie ze swymi kompetencjami. Kadencja organów trwa cztery lata. Siedzibą OPZZ jest Warszawa.

Forum Związków Zawodowych – Przewodniczący Tadeusz Chwałka

Jest to ogólnokrajowa organizacja międzyzwiązkowa utworzona przez ogólnokrajowe organizacje związkowe i zrzeszenia związków zawodowych oraz inne organizacje związkowe.

FZZ zostało zarejestrowane 31 stycznia 2002 r. w Sądzie Rejestrowym w Bydgoszcy w XIII Wydziale Gospodarczym Krajowego Rejestru Sądowego.

Posiada osobowość prawną. FZZ może tworzyć przedstawicielstwa terenowe, agendy, biura i jednostki organizacyjne. Organami statutowymi FZZ są: Kongres, Zarząd Główny, Prezydium, Krajowa Komisja Rewizyjna. Organy statutowe działają na zasadzie kolegalności i są odpowiedzialne za realizację zadań, zgodnie ze swymi statutowymi kompetencjami. Kadencja organów statutowych jest równa i trwa 4 lata. Siedzibą Forum jest Bydgoszcz.

Celami Forum są, w szczególności: obrona praw i zabezpieczenie interesów społeczno-zawodowych, socjalno-bytowych, kulturalnych oraz w zakresie ochrony zdrowia, pracy i środowiska pracowników, emerytów, rencistów i ich rodzin; kształtowanie aktywności społecznej i etyki zawodowej, ochrona godności ludzi pracy, współdziałanie z organizacjami związkowymi w kraju i za granicą na rzecz postępu społecznego, praw człowieka, swobód demokratycznych, integracja i umacnianie roli ruchu związkowego.

Związek Rzemiosła Polskiego

– Prezes Jerzy Bartnik

Jest to ogólnopolska społeczno-zawodowa i gospodarcza organizacja samorządu rzemiosła, działająca od 1933 r. – wcześniej jako Związek Izb Rzemieślniczych (1933–1972) i Centralny Związek Rzemiosła (1973–1989).

Związek Rzemiosła Polskiego zrzesza izby rzemiosła i przedsiębiorczości, a na zasadach określonych w statucie, może też zrzeszać inne organizacje. ZRP realizuje zadania konfederacji pracodawców, w rozumieniu ustawy z dnia 23 maja 1991 roku.

W strukturach Związku Rzemiosła Polskiego funkcjonuje 490 cechów, 271 spółdzielni rzemieślniczych, 27 izb rzemiosła i przedsiębiorczości (w tym 26 terytorialnych i 1 izba branżowa), działających na podstawie ustawy z dnia 22.03.1989 r. o rzemiośle i własnych statutów. Organami Związku są: Kongres Rzemiosła Polskiego, Zarząd i Komisja Rewizyjna. Kongres jest najwyższym organem ZRP, uprawnionym do podejmowania uchwał we wszystkich sprawach dotyczących rzemiosła. Kadencja organów Związku trwa 4 lata.

Podstawowym zadaniem ZRP jest zapewnienie, zrzeszonym w nim organizacjom, pomocy w realizacji zadań statutowych, rozwijanie działalności gospodarczej i społeczno-kulturalnej rzemiosła i małej przedsiębiorczości, udzielanie wszechstronnego wsparcia i ochrony prawnej, reprezentowanie interesów rzemiosła i małej przedsiębiorczości w kraju i za granicą oraz działanie na rzecz kształtowania jednolitego stanowiska we wszystkich sprawach dotyczących rzemiosła i małej przedsiębiorczości. Siedzibą Związku jest miasto stołeczne Warszawa.

Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych Lewiatan

– Prezydent Henryka Bochniarz

Jest organizacją pracodawców w rozumieniu Ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców (Dz.U. nr 55 z 1991 r. poz. 235 z późn. zm.).

PKPP Lewiatan jest dobrowolną, samorządną organizacją, niezależną w swej działalności statutowej od organów władzy publicznej oraz organizacji politycznych, społecznych i zawodowych. Podstawowym celem Konfederacji jest ochrona praw i reprezentowanie interesów zrzeszonych organizacji pracodawców wobec związków zawodowych pracowników, oraz organów władzy publicznej.

Członkami Konfederacji mogą być związki pracodawców, federacje związków pracodawców i inne zrzeszenia organizacji działające na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej oraz pracodawcy posiadający szczególną pozycję gospodarczą i znaczenie w stosunkach pracy.

Organami PKPP Lewiatan są: Zgromadzenie Ogólne, Rada Główna, Rada Konsultacyjna, Zarząd (Prezydium Zarządu), Prezydent. Siedzibą Konfederacji jest Warszawa.

Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej – Prezydent Andrzej Malinowski

Pracodawcy RP działają na podstawie Ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców (Dz.U. z 1991 r. Nr 55, poz. 235 z późn. zm.). Pracodawcy RP mają osobowość prawną.

Pracodawcy RP są dobrowolną, samorządną organizacją, niezależną w swej działalności statutowej od organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego oraz organizacji politycznych, społecznych i zawodowych. Podstawowym celem Pracodawców RP jest ochrona praw i reprezentowanie interesów zrzeszonych członków wobec organów władzy publicznej, związków zawodowych oraz innych organizacji i instytucji.

Członkostwo Pracodawców RP jest dobrowolne i nie ogranicza działalności własnej członka. Członkostwo dzieli się na: zwyczajne, wspierające i honorowe. Członkami zwyczajnymi Pracodawców RP mogą być pracodawcy i przedsiębiorcy oraz ich organizacje działające na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej. Członkami wspierającymi mogą być instytucje, osoby prawne, jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej i osoby fizyczne. Członkami honorowymi mogą być osoby fizyczne, które przyczyniły się do rozwoju ruchu pracodawców i przedsiębiorców.

Organami Pracodawców RP są: Zgromadzenie Ogólne, Prezydium, Prezydent, Komisja Rewizyjna, Komisja Etyki i Rada Konsultacyjna – jako organ doradczy Pracodawców RP. Siedzibą Pracodawców RP jest Warszawa.

Business Centre Club – Związek Pracodawców Prezes Marek Goliszewski

W grudniu 2001 roku BCC uzyskał prawa związku pracodawców na mocy ustawy z 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców. Sąd Okręgowy dla m. st. Warszawy stwierdził reprezentatywność BCC uprawniającą organizację do uczestniczenia w Komisji Trójstronnej.

BCC istnieje od 1991 roku jako organizacja przedsiębiorców (osób i firm), promująca działalność swoich członków, popierająca przedsiębiorczość i gospodarkę rynkową. Podstawowymi zadaniami BCC jest realizacja usług klubowych na rzecz

członków Klubu, reprezentowanie interesów środowiska przedsiębiorców, tworzenie lobby przedsiębiorców oraz tworzenie więzi środowiskowej i towarzyskiej.

Członkiem BCC może zostać przedsiębiorca tj. osoba fizyczna, osoba prawna oraz nie mająca osobowości prawnej spółka prawa handlowego, która prowadzi działalność gospodarczą, która zawodowo i we własnym imieniu podejmuje i wykonuje działalność gospodarczą, a także reprezentanci lub przedstawiciele przedsiębiorcy, którzy na mocy zaproszenia lub rekomendacji uzyskują akceptację Zarządu BCC.

Organami Business Centre Club są: Rada Organizatorów, Rada Główna, Komitet, Zarząd, Łoża Kanclerska.

Instytucje z głosem doradczym

Główny Urząd Statystyczny jest centralnym organem administracji rządowej właściwym w sprawach statystyki. Prezes Głównego Urzędu Statystycznego wykonuje swoje zadania przy pomocy służb statystyki publicznej. Nadzór nad Prezesem Głównego Urzędu Statystycznego sprawuje Prezes Rady Ministrów. Organizację Głównego Urzędu Statystycznego określa statut nadany, w drodze rozporządzenia, przez Prezesa Rady Ministrów.

Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów, po uzyskaniu opinii Rady Statystyki.

Narodowy Bank Polski jest bankiem centralnym Rzeczypospolitej Polskiej powołanym na podstawie ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Dz.U. Nr 140 z 1997 r. poz. 938 z późn. zm. Posiada osobowość prawną i prawo używania pieczęci z godłem państwowym.

Podstawowym celem NBP jest utrzymanie stabilnego poziomu cen, przy jednoczesnym wspieraniu polityki gospodarczej Rządu, o ile nie ogranicza to podstawowego celu NBP. Do zadań NBP należy: organizowanie rozliczeń pieniężnych, prowadzenie gospodarki rezerwami dewizowymi, prowadzenie działalności dewizowej w granicach określonych ustawami, prowadzenie bankowej obsługi budżetu państwa, regulowanie płynności banków oraz ich refinansowanie, opracowywanie sprawozdawczego bilansu płatniczego oraz bilansów należności i zobowiązań zagranicznych państwa. Organami NBP są: Prezes NBP, Rada Polityki Pieniężnej i Zarząd NBP.

Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego stanowi dwustronne forum wypracowywania wspólnego stanowiska Rządu i samorządu terytorialnego. Rozpatruje problemy związane z funkcjonowaniem samorządu terytorialnego i z polityką państwa wobec samorządu terytorialnego, a także sprawy dotyczące samorządu terytorialnego znajdujące się w zakresie działania Unii Europejskiej i organizacji międzynarodowych, do których Rzeczpospolita Polska należy. Do zadań Komisji Wspólnej należy wypracowywanie wspólnego stanowiska Rządu i samorządu terytorialnego w sprawach ważnych z punktu widzenia polityki państwa oraz zadań samorządu terytorialnego.

W skład Komisji Wspólnej wchodzi przedstawiciele strony rządowej i strony samorządowej w równej liczbie. Stronę rządową w Komisji Wspólnej stanowią: minister właściwy do spraw administracji publicznej i 11 przedstawicieli powoływanych i odwoływanych przez Prezesa Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw administracji publicznej. Stronę samorządową w Komisji Wspólnej stanowią wyznaczeni przedstawiciele ogólnopolskich organizacji jednostek samorządu terytorialnego.

Komisja Wspólna powołuje stałe zespoły problemowe. W razie potrzeby Komisja Wspólna może powołać doraźne zespoły problemowe.

Posiedzenia Komisji Wspólnej odbywają się w zależności od potrzeb, nie rzadziej jednak niż raz na 2 miesiące. Posiedzenia stałych i doraźnych zespołów problemowych odbywają się w zależności od potrzeb.

Organizacje zaproszone na wniosek strony rządowej do udziału w pracach TK z głosem doradczym

Forum Inicjatyw Pozarządowych (FIP) jest ogólnopolskim, apolitycznym ruchem obywatelskim, powstałym w 1993 roku z inicjatywy Stowarzyszenia Solidarność Francja Polska, Fundacji dla Polski, Fundacji Pomoc Społeczna SOS, Programu PHARE Dialog Społeczny, Fundacji Bez Względu Na Niepogodę/Banku Danych KLON/JAWOR, Fundacji Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych, Fundacji Akcji Demokratycznej i Stowarzyszenia „Asocjacje”. FIP stanowił odpowiedź na potrzeby rozwijającego się w Polsce (obok państwowego i gospodarczego) sektora pozarządowego, dziś liczącego ponad 30 tysięcy aktywnych organizacji. Działalność Stowarzyszenia opiera się na pracy społecznej członków. Siedzibą władz jest Warszawa. Stowarzyszenie współpracuje z krajowymi, zagranicznymi i międzynarodowymi organizacjami, o tym samym lub podobnym profilu działania. Celem Stowarzyszenia jest: promowanie udziału organizacji pozarządowych w budowie społeczeństwa obywatelskiego, wspieranie społecznej aktywności obywateli, integrowanie organizacji pozarządowych, przyczynianie się do tworzenia tożsamości środowiskowej organizacji pozarządowych, pomoc w wymianie informacji, wiedzy i doświadczeń między organizacjami, pomoc w prezentowaniu dorobku organizacji władzom państwowym, samorządowym, sektorowi gospodarczemu oraz szerokiej publiczności, promowanie współdziałania z samorządem terytorialnym, sektorem państwowym i gospodarczym oraz politykami prowadzenie lobbyingu na rzecz wspólnych celów organizacji pozarządowych, opiniowanie aktów prawnych dotyczących ważnych kwestii społecznych. Stowarzyszenie może prowadzić działalność gospodarczą przeznaczoną dla zdobywania funduszy na działalność statutową. Członkowie Stowarzyszenia dzielą się na: członków zwyczajnych, członków wspierających, członków honorowych. Władzami Stowarzyszenia są: Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia, zwane dalej „Walnym Zebraniem”, Zarząd Stowarzyszenia, zwany dalej „Zarządem”, Komisja Rewizyjna. Kadencja władz Stowarzyszenia trwa 1 rok.

Krajowa Rada Spółdzielcza jest naczelnym organem samorządu spółdzielczego i działa na podstawie ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze (Dz.U. Nr 80, poz. 210, z póź. zm.), ustawy z dnia 7 lipca 1954 r. o zmianie ustawy – Prawo spółdzielcze oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 90, poz. 419).

Celem działania Krajowej Rady jest: tworzenie warunków rozwoju organizacji spółdzielczych, upowszechnianie idei spółdzielczego gospodarowania, integrowanie organizacji spółdzielczych, wpływanie na zapewnienie przestrzegania legalności, gospodarności i rzetelności prowadzenia działalności przez organizacje spółdzielcze.

Głównymi zadaniami KRS są: reprezentowanie polskiego ruchu spółdzielczego w kraju i za granicą, współdziałanie z naczelnymi organami państwowymi w sprawach dotyczących ruchu spółdzielczego, inicjowanie i opiniowanie aktów prawnych mających istotne znaczenie dla spółdzielczości, organizowanie działalności informacyjnej, szkoleniowej, badawczej, oraz propagowanie inicjatyw związanych z rozwojem spółdzielczości, promocja rozwoju współpracy międzyspółdzielczej i szerzenie idei spółdzielczego współdziałania, współdziałanie ze związkami spółdzielczymi w realizacji zadań ustawowych oraz wykonywanie innych zadań ustawowych zleconych przez Kongres Spółdzielczości.

Organami Krajowej Rady są: Zgromadzenie Ogólne, Komisja Rewizyjna, Zarząd. Siedzibą KRS jest m.st. Warszawa.

Federacja Konsumentów jest dobrowolnym, samorządnym i trwałym stowarzyszeniem konsumentów, samodzielnie określającym swoje cele, program i struktury organizacyjne. Federacja Konsumentów działa na podstawie prawa o stowarzyszeniach i wpisu do rejestru stowarzyszeń i związków Urzędu Miasta Stołecznego Warszawy pod nr 1052 w dniu 7 lipca 1981 r. Jest stowarzyszeniem zarejestrowanym i ma osobowość prawną. Siedzibą władz jest Warszawa. Obejmuje swoim zasięgiem całe terytorium Polski poprzez sieć 48 klubów terenowych, które wykonują pracę poradni konsumenckich oraz zrzeszają wolontariuszy chcących z nami współpracować.

Celem działania Federacji jest tworzenie systemu ochrony interesów konsumentów indywidualnych zmierzającego do zapewnienia należnych im praw oraz oddziaływanie na politykę konsumencką państwa.

Federacja może być członkiem krajowych i międzynarodowych stowarzyszeń o tym samym lub podobnym charakterze działania.

Współpracuje z Parlamentem, organami administracji państwowej i samorządowej, uczelniami oraz innymi instytucjami działającymi w zakresie ochrony konsumentów, a także pokrewnymi stowarzyszeniami i organizacjami krajowymi i zagranicznymi.

Konsultuje i opiniuje wszelkie projekty rozwiązań wynikające z polityki konsumenckiej państwa, a także inicjuje nowe rozwiązania prawne z uwzględnieniem wymogów Unii Europejskiej.

Władzami Federacji są: Krajowy Zjazd Delegatów; Zarząd Federacji zwany Radą Krajową; Główna Komisja Rewizyjna; Sąd Koleżeński. Kadencja władz Federacji trwa 4 lata. Najwyższą władzą Federacji jest Krajowy Zjazd Delegatów zwołany przez Radę Krajową.

Ogólnopolskie Porozumienie Organizacji Bezrobotnych powstało we wrześniu 1999 r., na Zjeździe Organizacji Bezrobotnych w Darłowie. Siedzibą władz jest Łódź. Opiera swoją działalność na pracy społecznej członków. Celem jest obrona interesów bezrobotnych i pracujących oraz dążenie do zmniejszenia bezrobocia i łagodzenia jego skutków.

Ogólnopolskie Porozumienie Organizacji Bezrobotnych może prowadzić działalność gospodarczą, na ogólnych zasadach określonych w odrębnych przepisach. Członkami mogą być osoby prawne.

Władzami naczelnymi są: Kongres, Rada Krajowa i Komisja Rewizyjna. Kadencja Rady Krajowej i Komisji Rewizyjnej trwa 4 lata.

Informacje zostały opracowane na podstawie statutów oraz stron internetowych organizacji

Dz.U.01.79.854

2002.01.01	zm.	Dz.U.01.128.1405	art. 4
2002.01.24	zm.	Dz.U.01.100.1080	art. 21
2003.01.01	zm.	Dz.U.02.135.1146	art. 3
	zm.	Dz.U.02.240.2052	art. 81
2003.04.15	zm. wyn.z	Dz.U.03.63.590	ogólne
2003.07.01	zm.	Dz.U.02.135.1146	art. 3
2004.01.01	zm.	Dz.U.03.213.2081	art. 5
2004.11.23	zm.	Dz.U.04.240.2407	art. 3
2008.05.26	zm. wyn.z	Dz.U.08.90.562	ogólne

USTAWA

z dnia 23 maja 1991 r.

o związkach zawodowych (tekst jednolity)

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. 1. Związek zawodowy jest dobrowolną i samorządną organizacją ludzi pracy, powołaną do reprezentowania i obrony ich praw, interesów zawodowych i socjalnych.

2. Związek zawodowy jest niezależny w swojej działalności statutowej od pracodawców, administracji państwowej i samorządu terytorialnego oraz od innych organizacji.

3. Organy państwowe, samorządu terytorialnego i pracodawcy obowiązani są traktować jednakowo wszystkie związki zawodowe.

Art. 2. 1. Prawo tworzenia i wstępowania do związków zawodowych mają pracownicy bez względu na podstawę stosunku pracy, członkowie rolniczych spółdzielni produkcyjnych oraz osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej, jeżeli nie są pracodawcami.

2. Osobom wykonującym pracę nakładczą przysługuje prawo wstępowania do związków zawodowych działających w zakładzie pracy, z którym nawiązały umowę o pracę nakładczą.

3. Przejście na emeryturę lub rentę nie pozbawia osób, o których mowa w ust. 1 i 2, prawa przynależności i wstępowania do związków zawodowych.

4. Osoby bezrobotne w rozumieniu przepisów o zatrudnieniu zachowują prawo przynależności do związków zawodowych, a jeśli nie są członkami związków zawodowych, mają prawo wstępowania do związków zawodowych w przypadkach i na warunkach określonych statutami związków.

5. Prawo tworzenia i wstępowania do związków zawodowych w zakładach pracy przysługuje również osobom skierowanym do tych zakładów w celu odbycia służby zastępczej.

6. Do praw związkowych funkcjonariuszy Policji, Straży Granicznej i Służby Więziennej oraz strażaków Państwowej Straży Pożarnej, a także pracowników Najwyższej Izby Kontroli stosuje się odpowiednio przepisy niniejszej ustawy, z uwzględnieniem ograniczeń wynikających z odrębnych ustaw.

7. Przepisy ustawy dotyczące pracowników stosuje się odpowiednio również do innych osób, o których mowa w ust. 1-6.

Art. 3. Nikt nie może ponosić ujemnych następstw z powodu przynależności do związku zawodowego lub pozostawania poza nim albo wykonywania funkcji związkowej. W szczególności nie może to być warunkiem nawiązania stosunku pracy i pozostawania w zatrudnieniu oraz awansowania pracownika.

Art. 4. Związki zawodowe reprezentują pracowników i inne osoby, o których mowa w art. 2, a także bronią ich godności, praw oraz interesów materialnych i moralnych, zarówno zbiorowych, jak i indywidualnych.

Art. 5. Związki zawodowe mają prawo reprezentowania interesów pracowniczych na forum międzynarodowym.

Art. 6. Związki zawodowe współuczestniczą w tworzeniu korzystnych warunków pracy, bytu i wypoczynku.

Art. 7. 1. W zakresie praw i interesów zbiorowych związki zawodowe reprezentują wszystkich pracowników, niezależnie od ich przynależności związkowej.

2. W sprawach indywidualnych stosunków pracy związki zawodowe reprezentują prawa i interesy swoich członków. Na wniosek pracownika niezrzeszonego związek zawodowy może podjąć się obrony jego praw i interesów wobec pracodawcy.

Art. 8. Na zasadach przewidzianych w niniejszej ustawie oraz w ustawach odrębnych związki zawodowe kontrolują przestrzeganie przepisów dotyczących interesów pracowników, emerytów, rencistów, bezrobotnych i ich rodzin.

Art. 9. Statuty oraz uchwały związkowe określają swobodnie struktury organizacyjne związków zawodowych. Zobowiązania majątkowe mogą podejmować wyłącznie statutowe organy struktur związkowych posiadających osobowość prawną.

Art. 10. Zasady członkostwa w związku zawodowym oraz sprawowania funkcji związkowych ustalają statuty i uchwały statutowych organów związkowych.

Art. 11. 1. Związki zawodowe mają prawo tworzyć ogólnokrajowe zrzeszenia (federacje) związków zawodowych.

2. Ogólnokrajowe związki zawodowe i zrzeszenia związków zawodowych mogą tworzyć ogólnokrajowe organizacje międzyzwiązkowe (konfederacje).

3. Organizacje związkowe, w tym federacje i konfederacje, mają prawo tworzenia i wstępowania do międzynarodowych organizacji pracowników.

Rozdział 2

Tworzenie związków zawodowych

Art. 12. 1. Związek zawodowy powstaje z mocy uchwały o jego utworzeniu, podjętej przez co najmniej 10 osób uprawnionych do tworzenia związków zawodowych.

2. Osoby, które podjęły uchwałę o utworzeniu związku zawodowego, uchwalają statut i wybierają komitet założycielski w liczbie od 3 do 7 osób.

Art. 13. Statut związku zawodowego określa w szczególności:

- 1) nazwę związku,
- 2) siedzibę związku,
- 3) terytorialny i podmiotowy zakres działania,
- 4) cele i zadania związku oraz sposoby i formy ich realizacji,
- 5) zasady nabywania i utraty członkostwa,
- 6) prawa i obowiązki członków,
- 7) strukturę organizacyjną związku ze wskazaniem, które z jednostek organizacyjnych związku mają osobowość prawną,
- 8) sposób reprezentowania związku oraz osoby upoważnione do zaciągania zobowiązań majątkowych w imieniu związku,
- 9) organy związku, tryb ich wyboru i odwołania, zakres ich kompetencji oraz okres kadencji,
- 10) źródła finansowania działalności związku oraz sposób ustanawiania składek członkowskich,
- 11) zasady uchwalania i zmian statutu,
- 12) sposób rozwiązania związku i likwidacji jego majątku.

Art. 14. 1. Związek zawodowy podlega obowiązkowi rejestracji w Krajowym Rejestrze Sądowym, zwanym dalej „rejestrem”.

2. Jeżeli komitet założycielski nie złoży w terminie 30 dni od dnia założenia związku wniosku o rejestrację, uchwała o utworzeniu związku traci moc.

3. Postępowanie w sprawach rejestracji jest wolne od opłat sądowych.

Art. 15. 1. Związek zawodowy oraz jego jednostki organizacyjne wskazane w statucie nabywają osobowość prawną z dniem zarejestrowania.

2. (skreślony).

Art. 16. 1. Związek zawodowy zawiadamia niezwłocznie właściwy sąd o zmianie statutu. Zmiana wchodzi w życie z upływem 14 dni od dnia zawiadomienia, jeżeli sąd nie zgłosił wcześniej zastrzeżeń co do jej zgodności z prawem.

2. W razie zgłoszenia zastrzeżeń, o których mowa w ust. 1, sąd zawiadamia o nich związek zawodowy i wyznacza rozprawę dla ich rozpatrzenia w terminie 30 dni od dnia zawiadomienia przez związek o zmianie statutu.

3. Art. 18 ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio.

Art. 17. 1. Sąd skreśla związek zawodowy z rejestru, gdy:

- 1) wskazany w statucie organ podjął uchwałę o rozwiązaniu związku,
- 2) zakład pracy, w którym dotychczas działał związek zawodowy, został wykreślony z właściwego rejestru z powodu likwidacji lub upadłości tego zakładu albo jego przekształcenia organizacyjno-prawnego, uniemożliwiającego kontynuowanie działalności tego związku,
- 3) liczba członków związku utrzymuje się poniżej 10 przez okres dłuższy niż 3 miesiące.

2. Okoliczności wskazane w ust. 1 sąd stwierdza z urzędu lub na wniosek związku zawodowego.

3. (skreślony).

Art. 18. 1. Sprawy dotyczące rejestracji związków zawodowych są rozpatrywane w trybie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu nieprocesowym.

2. Sprawy, o których mowa w ust. 1, sąd rozpatruje w terminie 14 dni od dnia złożenia wniosku.

3. (skreślony).

4. (skreślony).

Rozdział 3

Uprawnienia związków zawodowych

Art. 19. 1. Organizacja związkowa, reprezentatywna w rozumieniu ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego (Dz.U. Nr 100, poz. 1080), zwanej

dalej „ustawą o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych”, ma prawo opiniowania założeń i projektów aktów prawnych w zakresie objętym zadaniami związków zawodowych. Nie dotyczy to założeń projektu budżetu państwa oraz projektu ustawy budżetowej, których opiniowanie regulują odrębne przepisy.

2. Organy władzy i administracji rządowej oraz organy samorządu terytorialnego kierują założenia albo projekty aktów prawnych, o których mowa w ust. 1, do odpowiednich władz statutowych związku, określając termin przedstawienia opinii nie krótszy jednak niż 30 dni. Termin ten może zostać skrócony do 21 dni ze względu na ważny interes publiczny. Skrócenie terminu wymaga szczególnego uzasadnienia. Bieg terminu na przedstawienie opinii liczy się od dnia następującego po dniu doręczenia założeń albo projektu wraz z pismem określającym termin przedstawienia opinii. Nieprzedstawienie opinii w wyznaczonym terminie uważa się za rezygnację z prawa jej wyrażenia.

2¹. Założenia albo projekty aktów prawnych, o których mowa w ust. 1, organy władzy i administracji rządowej oraz organy samorządu terytorialnego przekazują również na odpowiedni adres elektroniczny wskazany przez właściwy organ statutowy związku, nie później niż w dniu ich doręczenia na piśmie.

3. W razie odrzucenia w całości lub w części stanowiska związku, właściwy organ administracji rządowej lub samorządu terytorialnego informuje o tym związek na piśmie, podając uzasadnienie swojego stanowiska. W razie rozbieżności stanowisk związek może przedstawić swoją opinię na posiedzeniu właściwej komisji sejmowej, senackiej lub samorządu terytorialnego.

4. Związkom zawodowym przysługuje prawo wyrażania publicznie opinii na temat założeń lub projektów, o których mowa w ust. 1, w środkach masowego przekazu, w tym także w radio i telewizji.

Art. 19¹. 1. Organizacja związkowa, reprezentatywna w rozumieniu ustawy o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych, ma prawo opiniowania dokumentów konsultacyjnych Unii Europejskiej, w szczególności białych ksiąg, zielonych ksiąg i komunikatów, oraz projektów aktów prawnych Unii Europejskiej w zakresie zadań objętych zadaniami związków zawodowych.

2. Organy władzy i administracji państwowej kierują dokumenty konsultacyjne Unii Europejskiej oraz projekty aktów prawnych, o których mowa w ust. 1, do odpowiednich władz statutowych związku, określając termin przedstawienia opinii.

3. Dokumenty konsultacyjne Unii Europejskiej oraz projekty aktów prawnych, o których mowa w ust. 1, organy władzy i administracji państwowej przekazują na odpowiedni adres elektroniczny, wskazany przez właściwy organ statutowy związku.

Art. 20. 1. Organizacja związkowa, reprezentatywna w rozumieniu ustawy o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych, ma prawo występowania z wnioskami o wydanie lub zmianę ustawy albo innego aktu prawnego w zakresie spraw objętych zadaniami związku zawodowego. Wnioski dotyczące ustaw związek kieruje do posłów lub organów mających prawo inicjatywy ustawodawczej. W przypadku aktów prawnych niższego rzędu wnioski kieruje się do organów uprawnionych do ich wydania.

2. Organ państwowy, do którego został skierowany wniosek, obowiązany jest w terminie 30 dni przedstawić związkowi zawodowemu swoje stanowisko, a w razie negatywnego stanowiska – także jego uzasadnienie.

Art. 21. 1. Na zasadach ustalonych odrębnymi przepisami związkowi zawodowemu przysługuje prawo prowadzenia rokowań zbiorowych oraz zawierania układów zbiorowych pracy, a także innych porozumień przewidzianych przepisami prawa pracy.

2. W gałęziach pracy nieobjętych układami zbiorowymi regulacja warunków pracy i płacy wymaga konsultacji ze związkami zawodowymi.

Art. 22. (uchylony).

Art. 23. 1. Związki zawodowe sprawują kontrolę nad przestrzeganiem prawa pracy oraz uczestniczą, na zasadach określonych odrębnymi przepisami, w nadzorze nad przestrzeganiem przepisów oraz zasad bezpieczeństwa i higieny pracy.

2. Jeżeli w sprawach, o których mowa w ust. 1, zdaniem związku zawodowego postępowanie organu administracji państwowej i samorządu terytorialnego lub pracodawcy jest niezgodne z prawem lub narusza zasady sprawiedliwości, związek może wystąpić do właściwego organu z żądaniem spowodowania usunięcia we właściwym trybie stwierdzonej nieprawidłowości.

Art. 24. 1. Dochód z działalności gospodarczej prowadzonej przez związki zawodowe służy realizacji ich zadań statutowych i nie może być przeznaczony do podziału pomiędzy ich członków.

2. Związki zawodowe korzystają ze zwolnień podatkowych przewidzianych dla stowarzyszeń.

Art. 25. 1. Pracownikowi powołanemu do pełnienia z wyboru funkcji związkowej poza zakładem pracy, jeżeli z wyboru wynika obowiązek wykonywania tej funkcji w charakterze pracownika, przysługuje – na wniosek organizacji związkowej – prawo do urlopu bezpłatnego.

1¹. Pracownikowi, który po urlopie bezpłatnym stawi się do pracy w terminie przewidzianym w art. 74 Kodeksu pracy, okres urlopu bezpłatnego wlicza się do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze.

1². Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, tryb udzielania urlopu bezpłatnego oraz zakres uprawnień przysługujących pracownikowi korzystającemu z tego urlopu.

2. Pracownik ma prawo do zwolnienia od pracy zawodowej z zachowaniem prawa do wynagrodzenia na czas niezbędny do wykonania doraźnej czynności wynikającej z jego funkcji związkowej poza zakładem pracy, jeżeli czynność ta nie może być wykonana w czasie wolnym od pracy.

Art. 25¹. 1. Uprawnienia zakładowej organizacji związkowej przysługują organizacji zrzeszającej co najmniej 10 członków będących:

- 1) pracownikami lub osobami wykonującymi pracę na podstawie umowy o pracę nakładczą u pracodawcy objętego działaniem tej organizacji albo
- 2) funkcjonariuszami, o których mowa w art. 2 ust. 6, pełniącymi służbę w jednostce objętej działaniem tej organizacji.

2. Organizacja, o której mowa w ust. 1, przedstawia co kwartał – według stanu na ostatni dzień kwartału – w terminie do 10 dnia miesiąca następującego po tym kwartale, pracodawcy albo dowódcy jednostki, o której mowa w ust. 1 pkt 2, informację o łącznej liczbie członków tej organizacji, w tym o liczbie członków, o których mowa w ust. 1.

Rozdział 4

Zakładowa organizacja związkowa

Art. 26. Do zakresu działania zakładowej organizacji związkowej należy w szczególności:

- 1) zajmowanie stanowiska w indywidualnych sprawach pracowniczych w zakresie unormowanym w przepisach prawa pracy,
- 2) zajmowanie stanowiska wobec pracodawcy i organu samorządu załogi w sprawach dotyczących zbiorowych interesów i praw pracowników,
- 3) sprawowanie kontroli nad przestrzeganiem w zakładzie pracy przepisów prawa pracy, a w szczególności przepisów oraz zasad bezpieczeństwa i higieny pracy,
- 4) kierowanie działalnością społecznej inspekcji pracy i współdziałanie z państwową inspekcją pracy,
- 5) zajmowanie się warunkami życia emerytów i rencistów.

Art. 26¹. 1. W razie przejścia zakładu pracy lub jego części na nowego pracodawcę, dotychczasowy i nowy pracodawca są obowiązani do poinformowania na piśmie działających u każdego z nich zakładowych organizacji związkowych o przewidywanym terminie tego przejścia, jego przyczynach, prawnych, ekonomicznych oraz socjalnych skutkach dla swoich pracowników, a także zamierzonych działaniach dotyczących warunków zatrudnienia tych pracowników, w szczególności warunków pracy, płacy i przekwalifikowania.

2. Informacje, o których mowa w ust. 1, dotychczasowy i nowy pracodawca są obowiązani przekazać co najmniej na 30 dni przed przewidywanym terminem przejścia zakładu pracy lub jego części.

3. Jeżeli dotychczasowy lub nowy pracodawca zamierza podjąć działania dotyczące warunków zatrudnienia pracowników, jest obowiązany do podjęcia negocjacji z zakładowymi organizacjami związkowymi w celu zawarcia porozumienia w tym zakresie, w terminie nie dłuższym niż 30 dni od dnia przekazania informacji o tych działaniach.

4. W razie niezawarcia porozumienia w terminie, o którym mowa w ust. 3, z powodu niemożności uzgodnienia przez strony jego treści, pracodawca samo-

dzielnie podejmuje działania w sprawach dotyczących warunków zatrudnienia pracowników, uwzględniając ustalenia dokonane z zakładowymi organizacjami związkowymi w toku negocjacji nad zawarciem porozumienia.

5. Przepisy ust. 3 i 4 nie mają zastosowania, gdy tryb dokonania działań dotyczących warunków zatrudnienia pracowników, jakie zamierza podjąć pracodawca, określają odrębne przepisy.

Art. 27. 1. Ustalanie zasad wykorzystania zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, w tym podział środków z tego funduszu na poszczególne cele i rodzaje działalności, ustala pracodawca w regulaminie uzgodnionym z zakładową organizacją związkową.

2. Przyznawanie pracownikom świadczeń z funduszu, o którym mowa w ust. 1, dokonywane jest w uzgodnieniu z zakładową organizacją związkową.

3. Regulaminy nagród i premiowania są ustalane i zmieniane w uzgodnieniu z zakładową organizacją związkową; dotyczy to również zasad podziału środków na wynagrodzenia dla pracowników zatrudnionych w państwowej jednostce sfery budżetowej.

4. (skreślony).

Art. 28. Pracodawca jest obowiązany udzielić na żądanie związku zawodowego informacji niezbędnych do prowadzenia działalności związkowej, w szczególności informacji dotyczących warunków pracy i zasad wynagradzania.

Art. 29. 1. W razie uzasadnionego podejrzenia, że w zakładzie pracy występuje zagrożenie dla życia lub zdrowia pracowników, zakładowa organizacja związkowa może wystąpić do pracodawcy z wnioskiem o przeprowadzenie odpowiednich badań, zawiadamiając o tym równocześnie właściwego okręgowego inspektora pracy. Pracodawca jest obowiązany w terminie 14 dni od dnia otrzymania wniosku zawiadomić zakładową organizację związkową o swoim stanowisku. W razie przeprowadzenia badań, pracodawca udostępnia ich wyniki zakładowej organizacji związkowej wraz z informacją o sposobie i terminie usunięcia stwierdzonego zagrożenia.

2. Zawiadomienie zakładowej organizacji związkowej o odrzuceniu wniosku, o którym mowa w ust. 1, lub niezajęcie przez pracodawcę stanowiska wobec tego wniosku w terminie 14 dni od dnia jego złożenia upoważnia zakładową organizację związkową do przeprowadzenia niezbędnych badań na koszt pracodawcy. O zamiarze podjęcia badań, ich zakresie oraz przewidywanych kosztach zakładowa organizacja związkowa zawiadamia pracodawcę na piśmie z co najmniej 14-dniowym wyprzedzeniem.

3. Pracodawca może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zawiadomienia, o którym mowa w ust. 2, zwrócić się do właściwego okręgowego inspektora pracy o ustalenie celowości zamierzonych badań lub ich niezbędnego zakresu. Przeprowadzenie badań wbrew stanowisku inspektora pracy zwalnia pracodawcę z obowiązku pokrycia kosztów tych badań.

Art. 30. 1. W zakładzie pracy, w którym działa więcej niż jedna organizacja związkowa, każda z nich broni praw i reprezentuje interesy swych członków.

2. Pracownik niezrzeszony w związku zawodowym ma prawo do obrony swoich praw na zasadach dotyczących pracowników będących członkami związku, jeżeli wybrana przez niego zakładowa organizacja związkowa wyrazi zgodę na obronę jego praw pracowniczych.

2¹. W indywidualnych sprawach ze stosunku pracy, w których przepisy prawa pracy zobowiązują pracodawcę do współdziałania z zakładową organizacją związkową, pracodawca jest obowiązany zwrócić się do tej organizacji o informację o pracownikach korzystających z jej obrony, zgodnie z przepisami ust. 1 i 2. Nieudzielenie tej informacji w ciągu 5 dni zwalnia pracodawcę od obowiązku współdziałania z zakładową organizacją związkową w sprawach dotyczących tych pracowników.

3. W sprawach dotyczących zbiorowych praw i interesów pracowników organizacje związkowe mogą tworzyć wspólną reprezentację związkową.

4. W sprawach wymagających zawarcia porozumienia lub uzgodnienia stanowiska z organizacjami związkowymi, organizacje te przedstawiają wspólnie uzgodnione stanowisko. Sposób ustalania i przedstawiania tego stanowiska przez każdorazowo wyłanianą do tych spraw wspólną reprezentację związkową określa porozumienie zawarte przez organizacje związkowe.

5. Jeżeli w sprawie ustalenia regulaminu wynagradzania, regulaminów nagród i premiowania, regulaminu zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, planu urlopów lub regulaminu pracy, a także okresów rozliczeniowych, o których mowa w art. 129 § 2 i art. 135 § 2 i 3 Kodeksu pracy, oraz wykazu prac, o którym mowa w art. 151⁷ § 4 Kodeksu pracy, organizacje związkowe albo organizacje związkowe reprezentatywne w rozumieniu art. 241^{25a} Kodeksu pracy nie przedstawiają wspólnie uzgodnionego stanowiska w terminie 30 dni, decyzje w tych sprawach podejmuje pracodawca, po rozpatrzeniu odrębnych stanowisk organizacji związkowych.

6. (skreślony).

Art. 31. 1. Prawo do zwolnienia z obowiązku świadczenia pracy na okres kadencji w zarządzie zakładowej organizacji związkowej przysługuje:

- 1) częściowo jednemu pracownikowi w miesięcznym wymiarze godzin równym liczbie członków zatrudnionych w zakładzie pracy, gdy ich liczba jest mniejsza od 150,
- 2) jednemu pracownikowi, gdy związek liczy od 150 do 500 członków zatrudnionych w zakładzie pracy,
- 3) dwóm pracownikom, gdy związek liczy od 501 do 1000 członków zatrudnionych w zakładzie pracy,
- 4) trzem pracownikom, gdy związek liczy od 1001 do 2000 członków zatrudnionych w zakładzie pracy,
- 5) kolejnemu pracownikowi za każdy rozpoczęty nowy tysiąc, gdy zakładowa organizacja związkowa liczy ponad 2000 członków zatrudnionych w zakładzie pracy,
- 6) w niepełnym wymiarze godzin i wtedy może ono być udzielane większej liczbie pracowników, zgodnie z zasadami zawartymi w punktach poprzedzających.

2. W zależności od wniosku zarządu zakładowej organizacji związkowej zwolnienia od pracy, o których mowa w ust. 1, udzielane są z zachowaniem prawa do

wynagrodzenia lub bezpłatnie. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, tryb udzielania zwolnień od pracy oraz zakres uprawnień przysługujących pracownikowi w czasie tych zwolnień.

3. Pracownik ma prawo do zwolnienia od pracy zawodowej z zachowaniem prawa do wynagrodzenia na czas niezbędny do wykonania doraźnej czynności wynikającej z jego funkcji związkowej, jeżeli czynność ta nie może być wykonana w czasie wolnym od pracy.

Art. 32. 1. Pracodawca bez zgody zarządu zakładowej organizacji związkowej nie może:

- 1) wypowiedzieć ani rozwiązać stosunku pracy z imiennie wskazanym uchwałą zarządu jego członkiem lub z innym pracownikiem będącym członkiem danej zakładowej organizacji związkowej, upoważnionym do reprezentowania tej organizacji wobec pracodawcy albo organu lub osoby dokonującej za pracodawcę czynności w sprawach z zakresu prawa pracy,
- 2) zmienić jednostronnie warunków pracy lub płacy na niekorzyść pracownika, o którym mowa w pkt 1

– z wyjątkiem gdy dopuszczają to odrębne przepisy.

2. Ochrona, o której mowa w ust. 1, przysługuje przez okres określony uchwałą zarządu, a po jego upływie – dodatkowo przez czas odpowiadający połowie okresu określonego uchwałą, nie dłużej jednak niż rok po jego upływie.

3. Zarząd zakładowej organizacji związkowej, reprezentatywnej w rozumieniu art. 241^{25a} Kodeksu pracy, wskazuje pracodawcy pracowników podlegających ochronie przewidzianej w ust. 1, w liczbie nie większej niż liczba osób stanowiących kadrę kierowniczą w zakładzie pracy albo liczba pracowników ustalona zgodnie z ust. 4.

4. Zarząd zakładowej organizacji związkowej, o której mowa w ust. 3, zrzeczającej do 20 członków ma prawo wskazać pracodawcy 2 pracowników podlegających ochronie przewidzianej w ust. 1, a w przypadku organizacji zrzeczającej więcej niż 20 członków będących pracownikami ma prawo wskazać, jako podlegających tej ochronie, 2 pracowników oraz dodatkowo:

- 1) po jednym pracowniku na każde rozpoczęte 10 członków tej organizacji będących pracownikami, w przedziale od 21 do 50 tych członków,
- 2) po jednym pracowniku na każde rozpoczęte 20 członków tej organizacji będących pracownikami, w przedziale od 51 do 150 tych członków,
- 3) po jednym pracowniku na każde rozpoczęte 30 członków tej organizacji będących pracownikami, w przedziale od 151 do 300 tych członków,
- 4) po jednym pracowniku na każde rozpoczęte 40 członków tej organizacji będących pracownikami, w przedziale od 301 do 500 tych członków,
- 5) po jednym pracowniku na każde rozpoczęte 50 członków tej organizacji będących pracownikami, w przedziale powyżej 500 tych członków.

5. Osobami stanowiącymi kadrę kierowniczą w zakładzie pracy, o których mowa w ust. 3, są kierujący jednoosobowo zakładem pracy i ich zastępcy albo wchodzący w skład kolegiального organu zarządzającego zakładem pracy, a także inne osoby wyznaczone do dokonywania za pracodawcę czynności w sprawach z zakresu prawa pracy.

6. Ochrona przewidziana w ust. 1, w zakładowej organizacji związkowej innej niż wymieniona w ust. 3 i 4, przysługuje jednemu pracownikowi imiennie wskazanemu uchwałą zarządu tej organizacji.

7. Ochrona przewidziana w ust. 1 przysługuje, przez okres 6 miesięcy od dnia utworzenia komitetu założycielskiego zakładowej organizacji związkowej, nie więcej niż trzem pracownikom imiennie wskazanym uchwałą komitetu założycielskiego.

8. W przypadku gdy właściwy organ nie dokona wskazania, o którym mowa w ust. 3, 4, 6 albo 7, ochrona przewidziana w ust. 1 przysługuje – w okresie do dokonania wskazania – odpowiednio przewodniczącemu zakładowej organizacji związkowej bądź przewodniczącemu komitetu założycielskiego.

9. Ochrona przewidziana w ust. 1 przysługuje pracownikowi pełniącemu z wyboru funkcję związkową poza zakładową organizacją związkową, korzystającemu u pracodawcy z urlopu bezpłatnego lub ze zwolnienia z obowiązku świadczenia pracy. Ochrona przysługuje w okresie tego urlopu lub zwolnienia oraz przez rok po upływie tego okresu. Zgodę, o której mowa w ust. 1, wyraża właściwy statutowo organ organizacji związkowej, w której pracownik pełni albo pełnił tę funkcję.

10. Minister właściwy do spraw pracy określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady i tryb:

- 1) powiadamiania przez pracodawcę zarządu zakładowej organizacji związkowej o liczbie osób stanowiących kadrę kierowniczą w zakładzie pracy, o której mowa w ust. 5,
- 2) wskazywania przez zarząd oraz komitet założycielski zakładowej organizacji związkowej pracowników podlegających ochronie przewidzianej w ust. 1, a także dokonywania zmian w takim wskazaniu.

Art. 33. 1. Pracodawca, na warunkach określonych w umowie, jest obowiązany udostępnić zakładowej organizacji związkowej pomieszczenia i urządzenia techniczne niezbędne do wykonywania działalności związkowej w zakładzie pracy.

2. Zakładowej organizacji związkowej oraz pracodawcy przysługuje prawo wystąpienia do sądu pracy z roszczeniem wynikającym z niewykonania lub nienależytego wykonania umowy, o której mowa w ust. 1.

3. Jeżeli warunki udostępniania organizacji związkowej pomieszczeń i urządzeń technicznych określają postanowienia układu zbiorowego pracy, prawo wystąpienia z roszczeniem, o którym mowa w ust. 2, przysługuje pracodawcy lub każdej z organizacji związkowych, której postanowienia te dotyczą.

4. Do postępowania w sprawach, o których mowa w ust. 2 i 3, stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu z zakresu prawa pracy.

Art. 33¹. 1. Pracodawca, na pisemny wniosek zakładowej organizacji związkowej i za pisemną zgodą pracownika, jest obowiązany pobierać z wynagrodzenia pracownika składkę związkową w zadeklarowanej przez niego wysokości.

2. Pracodawca jest obowiązany niezwłocznie przekazywać kwoty pobranych składek związkowych na rachunek bankowy wskazany przez zakładową organizację związkową.

Art. 34. 1. Przepisy art. 25¹-33¹ stosuje się do międzyzakładowej organizacji związkowej obejmującej swoim działaniem pracodawcę, z zastrzeżeniem ust. 2 oraz art. 34¹ i 34².

2. Przy ustalaniu liczby członków, o której mowa w art. 25¹ ust. 1, oraz prawa do zwolnienia z obowiązku świadczenia pracy, o którym mowa w art. 31 ust. 1, uwzględnia się liczbę członków międzyzakładowej organizacji związkowej zatrudnionych u wszystkich pracodawców objętych działaniem tej organizacji.

Art. 34¹. 1. Pracodawcy objęci działaniem międzyzakładowej organizacji związkowej ponoszą koszty, w tym koszty wynagrodzeń i składek na ubezpieczenia społeczne, związane z zatrudnianiem pracownika zwolnionego:

- 1) z obowiązku świadczenia pracy na okres kadencji w zarządzie międzyzakładowej organizacji związkowej – na podstawie art. 31 ust. 1 w związku z art. 34 ust. 2,
- 2) od pracy zawodowej z zachowaniem prawa do wynagrodzenia – na podstawie art. 31 ust. 3,

odpowiednio do udziału liczby członków tej organizacji zatrudnionych u danego pracodawcy w łącznej liczbie członków tej organizacji zatrudnionych u wszystkich pracodawców objętych działaniem tej organizacji – w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy.

2. Zarząd międzyzakładowej organizacji związkowej przedstawia pracodawcy, który zwolni pracownika lub pracowników z obowiązku świadczenia pracy lub od pracy zawodowej z zachowaniem prawa do wynagrodzenia, informacje o liczbie członków tej organizacji zatrudnionych u wszystkich pracodawców objętych działaniem tej organizacji oraz u każdego z tych pracodawców – w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy, według stanu na ostatni dzień miesiąca.

3. Zarząd międzyzakładowej organizacji związkowej przedstawia informacje, o których mowa w ust. 2, w terminie do 10 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiło zwolnienie pracownika lub pracowników z obowiązku świadczenia pracy lub od pracy zawodowej z zachowaniem prawa do wynagrodzenia.

4. Sposób i tryb ponoszenia kosztów, o których mowa w ust. 1, określa każdy pracodawca, który zwolni pracownika lub pracowników z obowiązku świadczenia pracy lub od pracy zawodowej z zachowaniem prawa do wynagrodzenia, w zakresie dotyczącym kosztów związanych z zatrudnianiem tego pracownika lub tych pracowników.

Art. 34². 1. Zarząd międzyzakładowej organizacji związkowej, która w co najmniej jednym zakładzie pracy objętym jej działaniem zrzesza pracowników w liczbie wymaganej do uzyskania statusu organizacji reprezentatywnej w rozumieniu art. 241^{25a} Kodeksu pracy, może wskazać pracowników podlegających ochronie przewidzianej w art. 32 ust. 1:

- 1) w liczbie ustalonej zgodnie z art. 32 ust. 3 albo 4 lub
- 2) w liczbie ustalonej zgodnie z art. 32 ust. 3 albo 4 w jednym zakładzie pracy wskazanym przez tę organizację spośród zakładów pracy objętych jej działaniem, w którym ta organizacja zrzesza pracowników w liczbie wymaganej do uzyskania statusu organizacji reprezentatywnej w rozumieniu art. 241^{25a} Kodeksu pracy, powiększonej o liczbę pozostałych zakładów pracy objętych działaniem tej organizacji, w których jest zatrudnionych co najmniej 10 pracowników będących jej członkami.

2. W przypadku gdy międzyzakładowa organizacja związkowa w żadnym zakładzie pracy z objętych jej działaniem nie zrzesza liczby pracowników wymaganej do uzyskania statusu organizacji reprezentatywnej w rozumieniu art. 241^{25a} Kodeksu pracy, liczba pracowników podlegających ochronie przewidzianej w art. 32 ust. 1 nie może być większa od liczby zakładów pracy objętych działaniem tej organizacji, które zatrudniają co najmniej 10 pracowników będących jej członkami.

Rozdział 5

Odpowiedzialność za naruszenie przepisów ustawy

Art. 35. 1. Kto w związku z zajmowanym stanowiskiem lub pełnioną funkcją:

- 1) przeszkadza w utworzeniu zgodnie z prawem organizacji związkowej,
  - 2) utrudnia wykonywanie działalności związkowej prowadzonej zgodnie z przepisami ustawy,
  - 3) dyskryminuje pracownika z powodu przynależności do związku zawodowego, pozostawania poza związkiem zawodowym lub wykonywania funkcji związkowej,
  - 4) nie dopełnia obowiązków określonych w art. 26¹, 33¹ i 34¹
- podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności.

2. (utracił moc).

3. Odpowiedzialność za kierowanie nielegalnym strajkiem określa ustawa o rozwiązywaniu sporów zbiorowych.

Art. 36. 1. Sąd rejestrowy w razie stwierdzenia, że organ związku zawodowego prowadzi działalność sprzeczną z ustawą, wyznacza termin co najmniej 14 dni na dostosowanie działalności tego organu do obowiązującego prawa. Postępowanie wszczyna się na wniosek właściwego prokuratora *wojewódzkiego*.

2. W razie bezskutecznego upływu terminu przewidzianego w ust. 1, sąd rejestrowy może:

- 1) orzec grzywnę wobec poszczególnych członków organu związkowego w wysokości określonej w art. 163 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego,
- 2) wyznaczyć władzom związku termin przeprowadzenia nowych wyborów do organu związku wymienionego w ust. 1, pod rygorem zawieszenia działalności tego organu.

3. Jeżeli środki określone w ust. 2 okażą się bezskuteczne, sąd rejestrowy, na wniosek Ministra Sprawiedliwości, orzeka o skreśleniu związku zawodowego z rejestru. Od tego orzeczenia przysługuje apelacja.

4. Do spraw, o których mowa w ust. 1-3, stosuje się odpowiednio art. 18.

5. Związek zawodowy skreślony prawomocnym orzeczeniem z rejestru w myśl ust. 3 jest obowiązany niezwłocznie zaprzestać swej działalności, a w terminie najpóźniej trzech miesięcy od uprawomocnienia się tego orzeczenia dokonać swojej likwidacji w sposób przewidziany w statucie.

Rozdział 6

Przepisy szczególne

Art. 37. Spory między związkami zawodowymi a pracodawcami i ich organizacjami dotyczące interesów pracowniczych rozwiązywane są na zasadach określonych w odrębnej ustawie.

Art. 38. Przepisy ustawy dotyczące związków zawodowych stosuje się odpowiednio do organizacji związkowych, o których mowa w art. 11 ust. 1 i 2, z wyłączeniem przepisu art. 12 ust. 1 w części dotyczącej liczby założycieli związku, a w części dotyczącej liczby członków związku przepisu art. 17 ust. 1 pkt 3.

Art. 39. 1. W zakładach pracy mogą być tworzone pracownicze kasy zapomogowo-pożyczkowe, których członkami mogą być pracownicy, emeryci i renciści bez względu na przynależność związkową. Nadzór społeczny nad tymi kasami sprawują związki zawodowe.

2.-4. (utraciły moc).

5. Rada Ministrów określi w drodze rozporządzenia szczegółowe zasady organizowania i działania kas, o których mowa w ust. 1, obowiązki zakładów pracy w tym zakresie.

Rozdział 7

Zmiany w przepisach obowiązujących oraz przepisy przejściowe i końcowe

Art. 40. W ustawie z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz.U. z 1988 r. Nr 30, poz. 207, z 1989 r. Nr 20, poz. 104, Nr 29, poz. 154 i Nr 34, poz. 178 oraz z 1990 r. Nr 30, poz. 179, Nr 34, poz. 198, Nr 55, poz. 319 i Nr 78, poz. 462) wprowadza się następujące zmiany: (zmiany pominięte).

Art. 41. W ustawie z dnia 30 czerwca 1970 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz.U. Nr 16, poz. 134, z 1972 r. Nr 53, poz. 341 i 342, z 1974 r. Nr 24, poz. 142 i Nr 47, poz. 282, z 1979 r. Nr 15, poz. 97, z 1983 r. Nr 16, poz. 78, z 1989 r. Nr 20, poz. 104, Nr 34, poz. 178 i Nr 35, poz. 192 oraz z 1990 r. Nr 4, poz. 19) po art. 48 dodaje się art. 48a w brzmieniu:

„Art. 48a. 1. Żołnierzom zawodowym nie przysługuje prawo tworzenia i wstępowania do związków zawodowych. Obowiązkiem Państwa jest zagwarantowanie żołnierzowi zawodowemu godziwych warunków służby i uposażenia.

2. Z chwilą powołania do zawodowej służby wojskowej ustaje dotychczasowe członkostwo w związkach zawodowych.”

Art. 42. W ustawie z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz.U. Nr 31, poz. 214, z 1984 r. Nr 35, poz. 187, z 1988 r. Nr 19, poz. 132, z 1989 r. Nr 4, poz. 24 i Nr 34, poz. 178 i 182 oraz z 1990 r. Nr 20, poz. 121 i Nr 51, poz. 300) wprowadza się następujące zmiany: (zmiany pominięte).

Art. 43. W ustawie z dnia 20 czerwca 1985 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. z 1990 r. Nr 23, poz. 138, Nr 34, poz. 198, Nr 53, poz. 306 i Nr 89, poz. 517) dział VI skreśla się.

Art. 44. W ustawie z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz.U. z 1991 r. Nr 25, poz. 103) rozdział 7 skreśla się.

Art. 45. 1. Nieruchomości Zrzeszenia Związków Zawodowych wraz z ich wyposażeniem, przekazane na zasadach i w trybie określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 61 ust. 2 ustawy, o której mowa w art. 48 ust. 1 niniejszej ustawy, podlegają podziałowi, w równych częściach, pomiędzy Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność” i Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych.

1a. Jeżeli nieruchomość, o której mowa w ust. 1, w dniu podziału nie stanowi własności lub nie jest przedmiotem użytkowania wieczystego Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych, podziałowi pomiędzy Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność” i Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych podlegają nakłady na nieruchomość poczynione przez Zrzeszenie Związków Zawodowych i zwrócone przez właściciela nieruchomości.

2. Czynności prawne przekraczające zakres zwykłego zarządu majątkiem, którego dotyczy ust. 1, są nieważne, a dokonane w drodze tych czynności przeniesienia praw do składników majątkowych są bezskuteczne, korzyści zaś uzyskane przez osoby trzecie w wyniku tych czynności podlegają zwrotowi na rzecz uszczuplonego majątku, o jakim mowa w tym przepisie.

3. Minister Pracy i Polityki Socjalnej, w terminie do dnia 31 sierpnia 1997 r., w oparciu o inwentaryzację nieruchomości, o których mowa w ust. 1, określi w drodze rozporządzenia wykazy nieruchomości, które od dnia wejścia w życie rozporządzenia

dzenia stanowić będą wyłączną własność albo przedmiot użytkowania wieczystego Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” lub Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych; wykazy te stanowić będą podstawę do ujawnienia praw w księgach wieczystych.

3a. Postępowanie w sprawach, o których mowa w ust. 1a i 3, wolne jest od opłat sądowych.

4. Minister Pracy i Polityki Socjalnej w rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 3, określi ponadto szczegółowe zasady i tryb:

- 1) przeniesienia praw do nieruchomości podlegających podziałowi, o którym mowa w ust. 1,
- 2) rozliczeń związanych z tym podziałem, jeżeli wartość poszczególnych nieruchomości nie pozwoli na równy ich podział.

5. Inwentaryzację, o której mowa w ust. 3, przeprowadzi komisja powołana przez Ministra Pracy i Polityki Socjalnej.

6. Minister Pracy i Polityki Socjalnej dokona, w drodze decyzji, rozliczeń, o których mowa w ust. 4 pkt 2.

7. Rozporządzenie, o którym mowa w ust. 3 i 4, Minister Pracy i Polityki Socjalnej wyda po zasięgnięciu, w trybie określonym w art. 19 ust. 2, opinii Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” i Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych.

Art. 46. Rejestracja organizacji związkowych dokonana przed dniem wejścia w życie ustawy zachowuje moc prawną.

Art. 47. Pracownikom pełniącym z wyboru funkcje w zarządzie zakładowej organizacji związkowej, korzystającym w dniu wejścia w życie ustawy ze zwolnienia od pracy na podstawie dotychczasowych przepisów, przysługuje prawo do dalszego korzystania ze zwolnienia od pracy na warunkach określonych tymi przepisami, nie dłużej jednak niż do dnia 30 czerwca 1993 r.

Art. 48. 1. Traci moc ustawa z dnia 8 października 1982 r. o związkach zawodowych (Dz.U. z 1985 r. Nr 54, poz. 277, z 1988 r. Nr 11, poz. 84, z 1989 r. Nr 20, poz. 105 i z 1990 r. Nr 30, poz. 179).

2. Do czasu wydania rozporządzenia Rady Ministrów, o którym mowa w art. 39 ust. 5 niniejszej ustawy, pozostają w mocy przepisy wydane na podstawie art. 58 ustawy wymienionej w ust. 1.

Art. 49. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

Dz.U.91.55.235

1996.04.05	zm.	Dz.U.96.34.148	art. 2
2001.01.01	zm.	Dz.U.97.121.769	art. 81
	zm.	Dz.U.00.60.700	art. 2
	zm.	Dz.U.00.107.1127	art. 3
2002.01.24	zm.	Dz.U.01.100.1080	art. 22
2004.11.23	zm.	Dz.U.04.240.2407	art. 4

USTAWA

z dnia 23 maja 1991 r.

o organizacjach pracodawców
(Dz.U. z dnia 26 czerwca 1991 r.)

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. 1. Pracodawcy mają prawo tworzyć, bez uzyskania uprzedniego zezwolenia, związki według swego uznania, jak też przystępować do tych organizacji, z zastrzeżeniem stosowania się do ich statutów.

2. Pracodawcą w rozumieniu ustawy jest podmiot, o którym mowa w art. 3 Kodeksu pracy.

3. (skreślony).

Art. 2. Związki pracodawców mają prawo tworzenia federacji i konfederacji, jak też przystępowania do nich, a każdy związek, federacja i konfederacja ma prawo do przystępowania do międzynarodowych organizacji pracodawców.

Art. 3. Związki pracodawców, ich federacje i konfederacje są samorządne i niezależne w swej działalności statutowej od organów administracji rządowej, samorządu terytorialnego oraz innych organizacji.

Art. 4. Związki pracodawców, ich federacje i konfederacje nie mogą podejmować działań zmierzających do ograniczenia praw pracowników do zrzeszania się w związki zawodowe oraz działań mających na celu sprawowanie kontroli nad związkami pracowników.

Art. 5. Podstawowym zadaniem związków pracodawców, ich federacji i konfederacji jest ochrona praw i reprezentowanie interesów, w tym gospodarczych,

zrzeszonych członków wobec związków zawodowych, organów władzy i administracji rządowej oraz organów samorządu terytorialnego.

Art. 6. 1. Majątek związków pracodawców, ich federacji i konfederacji powstaje ze składek członkowskich, darowizn, spadków, zapisów, z własnej działalności i dochodów z majątków organizacji.

2. Składka na rzecz związków pracodawców, o których mowa w ust. 1, zaliczana jest w koszty uzyskania przychodu do wysokości określonej rozporządzeniem Rady Ministrów.

Rozdział 2

Tworzenie związków pracodawców

Art. 7. 1. Związek pracodawców powstaje z mocy uchwały o jego założeniu, podjętej na zgromadzeniu założycielskim przez co najmniej 10 pracodawców.

2. Decyzje dotyczące członkostwa pracodawcy będącego osobą prawną w organizacji pracodawców podejmuje organ upoważniony do składania oświadczeń woli w jej imieniu.

3. Zgromadzenie założycielskie, które podjęło uchwałę o założeniu związku pracodawców, uchwała statut i wybiera komitet założycielski w liczbie co najmniej 3 osób.

Art. 8. 1. Statut związku pracodawców powinien zawierać w szczególności:

- 1) nazwę związku, siedzibę oraz terytorialny zakres działania,
- 2) organy związku, zakres ich uprawnień, tryb ich wyboru i odwołania oraz okres kadencji,
- 3) podstawowe cele i zadania związku oraz sposoby i formy ich realizacji,
- 4) sposób nabywania i utraty członkostwa,
- 5) prawa i obowiązki członków,
- 6) sposób reprezentowania związku oraz osoby upoważnione do zaciągania zobowiązań majątkowych w imieniu związku,
- 7) zasady dokonywania zmian statutu, rozwiązywania związku i przeznaczenie jego majątku w razie likwidacji,
- 8) sposób uzyskiwania środków finansowych oraz ustanawiania składek członkowskich.

2. Związki, które zamierzają tworzyć terenowe jednostki organizacyjne, określają w statucie strukturę organizacyjną i zasady tworzenia tych jednostek.

Art. 9. 1. Związek pracodawców podlega obowiązkowi rejestracji w Krajowym Rejestrze Sądowym.

2. Jeżeli komitet założycielski nie złoży w terminie 30 dni od dnia założenia związku wniosku o rejestrację, uchwała o utworzeniu związku traci moc.

Art. 10. Związek pracodawców nabywa osobowość prawną z dniem zarejestrowania.

Art. 11. 1. Związek pracodawców zawiadamia niezwłocznie sąd o zmianie statutu. Zmiana wchodzi w życie z upływem 14 dni od dnia zawiadomienia, jeżeli sąd nie zgłosił zastrzeżeń co do jej zgodności z prawem.

2. W razie zgłoszenia zastrzeżeń, o których mowa w ust. 1, sąd zawiadamia o nich związek pracodawców i wyznacza rozprawę dla ich rozpatrzenia w terminie 30 dni od dnia zawiadomienia przez związek o zmianie statutu.

3. (skreślony).

Art. 12. 1. Sąd skreśla związek pracodawców z Krajowego Rejestru Sądowego, gdy:

- 1) wskazany w statucie organ podjął uchwałę o rozwiązaniu związku,
- 2) liczba członków związku utrzymuje się poniżej 10 pracodawców przez okres dłuższy niż 3 miesiące.

2. Okoliczności wskazane w ust. 1 sąd stwierdza z urzędu lub na wniosek związku pracodawców.

3. (skreślony).

Art. 13. 1. Sprawy dotyczące rejestracji związku pracodawców są rozpatrywane w trybie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu nieprocesowym.

2. Sprawy, o których mowa w ust. 1, sąd rozpatruje w terminie 14 dni od dnia złożenia wniosku.

3. (skreślony).

Art. 14. Przepisy art. 7-13 stosuje się odpowiednio do federacji i konfederacji wymienionych w art. 2, z tym że:

- 1) liczba założycieli tych organizacji nie może być mniejsza niż trzy,
- 2) (skreślony),
- 3) sąd skreśla organizacje z Krajowego Rejestru Sądowego, gdy liczba członków utrzymuje się poniżej trzech przez okres dłuższy niż trzy miesiące.

Rozdział 3

Uprawnienia organizacji pracodawców

Art. 15. Związki pracodawców, ich federacje i konfederacje mają prawo uchwalania swych statutów i regulaminów wewnętrznych, swobodnego wybierania swych przedstawicieli, powoływania zarządów oraz układania programów działania.

Art. 16. 1. Organizacja pracodawców, reprezentatywna w rozumieniu ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego (Dz.U. Nr 100, poz. 1080, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych”, ma prawo opiniowania założeń i projektów aktów prawnych w zakresie praw i interesów związków pracodawców. Nie dotyczy to założeń projektu budżetu państwa oraz projektu ustawy budżetowej, których opiniowanie regulują odrębne przepisy.

2. Organy władzy i administracji rządowej oraz organy samorządu terytorialnego są obowiązane zapewnić organizacjom pracodawców wykonywanie uprawnień, o których mowa w ust. 1, na równych prawach ze związkami zawodowymi.

Art. 16¹. 1. Organizacja pracodawców, reprezentatywna w rozumieniu ustawy o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych, ma prawo opiniowania dokumentów konsultacyjnych Unii Europejskiej, w szczególności białych ksiąg, zielonych ksiąg i komunikatów, oraz projektów aktów prawnych Unii Europejskiej w zakresie objętym zadaniami związków pracodawców.

2. Organy władzy i administracji państwowej kierują dokumenty konsultacyjne Unii Europejskiej oraz projekty aktów prawnych Unii Europejskiej, o których mowa w ust. 1, do odpowiednich władz statutowych związku, określając termin przedstawienia opinii.

3. Dokumenty konsultacyjne Unii Europejskiej oraz projekty aktów prawnych, o których mowa w ust. 1, organy władzy i administracji państwowej przekazują na odpowiedni adres elektroniczny, wskazany przez właściwy organ statutowy związku.

Art. 16². 1. Organizacja pracodawców, reprezentatywna w rozumieniu ustawy o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych, ma prawo występowania z wnioskami o wydanie lub zmianę ustawy albo innego aktu prawnego w zakresie spraw objętych zadaniami organizacji pracodawców.

2. Wnioski dotyczące ustaw organizacja kieruje do posłów lub organów mających prawo inicjatywy ustawodawczej, a wnioski dotyczące innych aktów prawnych – do organów uprawnionych do ich wydania.

3. Organ państwowy, do którego został skierowany wniosek, jest obowiązany, w terminie 30 dni, przedstawić organizacji pracodawców swoje stanowisko, a w razie negatywnego stanowiska – także jego uzasadnienie.

Art. 17. Związki pracodawców uczestniczą, na zasadach określonych w odrębnych przepisach, w prowadzeniu rokowań zbiorowych, w zawieraniu układów zbiorowych pracy oraz innych porozumień w zakresie objętym ich zadaniami statutowymi.

Art. 18. 1. Dochód z działalności gospodarczej prowadzonej przez związki pracodawców oraz federacje i konfederacje służy realizacji ich zadań statutowych i nie może być przeznaczony do podziału między ich członków.

2. Związki pracodawców, ich federacje i konfederacje korzystają ze zwolnień podatkowych przewidzianych dla stowarzyszeń.

Rozdział 4

Odpowiedzialność za naruszenie przepisów ustawy

Art. 19. 1. Sąd rejestrowy w razie stwierdzenia, że dany organ związku pracodawców prowadzi działalność sprzeczną z ustawą, wyznacza termin co najmniej 14 dni do dostosowania działalności tego organu do obowiązującego prawa. Postępowanie wszczynają się na wniosek właściwego prokuratora wojewódzkiego.

2. W razie bezskutecznego upływu terminu przewidzianego w ust. 1, sąd rejestrowy może:

- 1) orzec grzywnę indywidualnie nakładaną na członków danego organu związku,
- 2) wyznaczyć władzom związku termin przeprowadzenia nowych wyborów do organu związku wymienionego w ust. 1, pod rygorem zawieszenia działalności tego organu.

3. Jeżeli środki określone w ust. 2 okazały się bezskuteczne, sąd rejestrowy, na wniosek Ministra Sprawiedliwości, orzeka o skreśleniu związku pracodawców z Krajowego Rejestru Sądowego. Od tego orzeczenia przysługuje apelacja.

4. Do spraw, o których mowa w ust. 1-3, stosuje się odpowiednio art. 13.

5. Związek skreślony prawomocnym orzeczeniem z Krajowego Rejestru Sądowego jest obowiązany niezwłocznie zaprzestać swej działalności, a w terminie najpóźniej trzech miesięcy od uprawomocnienia się tego orzeczenia dokonać swojej likwidacji w sposób przewidziany w statucie.

6. Przepisy ust. 1-5 stosuje się odpowiednio do federacji i konfederacji wymienionych w art. 2.

Rozdział 5

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 20. 1. Organizacje zrzeszające pracodawców na podstawie dotychczasowych przepisów mogą stać się, po dostosowaniu swych statutów do przepisów ustawy i po spełnieniu wymagań przewidzianych w ustawie, organizacjami pracodawców w rozumieniu art. 1 ust. 2 lub art. 2.

2. Do czasu powstania na podstawie przepisów ustawy ogólnokrajowej reprezentacji pracodawców, nie dłużej jednak niż do dnia 30 września 1991 r., prawa i interesy pracodawców polskich w stosunkach międzynarodowych reprezentuje Konfederacja Pracodawców Polskich.

Art. 21. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.